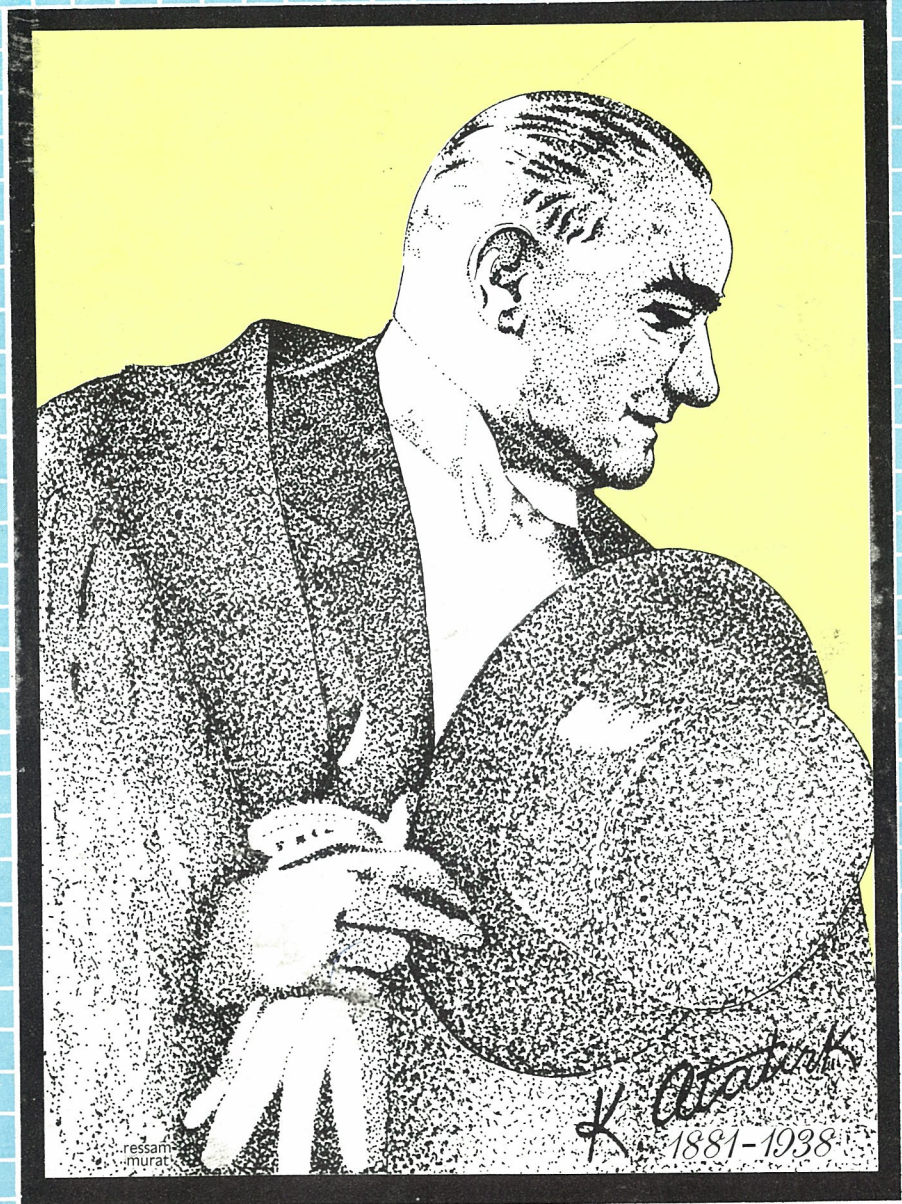

**Cumhuriyet Fazilettir.
Atatürkçülük Milli Yükseliştir.**

TÜRKİYE ATATÜRK DERGİSİ

"NE MUTLU TÜRKÜM DİYENE"

A black and white portrait of a man with dark hair, wearing a suit jacket, white shirt, and dark tie. He is looking slightly to the right of the camera. The image has a grainy, high-contrast quality.

G. M. K. Atatürk

ATATÜRK'ÜN GENÇLİĞE NİTABESİ

Ey Türk gençliği!

Birinci vazifen, Türk İstiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet, muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin ügâne temeli budur. Bu temel, senin, en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni, bu hazineden, mahrum etmek isteyecek, dahili ve harici, bedhahların olacaktır. Bir gün, İstiklâl ve Cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namûsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve Cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın, bütün kaleleri zaptedilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elim ve daha vahim olmak üzere, memleketin dahilinde, iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsi menfaatlerini, müstevlilerin siyasi emelleriyle tevhid edebilirler. Millet, fakrû zaruret içinde harap ve bitap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi, vazifen; Türk İstiklâl ve Cumhuriyetini kurtarmaktır! Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda, mevcuttur.

Kemal Atatürk

Türk Gençliğinin Andı

Türk gençliği olarak özgürlüğün, bağımsızlığın, egemenliğin, cumhuriyet ve devrimlerin qılmaz bekçileriyiz.

Ner zaman, her yerde ve her durumda Atatürk ilkelelerinden ayrılmıyacağımıza, çağdaş uygarlığı geçmek için bütün zorlukları yeneceğimize, namus ve şeref sözü verir kendimizi büyük Türk Ulusuna adanırız.

İstiklâl Marşı

Korkma! Sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak,
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak,
O benimdir; o benim milletimindir ancak!

Calma, kurban olayım, çehreni, ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül, ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl;
Hakkıdır, Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım;
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım;
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım!

Garbin âfakını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim, iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imânı boğar,
"Medeniyet", dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın!
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın...
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakkın,
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın!

Bastığın yerleri "toprak", diyerek geçme, tanı;
Düşün, altındaki binlerce kefensiz yatanı;
Sen şehid oğlusun, incitme, yazıktır, atanı;
Verme, dünyaları alsan da, bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda...
Şühedâ fışkıracak toprağı sıksan, şühedâ!
Canı, canânı, bütün vârimizi alsın da Hudâ,
Etmesin, tek, vatanımdan beni dünyada cüdâ.

Ruhumun senden, İlahi, şudur ancak emeli;
Değmesin mâbedimin göğsüne nâ-mahrem eli.
Bu ezanlar-ki şehadetleri dinin temeli-
Evedî yurdumun üstünde benim inlemeli...

O zaman veda ile bin secde eder -varsa- taşım;
Her cerihamdan, İlahi, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-i mücerret gibi yerden na'şım;
O zaman, yükselerek, arşa değer belki başım.

Dalgalar, sen de şafaklar gibi, ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebedigün sana yok, ırkıma yok izmihlâl.
Hakkıdır, hür yaşamış bayrağımın hürriyet.
Hakkıdır, Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Akif Ersoy

ATATÜRK DERGİSİ

3 Ayda Bir Çıkar

Siyasi - İktisadi Milli Kültür Dergisi

İmtiyaz Sahibi ve Başyazarı:

TAHSİN UFUK

Yazı İşleri Müdürü:

Yük. Müh.
SERVET EKİCİ

Müessese ve Pazarlama Müdürü:

ZAFER GONYA

İstihbarat Müdürü:

SÜLEYMAN UFUK

Sekreter: **Jale Özdikmen**

Kapak Kompozisyonu: Ressam
MURAT

İdare Edildiği Yer: Beyoğlu Yeni.
çarşı Cad. 59/2 İSTANBUL

Basıldığı Yer: **Ufuk Matbaası**
Cağaloğlu . İst. Tlf: 5201896

Yıl: 4, Sayı 25, Cilt 3

Ay: Ekim, Kasım, Aralık 1985

ABONE VE REKLAM TARİFEMİZ

Yıllık Kitap İlaveli Abone	25.000
Neşriyatlı Abone	10.000
Senelik Abone	5.000
Arka Kapak Çok Renk	
Reklam Bedeli	200.000
İç Kapaklar: Çok Renkli	
Reklam Bedeli	100.000
Tam Sayfa Rek. Bed.:	50.000 TL.

Önemli NOT: 1 — Bu dergi, ulusal milli neşriyatıyla, aziz ve yüce ATA'mızı temsil etmekte olup, milli gayelerle neşredilmektedir. Köy O. kullarımıza ve halkımıza, bedava olarak takdim edilmektedir. 2 — Dergimizde yayınlanan yazılardan imza sahipleri mesuldür. Dergimizde yayınlanan yazılar, kaynak gösterilmeden iktibas edilemez.

BU DERGİ BASIN - AHLAK YASASINA VE TÜM Ahlak Kurallarına uymayı taahhüt eder. - T. A. D.

KDV Dahil 1000 TL.

BAŞYAZI

Tahsin UFUK

Sayın Okuyucularımız,

T.C.nin 62. Yılına idrak etmiş oluyoruz! Aziz ve yüce milletimize hayırlı olsun. Millet Devletimizle birlikte, nice - nice 62. Yıllar temenni ederiz. Bize hem rejimi armağan edenlere, hem de Vatanımızı, Milletimizi düşman boyunduruğundan kurtaranlara, en başta Ulu Önderimiz, G. M. K. Atatürk olmak üzere, minnet ve şükranlarımızı sunmayı borç biliriz... Dünya medeniyeti önündeki bugünkü yerimizi almamızı, **VATAN VE MİLLETİMİZİN NAMUS VE ŞEREFİNİ KURTARANLARA BORÇLUYUZ...** Bu mübarek vatan topraklarımızı, su gibi kanını akıtarak canını seve-seve veren, bütün şehitlerimizi, bin defa rahmetle anıyoruz... Hüda mekanlarını cennet eylesin. Herşeyimizi onlara borçluyuz...

T. Cumhuriyeti'ni kanla irfanla kurduk! Yıkılan bir İmparatorluğumuzun devamı Cumhuriyettir... T.C. Aziz ve Yüce **ATAMIZIN** eseridir. Hayatımız pahasına, kanımızın son damlasına kadar onu koruyacağımıza «**AND İÇTİK!**» Tüm Milletçe yemin ettik... Yaşasın T.C. Yaşasın asil, aziz ve yüce, **TÜRK MİLLETİ... VAR OLSUN KAHRAMAN BÜYÜK ORDULARIMIZ...** Hazreti Allah onları daima muzaffer kılsın... Millî varlığımıza gölge düşürmek isteyen iç ve dış düşmanlarımızı lanetliyoruz! **TÜRK YENİLMEZ - TÜRKÜN BAŞI YERE EĞİLMEZ...** Dün tarihte en büyüktür... Bugünde en büyüküz... Kıtalar medeniyeti biz götürdük... Işık biz tuttuk... Her savaştan galip biz çıktık... **TÜRK TARİHTEN GELMİŞTİR...** Tarihe dönecektir... Hür doğmuştur hür ölecektir... Var olsun milletimiz... **YAŞASIN TÜRKİYE CUMHURİYETİ...** Kahrolsun düşmanlarımız. Ne Mutlu Türk'üm Diyene ...**TANRI TÜRKÜ KORUSUN.**

Saygılarımızla

T. Atatürk Dergisi

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

ATATÜRK'ÜN

ESERİDİR

Prof. Dr. Sermet Ergun

Atatürk;

Vatanperverliği, cesareti, zekâsı, dürüstlüğü için münakaşa edilmeyen tek kahramandır.

Bugünkü Türkiye; onun Milletine çalışmalarının, cesaretinin, hediyesidir. Bizler onun mirasçılarıyız.

Atatürk yardım görmeden okumuş, kendi kendisini yetiştirmiş ve çetin savaşlar yurdu, iç ve dış düşmanlardan kurtarmış, Türkiyeyi medenî ve itibarlı millet yapmak için gerekli inkılâpları yapmış, memur, şerefli bir Türkiye kurmuş ve milletin kendisine verdiği «ATA-TÜRK» adını tarihe altın harflerle yazdırtmıştır.

Osmanlı devletinin, Adriyatik kıyılarından Mısır Körfezine ve bütün Arabistan'ın içinde bulunduğu muazzam ülkeden sonra Ana Vatanı da düşmanların istilâ ettiği ve, güzel İzmir'i kölemiz olan bir milletin işgal ettiği bir zamanda millet için, vatan için padişah yaverliğini bırakarak ilk önce atılanların başında önder ve rehber Mustafa Kemal olmuştur. Vatanı kurtardıktan sonra da ölünceye kadar millet hizmetinde kendisine bir servet yapmadan çalışmış, mütevazî bir hayat sürmüş ve milletin kendisine verdiği hediyeleri yine Dil Tarih Kurumuna dolayısıyla millete bırakmıştır.

Bugünkü büyük fabrikalar Sümerbank, Etibank, İş Bankası gibi bir çok tesisleri kurmuş, Ziraat Bankası gibi tesisleri geliştirmiş devleti millete sevdiren ve modern bir Türkiye kurulması için ne lâzımsa yapmış, yanık bir yurt üzerinde kurulan vatanın asıl temelleri yalnız Atatürk devrinde atılmıştır. Ondan sonra ise yalnız ilâvelerle uğraşılacaktır.

Denizlerde Türk teknesi, yollarda Türk rayı, yabancı sermayenin def'i - kapitalasyonların kaldırılması ve nihayet bir milletin kıfayetini, yazısını değiştirmek, işlerini Atatürk başarmıştır.

Peygamberimiz Hazreti Muhammed Mustafa (Her kim İstanbul'u alırsa Cennet mekân olacak) demiş. Fatih Sultan Mehmet bu vasiyeti yerine getirdi. Fakat 477 yıl sonra kâfir orduları tekrar İstanbul'u almakla Peygamberimizin sözünün yeniden yerine getirilmesi müslümanlara vazife oldu. Atatürk yalnız İstanbul'u değil, Trakya ve Anadolu'yu da düşmandan kurtarıp çan seslerini susturan ve yeniden ezan seslerini göklere yükselten ve bütün dünyaya Türk'ü yeniden tanıtan adamdır.

ATATÜRK Fatih Sultan Mehmed'in malik olduğu imkânlardan da mahrum olarak her sahada daha büyük bir zafer kazandığına göre elbet de Peygamberin şefatine nail olmuş o da cennet mekân olmuştur.

Atatürk'ü inkâr eden ve takdir etmeyenin asıl kanından, Türklüğünden ve ahlâkından şüphe etmek lâzımdır.

Çünkü Atatürk:

(BENİM NACİZ VÜCUDUM ELBET BİR GÜN TOPRAK OLACAKTIR. FAKAT TÜRKİYE CUMHURİYETİ EBEDİYETE KADAR YAŞAYACAKTIR.)

Buna inanıyoruz, ATA'yı minnetle anıyoruz.

ATA'yı daima seveceğiz ve izinden, yolundan ayrılmayacağız. Her Cumhuriyet Bayramında, her ölüm yıl dönümünde değil her fırsatta inkılâplarını muhafaza edeceğimize ant içiyoruz.

KABRİNDE RAHAT UYU ATAM.

BU NE KUTSAL NE BÜYÜK ANNE!..

Türk ve Dünya Tarihinin en büyüğü annesinin elini öperken.

Cumhuriyet Nasıl İlan Edildi

Prof. K. Faruk
TİMURTAŞ

İlk itirazı yapanlar kimler olmuştu ve itirazların sebebi ne idi?

Lozan sulhunu akteden heyeti murahhasamız Ankara'ya avdet etmek üzere yolda bulunuyor. Herkesin heyeti murahhasayı yakından takdir etmek için tehalük gösterdiği günlerde Heyeti Vekile Reisi Rauf Bey, meclisi reisi sanisi bulunan Ali Fuat Paşa ile birlikte Çankaya'da Gazi Hazretlerinin nezdi ne geliyor.

Rauf Bey «Ben İsmet Paşa ile karşı karşıya gelemem. Onun istikbalinde bulunamam, müsaade eder. seniz, muvasalatımda Ankara'da bulunmamak için dairei intihabiyemde bir devir yapmak üzere Sivas istikâmetine seyahate çıkayım, diyor.

Gazi, Hazretleri, Rauf Beye bu tarzı hareketinden bir sebep olmadığını, burada bulunmak, İsmet Paşayı, bir hükümet reisine yaraşır surette kabul etmek ve vazifesini hüsnü ikmal ettiğinden onu şifâhen de takdir ve tebrik etmek muvafık olacağını söylüyor.

Rauf Bey : «Kendime hâkim değilim, yapamayacağım» diyerek seyahate çıkmak hususunda ısrar ediyor. Heyeti vekile riyasetinden istifa edilmesi şartıyla seyahatine muvafakat ediliyor. Rauf Bey istifa ediyor, fakat Gazi Hazretlerinden «Devlet riyaseti makamını takviye etmelerini» rica ediyor.

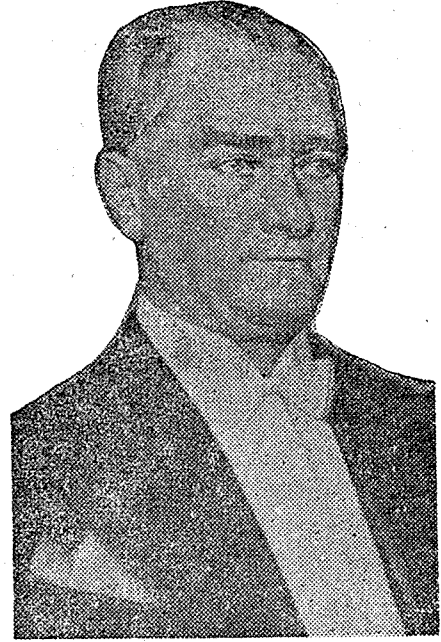
Gazi Hazretleri şu cevabı veriyor:

— Dediğimizi yapacağıma katiyen emin olunuz!..

Rauf Bey, devlet riyaseti makamı olarak hilâfet makamını düşünüyor, o makama kuvvet ve selâhiyet teminini Gaziden rica ediyordu. Halbuki Gazinin verdiği cevabın medlûlü başka idi. Gazi diyor ki :

— Filhakika bence devlet riyaseti makamile Türkiye Büyük Millet Meclisi makamını memzuç bulundurmak hükûmeti milliyetimizin mahiyeti, Hükûmeti Cumhuriye olduğu halde, onu katî olarak ifade ve ilân etmemek bir zaaf teşkil etmekte idi. İlk fırsatta resmen Cumhuriyet ilân etmek ve devlet riyasetini riyaseticumhur makamında temsil ederek kuvvetli bir vaziyet vücuda getirmek elzem idi. Rauf Beye bunu yapacağıma katiyen söz vermiştim. Eğer maksadına intikal edememişse, zannederim, noksan bende değildir.

Rauf Bey Heyeti Vekile riyasetinden istifa etti. Dahiliye Vekili bulunan Ali Fethi Bey aynı zamanda Heyeti Vekile riyasetine intihap olundu (13 Ağustos 1923). Fakat mecliste Fethi Beyin riyase-

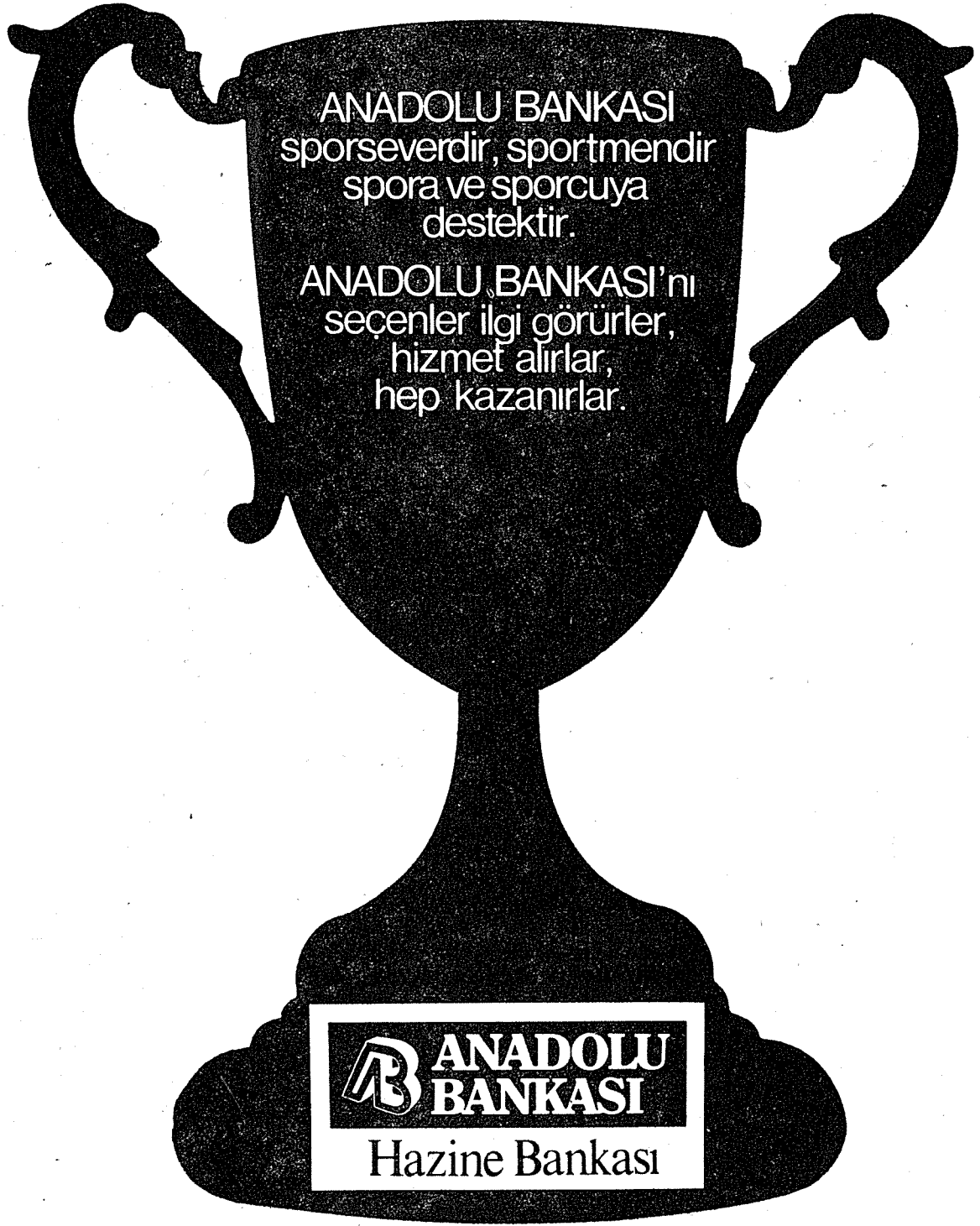

tindeki Heyeti Vekileye ve bilhassa Fethi Beyin şahsına tariz ve tenkitler başladı. Yeni meclis, ilk devrinde muhalefeti hafî bir küçük hizbin iğfallerine düşmek vaziyetine maruz kaldı.

Fethi Bey, Gazi Hazretlerine kaç kerre bu halden şikâyet etmiş, Heyeti Vekileden çekilmek istemişti. Fenalık, hükümet teşkilinin meclis intihabıyla olmasında idi. Nihayet Gazi Hazretlerinin tasvibile Fethi beyin riyasetindeki Heyeti vekile istifa etti. Bunun üzerine Mecliste grup grup toplananlar ayrı ayrı Heyeti Vekile listeleri yapmağa başladılar. Fakat bu listelerin hiçbirisi meclis ekseriyetini temin edebilecek şekilde değildi. Fethi Beyin riyasetindeki Halk Fırkası idare heyeti de kabule şayan ve katî bir namzet listesi tertip edememişti. Gazi Hazretlerinin müdahale etmeleri ve vaziyete artık katî bir sarahat verilmesi zamanı gelmişti.

Gazi Hazretleri Ankara'ya gelen ve kendilerini görmek isteyen Kemalettin Sami ve Halit Paşaları o akşam için yemeğe çağırışlardı. İsmet Kâzım Paşalarla Fethi Beye de Çankaya'ya gelmelerini söylediler. Çankaya'ya gittikleri zaman oradan kendilerini görmek üzere gelmiş olan Rize meb'usu Fuat, Afyon Karahisar mebusu Ruşen Efşref beylere tesadüf ettiler. Onları da yemeğe ahkoydular. Gazi diyor ki:

Yemek esnasında; yarın Cumhuriyet ilân edeceğiz! Hazır bulunan arkadaşlar, derhal fikrime iştiyak ettiler. Yemeği terkettik. O dakikadan itibaren sureti hareket hakkında, kısa bir program tesbit ve arkadaşları tavzif ettim.

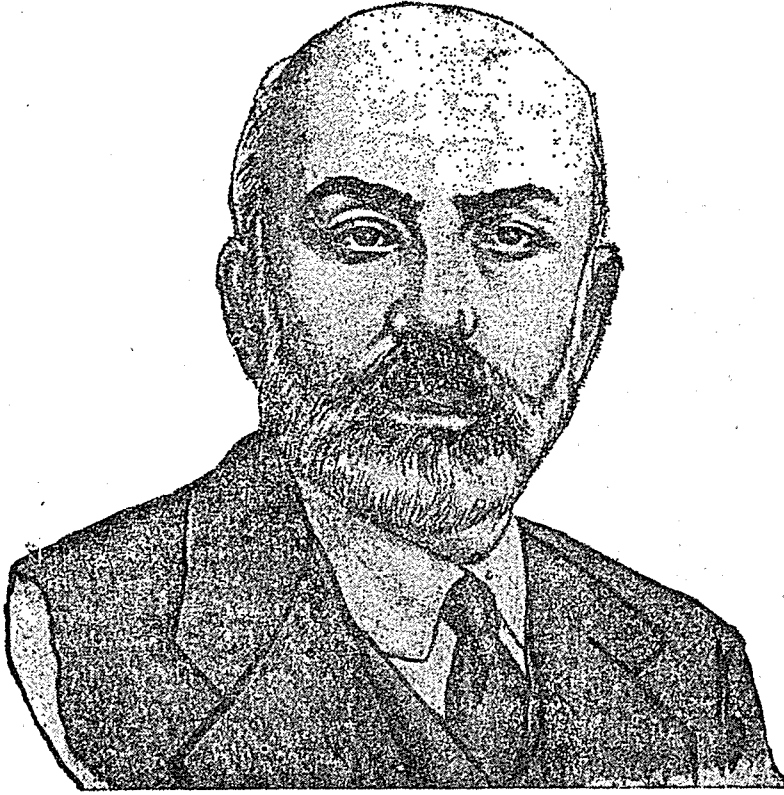
ANADOLU BANKASI
sporseverdir, sportmendir
spora ve sporcuya
destektir.

ANADOLU BANKASI'nı
seçenler ilgi görürler,
hizmet alırlar,
hep kazanırlar.

**ANADOLU
BANKASI**

Hazine Bankası

Mili İstiklal Şairimiz

MEHMET AKİF ERSOY

Prof. Nihat TARHAN

SARSILMAZ imanını nazma koy-
nak bakımından Türk Edebi-
yatının en seçkin ve en büyük
şairlerinden biri olan Mehmet Akif
Ersoy, 1873'de İstanbul'da doğdu.
Fatih dersiâmlarından İpekli Hoca
Tahir Efendi'nin oğludur. Kuvvetli
bir din terbiyesi içinde yetişti. Di-
ni kültürü yüksek olan babasından
ve başka hocalardan Arapça ve
Farsça, sonradan Fransızca öğren-
di. Fatih Rüştiyesinde ve İstanbul
İdadisinde okudu. dadide şiir yaz-
maya başladı. Edebiyat hocası ünlü
Türk şairi Muallim Naci idi. Naci:

— Bu çocukta büyük bir cevher
ve istidat görüyorum.

Demişti. On beş yaşlarında iken
babasının ölümü ve Sarıgözel sem-
tindeki evlerinin yanması üzerine
ailece güçlüklerle düşmüş olmasına
rağmen tahsilini yarıda bırakmadı.
Halkalı Baytar Mektebine girdi.
Kuvvetli bir fen tahsili gördü. 1894'
te okulunu birincilikle bitirdi.
Gençliğinde fevklâde kuvvete ma-
lik olan Akif iyi bir alaturka gü-
reşçi idi.

İlk görevi Orman ve Ziraat Ne-
zaretinde mesleğine aitti. Baytarlık
işlerinin teftişi için Rumeli, Ana-
dolu ve Suriye vilâyetlerinde do-
laştı. Osmanlı İmparatorluğunu ya-

kından tanıdı. 1908 Meşrutiyet İn-
kilâbından sonra mesleğini bıraktı.
Kendisini edebiyata ve ilmi işlere
verdi. Halkalı Ziraat Mektebinde,
İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fa-
kültesinde edebiyat okuttu. «Sırat-ı
Müstakim» ve «Sebil-ür Reşat» adlı
din dergilerinde şiirler, din ve ede-
biyat üzerine makaleler yazdı. Ya-
zıları ilgi ile takip ediliyordu. Birin-
ci Dünya Savaşı bşlarında Alman-
ya'da Müslüman esirlere yapılan
iyi muameleyi yerinde görmek ve
böylelikle İslâm âleminde Alman-
ya'nın prestijini artırmaya yaraya-
cak bir propaganda konusunu ince-
lemek üzere Berlin'e gönderildi. Bu
gezinin, şaire Batıyı yakından tanı-
mak fırsatını vermiş bulunması ba-
kımından önemi vardır. oYlculuk
notlarını «Berlin Hatıraları» adı
altında uzun bir manzume halinde
yazmıştır. Harbiye Nezaretine (Milli
Savunma Bakanlığı) bağlı Teşkilât-ı
Mahsusa tarafından bazı politik so-
runların halli için Necid Emiri İb-
nürreşid'in yanına temsilci olarak
gönderildi. Seyahate çıkarken, evi-
ne bir miktar altın lira bırakması
teklif edildiği zaman:

— Hayrına inandığımız bir hiz-
mete altınla vurarak öldürelim mi?

Cevabı ile reddetmişti. Kendisi.

ne, Cenab-ı Peygamber'in türbesini
ziyaret imkânını da veren bu gezi-
nin intibalarını da «Necid Çöllerin-
den Medine'ye» adlı manzumesin-
den topladı.

**Canı, cananı, bütün varımı alsın da
Hüdâ
Etmesin tek vatanımdan beni
dünyada cüdâ**

Dediği vatanından, uzaklarda ya-
şadı. Mısır'da Abbas Halim Paşa'
nın misafiri olarak Kahire civarın-
da Hâlvân isimli bir köye çekildi.
İki yıl burada tam bir inziva haya-
tı yaşadıktan sonra ailesini de ya-
nına getirterek başka bir yere ta-
şındı. Kahire'deki «Câmia.tül.Mis-
riyye» Üniversitesinde Türk Dili ve
Edebiyatı okuttu. 1935'te hastalan-
dı. 1936 Haziranında İstanbul'a
döndü. Hastalığı hayli artmıştı.
Kendisini karşılayan gazetecilere
verdiği beyanatta özet olarak şöyle
diyordu:

— Vatanı çok özledim. Mısır'dan
üç gecede geldim. Bu üç gece otuz
asır kadar uzun sürdü. Orada on
bir yıl kaldım. Fakat bir an oldu
ki, on bir gün daha kalsaydım, mu-
hakkak çıldırırdım.

Akif, çok sevdiği aziz vatanında
27 Aralık 1936'da vefat etti.

Allah O'nu Türk'lük için yarattı

Yurtta Sulh - Cihanda Sulh İlkemizdir....

(1881 - 1938)

G. M. K. Atatürk

ATATÜRK'TEN ALACAĞIMIZ DERS

Prof. Osman TURAN

Yıllardır yandığımız Türk tarihinin en önemli kişisi Atatürk'ün hayatı ve eylemleri bütün Türk kuşaklarının faydalanacakları derslerle doludur. Barışçı, gerçekçi ve aynı zamanda idealist, uzağı görür eşsiz bir dehâ olan Atamız devlet adamlarının, Türk düşünürlerinin, Türk askerlerinin ve Türk gençliğinin de değişmez rehberi olmalıdır.

Son zamanlarda bazı çevrelerde yazılan ve söylenenlerin aksine Atatürk doktrinlere saptanmamıştı, fakat bu doktrinleri ve ideolojileri çok iyi bilirdi. Atatürk çok okuyan —gecece bir kitabı bitirdiği bilinmektedir— çok iyi tahliller yapan ve okuduğu eserlerden kazandığı bilgi çok iyi bildiği Türkiye realiteleri, ile mukayese edip sonuçlar çıkaran bir düşünce ve fikir adamı, bir bilgindi. Memlekete yararlı olabilecek fikirleri de en iyi uygulamayı o biliyordu, mükemmel bir ak-siyon adamı idi.

Gerçekçi Atatürk ham ve ütöplast hayaller peşinde halkın enerjisini ve ümidini tüketemezdi. Bağımsızlık savaşımızda arka arkaya kazanılan askeri zaferler Türkiye'nin emperyalist emeller beslediği düşüncesini dünyada yaratınca büyük başbuğ, «Biz hududu milliyemiz dahilinde hür ve müstakil yaşamaktan başka bir şey istemiyorum.» «Meclisimiz ve Meclisimizin Hükümeti cenkçi ve maceraperest olmaktan uzaktır, bilâkis sulh ve müsalemeti tercih eder.» diyerek Türkiye'nin böyle bir maksadı olmadığını açık ve samimi bir şekilde dünya kamu oyuna açıklamıştı. Atatürk'ün gerçekçiliği yine şu sözlerinde belirlidir: «Hududu milliyemiz dahilinde her şeyden evvel kendi kuvvetimize müsteniden muhafazai mevcudiyet ederek millet ve memleketin ümrânına çalışmak... Aleltilâk tulu emeller peşinde milleti işgâl ve ızrar etmemek lâzımdır.» Atatürk gerçekçi ve aynı zamanda idealist idi. «İnsanları mesut edeceğim diye onları birbirine boğazlatmak gayriinsani ve son derece teessüfe şayan bir sistemdir. İnsanları mesut edecek yegâne vasıta onları birbirine yaklaştırmak, onlara birbirini sevdirmek, karşılıklı maddi ve manevi ihtiyaçlarını temine yarayacak hareket ve enerjidir. Cihan sulhü için beşeriyetin hakiki saadeti ancak bu yüksek ideal yolcularının çoğalması ile mümkün olacaktır.» 1939 dan önce devletler gruplaşmalara başlayınca Atatürk «Yurtta sulh, Cihanda sulh» formülü ile Türk siyasetinin yapıcı karakterini belirtmiştir. Barışa samimi olarak inanan Atatürk, 1934 de Balkan Paktını ve 1937 de Saadebâd paktını imzalatarak Balkanlarda, Güney ve Güney Doğu komşularında daima barışı kurmak istemişti. Kuvvete değil

hakka dayanan bir dış siyaset anlayışı olan Atatürk diktatörleri şiddetle yermiştir: «Harbin ciddiyetini nazarı dikkate almayan bazı gayrisamimi önderler, taarruzun vasıtaları, ajanları olmuşlardır. Kontrolleri altındaki milletlere milliyetçiliği ve ananeyi yanlış bir şekilde göstererek ve suistimal ederek aldatmışlardır.»

Büyük Önder demokrasiye samimi olarak inanmıştı: «Bu buhranlı saatlerde hercümerce mâni olmak için kütlelerin kendilerinin karar vermeleri ve mesuliyet mevkiini yüksek karakterli ve moralli vicdanlı insanların eline tevdi etmeleri zamanı gelmiştir. Bu gecikmeden yapılmalıdır.»

İdealist olduğun kadar, uzağı da iyi gören Atatürk bir gün savaşın çıkacağını anlamış ve bunu durdurmak için çareyi de söylemiştir: «Eğer harp bir bomba infilâki gibi birdenbire çıkarsa milletler harbe mâni olmak için müsellâh mukavemetlerini ve mali kudretlerini mütearri za karşı birleştirmekte tereddüt etmemelidir. En seri ve en müessir tedbir muhtemel bir mütearrıza taarruzun yanında kâr kalmayacağını anlatmaktadır.»

Dünya barışı için de büyük insan Mustafa Kemal'in öğüdü şudur: «Eğer devamlı sulh isteniyorsa kütlelerin vaziyetlerini iyileştirecek beynelmilel tedbirler alınmalıdır. İnsanlığın heyeti umumiyesinin refahı, açık ve tazyikin yerine geçmelidir. Dünya vatandaşları haset, aç gözlülük ve kinden uzaklaşacak şekilde terbiye edilmelidir.»

Sen olmasaydın Türk'lük de olmayacaktı!..

Millî Ülkümüz ve Hedefimiz! Kalkınıp yükselmektir...
(1881 - 1938)

M. K. Atatürk

Uğurlu rakamlarla ATATÜRK!...

Yazan: Tahsin UFUK

19 harften oluşan, Mustafa Kemal Atatürk

— 19. yüzyıl.

— Yirminci yüzyıla 19 yıl kala, 1881'de Selânik'te dünyaya geldi.

— Yirminci yüzyılın 19. yüzyılında.

— 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıktı.

— Bu tarihten; 19 yıl sonra, 10 Kasım 1938'de bir perşembe günü saat 9.05'te sonsuzluk alemine doğarak tüm dünyanın Kalbine gömüldü, ölümsüzler arasına karıştı.

— 19 Aralık 1904'de özgürlük fikirlerinden ötürü Yıldız Sarayı'na çağrıldı.

— 19 Mayıs 1915'de Albay oldu.

— 19 Haziran 1919'da, Sivas Kurultayı'nı toplanmasını kararlaştırdı.

— 19 Eylül 1921'de Mareşal oldu.

— 19. Tümen, Birinci Cihan Savaşı'nda atanıp, O'nun bizzat yoktan yarattığı şaheser birliklerdendir.

— 19 Kasım 1938'de, İstanbul'dan anayurdun kalbi olan Ankara'ya uğurlandı.

İnsanlık tarihinin ender yetiştirdiği mucizelerden olan ve 19 kez ölümlerden kurtulan Mustafa Kemal Atatürk'ün yaşamı ile 19 sayıları arasında düşündürücü ilişkiler arayanlar vardır. Şöyle ki:

— 1881 ve 1938 yılları, sayılarının katlarıdır.

— Doğumunun 100. yılı yaşanacak 1981 yılında bir 19 ve bir 9 (= 6 + 1) vardır.

— $3 \times 19 = 57$ eder ki, bu sayı O'nun yaşadığı ömürdür.

— 1919 sayısında 101 tane 19 vardır. 101 top atışı, bir zaferi ve Türk Devlet Başkanının gelişini selâmlar ve müjdeler.

Ey Türk Çocuğu ve Atatürk Gençliği! Bu rakamları uğurların sembollerini unutma; Kendi öz Önder'ine bağlan!.. Bu bağ senin ölümsüz hasletin olsun! Millî ve özbenliğini onun yolunda bul ara... O yüce Türk'e ramol... Atatürk'ü TANRI Türklük için yeryüzüne indirdi... O katkısız Türk Ulusu için savaştı... Son nefesini verinceye kadar milletin hizmetinde ondan başka bir düşüncesi olmadı... AZİZ ATANI HİÇBİR ZAMAN UNUTMA VE TANI!!!

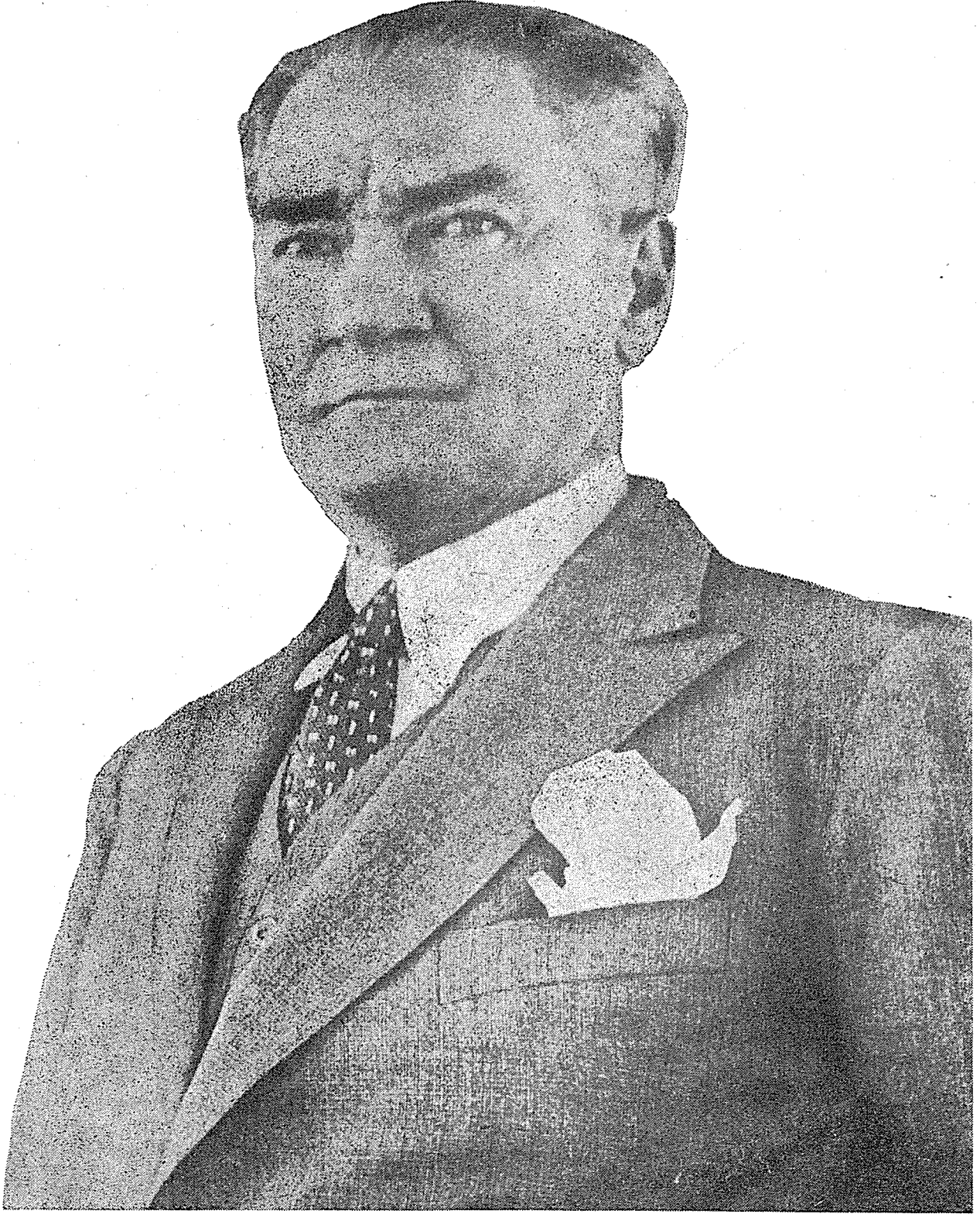
ATATÜRK'ÜN ŞİİRİ

Mustafa Kemal Atatürk'ün ele geçirildiği iddia edilen tek şiiri: Atamızın edebiyat dalında da, ilmin her dalında da ihtisası bulunup kabiliyeti olduğunu simgeler. O dört başı mamur bir dehâ olarak emsalsiz kişidir. Atatürk'ün yazdığı bizzat kaleme aldığı; tek şiiri şudur!

«Gafil, hangi üç asır, hangi on asır
Tuna ezelden Türk diyarındır,
Bilinen tarihleri söylememiş bunu.
Kalkıyor örtüler, örtüden doğacak,
Dinleyin sesini doğan tarihin,
Aydınlıkta karaltı, karaltıda şafak.
Yalan tarihi gömüp doğru tarihe gidin...
Asya'nın ortasında Oğuz oğulları,
Avrupa'nın Alplerinde Oğuz torunları
Doğudan çıkan biz, Batıda yine biz;
Nerde olsa, ne olsa kendimizi biliriz.
Hep insanlar kendilerini bilseler,
Bilinir o zaman ki, hep biriz.
Türk sadece bir milletin adı değil,
Türk bütün adamların birliğidir...
Ey birbirlerine diş bileyen yığınlar,
Ey yığın yığın insan gafletleri,
Yırtılsın gözlerdeki gafletten perde,
Hakikat nerede ...

M. KEMAL ATATÜRK

Yolunda ve izindeyiz!

Ulusal varlığımızın yegâne temeli; birlik ve beraberliktir!

El-ele vermek suretiyle kenetlenmektir....

«NE MUTLU TÜRK'üm diyene...»

G. M. Kemal Atatürk

ATATÜRK 3. DÜNYAYI AÇTIĞININ FARKINDA OLMADAN MI AYRILDI?

Prof. Sabahattin PAYZIN

Ankara Üniversitesi

Hakikaten Atatürk, Üçüncü Dünyanın öncüsü olduğunu idrâk etmeden dünyamızdan ayrılmış mı idi? Yoksa bunu çok iyi idrâk mi etmişti?

Bu soruları, gençlerimizi aydınlatmak için bizzat Atatürk'ün kendi ağzından, kendi söylevleri ile cevaplandırmayı uygun buldum.

Yıl 1921, Sakarya Meydan Savaşı yeni kazanılmıştır. Ukrayna Başkomutanı Ankara'ya dostluk antlaşması imzalamak için gelmiştir. Onun nutkuna cevap verirken, Atatürk, hem Asya'da hem de Afrika'da Üçüncü Dünyaya Sakarya harbi ile öncülük ettiğimizi bakın nasıl söylüyor:

«İşbu tezahürat Türkiye halkının Sakarya muharebesinde bilcümle akvamı şarkıyyenin selâmeti için mücadele ettiğini mezkûr kavimlerin de müdrik olduğunu ispat eder.» (Hâkimiyeti Milliye, 22 Aralık 1921).

S.S.C.B. BÜYÜKELÇİLİĞİNDE

Gene İran Elçisi Mümtazüddevlî şerefine S.S.C. Birliği Büyükelçiliğin 7 Temmuz 1922 de verilen şöleninde Atatürk, «... Türkiye'nin bugünkü mücadelesinin yalnız Türkiye'ye ait olmadığını, bütün arkadaşlarımız ifade etmişler ise de, bunu bir defa daha teyid etmek lüzumunu hissediyorum. Türkiye'nin bugünkü mücadelesi yalnız kendi nam ve hesabına ol- saydı belki daha kısa, daha az kanlı olur ve daha çabuk bitebilirdi. Türkiye azim ve mühim bir gayret sarf ediyor. Çünkü müdafaa ettiği bütün mazlûm milletlerin, bütün Şarkın dâvasıdır ve bunu nihayete getirinceye kadar Türkiye, kendisi ile beraber olan Şark milletlerinin beraber yürüyeceğinden emindir. Türkiye şimdiye kadar mevcut tarih kitaplarının icabatını değil, tarihin hakiki icabatını takip edecektir. Filhakika mevcut tarihlerin kaydettiği hâdisat milletlerin hakiki efkâr ve amali, harekâtı değildir.»

«Şark milletleri kendi iradeleri, kendi hisleri ile hareket etmiyorlardı. Onların başlarında bir takım müstebit, keyfi hareket eden Çarlar, Hüdavendler vardı. Mazbutatı tarihiye daha ziyade onların tatmini hırsı için yaptıkları vekayidir. Biz onların hepsini yırtacağız ve yeni bir tarih yapacağız» (Hâkimiyeti Milliye, 9 Temmuz 1922)

AFRİKA İÇİN NE SÖYLEMİŞTİ?

Atatürk Afrika için de, onun da bir gün sömür gecilerin elinden kurtulacağı kanısını ve kehânetini belirtmiştir. Ukrayna başdelegesinin şöleninde bakınız ne diyordu:

«Efendiler,

Dünyadaki hâdisai ahirenin, Harbi Umuminin intibahı yalnız Rusya'da, Türkiye'de değildir. Bütün beşeriyetin zihninde mühim intibalar hasıl etmiştir. Gerçi bu intibahatı hisseden milletlerin başında hâlâ müstebit dimağlar istibdatlarını kuvvetleri ile yaşatmak için çaballıyor. Fakat az zaman zarfında bütün dünya hakkın ne tarafta olduğunu, teslim edecek ve heyeti içtimaiyyeler birer kitlei âliyyeyi beşeriye (yüksek insan kitleleri) haline inkılâp edecektir. İşte o zaman milletlerin bütün gayesini insaniyet ve muhabbeti müteakibile teşkil edecektir.»

«Bu harekâtı dimağıyyenin kuvvetli eserlerine Şarkta, Asya'da tesadüf ettiğimiz gibi, Frunse Yoldaş'ın dediği gibi, Afrika'da da aynı hareketi fikirliyenin mevcut olduğunu görürüz. Bizzat, bir sene devam eden bir muharebe esnasında Afrika'da o mücadeleyi yapan insanlar içinde bulundum. Onlarla yakından temasım, fikirlerine derin vukufum vardır. Afrika insanları belki hürriyeti şahsiyyelerini daha evvel idrâk etmişlerdi. Fırsat bulamadılar. Müstevliler ve onların mütecaviz orduları kendilerini tazyikten hiçbir vakit hâli kalmadı. Fakat bu tazyik ne kadar kuvvetli olursa olsun, bu fikir hareketine karşı duramayacaktır. İnsanlığa müteveccih fikir hareketi ergeç muvaffak olacaktır. Bütün mazlûm milletler bir gün zalimleri mahv ve nâbût edecektir. O zaman dünya üzerinden zalim ve mazlûm kelimeleri kalkacak, insanlık kendisine yakışan bir haleti içtimaiyyeye mazhar olacaktır. Bizim milletlerimiz o zaman bu gayeye vasil olan milletler arasındaki tekdümiyle cidden iftihar edecektir... Bugün aralarında tecanüs bulunduğunu gördüğümüz devletler mazlûmları daha sıkı zinciri esarete bulundurmak ve bu suretle onların emeklerinden ettikleri istifadelerle zevklerini tatmin etmek için aralarında birçok muahedeler yapmışlardır. Fakat bu muahedeler, kıymeti olmayan bir kâğıt parçasından başka bir şey değildir. Hakka tecavüzü tazammun eden kâğıtların azimkâr milletlerin üzerinde hiçbir tesiri olmayacaktır. Milletlerimiz ancak bunları parçalamakla saade- ti beşeriyenin kabil olacağına iman etmişlerdir. Bu, kendileri için bir saadettir.» (Hâk, Mil., 4 Ocak 1922)

S O N U Ç :

Tüfeğin tetiği çekilince mermi düz hat boyunca gitmez, eğri çizer. Ama, hedefe iyi nişan alındı ise mermi, hedefe bu eğriyi çizip ulaşır. Atatürk iyi nişan almış, tetiği çekmişti. Türkiye belki bir süre mer- mi gibi düz hatta uzaklaşarak bir eğri çizdi, ama Atatürk iyi nişan almıştı ve Türkiye hedefe ulaşmak- tadır. Atatürk Üçüncü Dünyayı görmüş, yolunu çiz- mişti. Bu sözleri bugün için de doğru değil mi?

T.C. TÜRK GENÇLİĞİNE EMANETTİR!...

Millî Hakimiyet kayıtsız şartsız milletindir!...

G. M. K. Atatürk

Cumhuriyetin Güvencesi : ORDUMUZ...

TURHAN OLCAYTU

Em. Tüm. T.K. Kuvvetleri Güç.
Vakfı eGnel Müdürü

**ORDU, ATATÜRKÇÜLÜĞÜN
FELSEFESİNİ TEMELDEN
KAVRAMIŞTIR VE ATATÜRK'LE
ADETA BÜTÜNLEŞMİŞTİR.**

**ATATÜRK, DIŞA BAĞIMLI
ORDULARIN SAVAŞ GÜCÜNE
İNANMAZDI. ULUSAL HARP
SANAYİMİZ GELİŞTİKÇE,
ULUSAL GÜVENCEMİZ DE
ARTACAKTIR. TÜRK KARA,
HAVA, DENİZ VE JANDARMA
GÜÇLERİ, BUGÜN, ÜLKEYİ VE
ULUSU TÜM
DÜŞMANLIKLARDAN
KORUYACAK NİTELİKLERE
SAHIPTIR.**

«Zaferleri ve mazisi insanlık ta-
rihi ile başlayan, her zaman zafer-
lerle beraber medeniyet nurlarını
taşıyan kâhraman Türk Ordusu.»

Kemal ATATÜRK

Türk Silahlı Kuvvetleri'nin Baş-
komutanlığı görevini T.B.M.M.
adına Cumhurbaşkanı temsil eder.
Silahlı Kuvvetlerimizin kullanılma-
sına ve Genel Kurmay Başkanının
atanmasına karar verme yetkisi de,
Cumhurbaşkanına aittir.

4 Ocak 1961'de kabul edilen bir
kanunla Türk Ordusunun genel adı
«Türk Silahlı Kuvvetler» olarak be-
lirlenmiştir. Türk Silahlı Kuvvetleri'
nin tamamı için «Ordu» sözü de
kullanılır.

Türk Silahlı Kuvvetleri Kara, De-
niz, Hava ve Jandarma Kuvvetleri'n
den oluşur. Vatan ve millet dış düş-
manlara; Cumhuriyeti ve Anayasa-
yı iç tehlikelere karşı korumak, gö-
zetmek ve kollamakla görevlidir.

Türk Ordusu dünyanın en çok sa-
vaş yapan ordularından biri olarak
bütün kuşaklara öğünç ve güç kay-
nağı olacak zengin bir tarihi geç-
miş ve şanlı kahramanlık menkı-
belerine sahiptir. Kökünü tarihin
derinliklerinden alan ve çok geniş
bir kültür antropolojisine sahip bu-
lunan «Türk Ordusu» bütün tarihi
boyunca Türk Milletinin yaşama
kabiliyetinin iki kelime ile ifadesi
olmuştur.

Türk Ordusunun binlerce yılda
oluşan kültür birikimini en iyi de-
ğerlendiren Atatürk olmuş ve Or-
dumuzu, kurduğu Cumhuriyetin bir
teminatı olarak görmüş, Ordumuz
öyle eğitilmiş ve öyle yetiştirilmiş-
tir. Bunun içindir ki, Türk Ordusu
Atatürkçülüğün temel felsefesini
onun inkılâp ilkelerinin özünü çok
derinden kavrayarak onun kurdu-
ğu Cumhuriyeti kollayıp korurken,

Atatürk'le adeta bütünleşen bir
sosyal kesimimizi oluşturmuştur.

TÜRK KARA KUVVETLERİ

İstiklâl Savaşından zaferle çıkan
Türk Ordusu kesin barışa ulaştık-
tan ve 23 Temmuz 1923'te Lozan
Antlaşması imzalandıktan sonra
barış durumuna ve şartlarına uy-
gun konuş ve kuruluşa 5 Ağustos
1923'ten itibaren geçilmeye başlan-
mıştır. Daha sonraki yıllarda bu
konuş ve kuruluş, günün ihtiyaç-
larına göre birçok değişikliklere uğ-
ratılarak devam ettirilmiştir.

Ordumuz, Kurtuluş Savaşı'nı bü-
yük bir zaferle bitirmiş olmasına
rağmen; insan ve malzeme zayia-
tını hızla tamamlayarak geleceğin
savaşlarına göre yeniden hazırlan-
ması, modern silah, araç ve gereç-
lerle donatılması, sefer stoklarının
hazırlanması gerekiyordu. Bu ise,
o günkü mali ve ekonomik durum
içerisinde pek kolay bir iş değildi.
Devletimizin ekonomik gücü arttik-
ça Ordumuzun geliştirilmesi de o
tempoya uygun olarak hızlandırıl-
caktı. Bunun için harp sanayiinin
kurulması gerekiyordu.

Atatürk, harp sanayiinin ülke sa-
nayiinden soyutlanmayacağını çok
iyi biliyordu. Ancak, o dönemde el-
le tutulur ne ülke sanayi ve ne
de harp sanayiinden söz etmek
mümkün değildi. Ama, bu sanayi
kurulmalıydı. Başlangıçta elde mev-
cut malî imkânlar ölçüsünde dış
ülkelerden bazı motorlu ve zırhlı
araçlar, ağır ve hafif silahlar alın-
ma yoluna gidilmiştir.

1923'te Cumhuriyetin hemen baş-
langıcında Ordunun eğitimine ye-
niden hız verilmiş, çıkılan savaş-

tan elde edilen derslere göre yeni. den hazırlanan çeşitli talimname. ler, yönetmelikler ve tarifnameler orduya dağıtılmıştır. Kara Harp O. kulu ve Harp Akademileri günü ge. reklerine göre yeniden açılmış, Topçu, Puyade, Muhabere, İstih. kâm, Levazım vs. meslek okulları kurulmaya başlanmış, savaş nede. niyle öğrenimlerini yarıda kesip cepheye koşan subayların noksan öğrenimleri tamamlanmış, subay. lar yurt içinde ve dışında çeşitli kurslara gönderilerek askeri bilgi ve genel kültür düzeyleri yükseltil. miştir.

Bugün Türk Kara Kuvvetleri bü. yük milletimizin kendisine verece. ği her türlü görevi başarı ile yap.abilecek nitelikte ve yetenekte Pi. yade, Zırhlı, Mekanize, Komando, Hava İndirme ve uçar birlikleriyle yurt savunmasına hazırdır.

TÜRK HAVA KUVVETLERİ

Kurtuluş Savaşı'na başladığımız zaman Birinci Dünya Savaşı'ndan arta kalan hurda uçaklar Konya tamirhanesinde yenilenerek Kuva-i Havaiye Şubesi emrine verilmiş, toplam personeli 40 kişiden oluşan pilot, râsıt, makinist ve idareciler yoktan var ettikleri bu hava kuv. veti ile Garp Cephesinin emrinde görev yapmışlardır.

Bu tek kişilik av uçakları imkân. sızlık nedeniyle hem keşif ve hem de bombardıman görevlerinde kul. lanılmış ve yıllar sonra İkinci Dün. ya Savaşı'nda kullanılan av bom. bardıman ve keşif havacılığı konu. larında Türk Havacıları önderlik etmiştir.

Atatürk, devletimizin varlığını ko. ruyabilmek için güçlü bir hava kuv. vetine sahip bulunmanın şart oldu. ğunu o günlerde görmüş, direktif. lerini vermiş ve gelişmeleri çok ya. kından izleyerek Hava Kuvvetini teşkilat ve donatım bakımından çağdaşlaştıracak tedbirleri aldır. mıştır. Bu işe öncelikle eğitim ku. ruluşlarından başlanmış, 1924 yılın. da Yeşilköy'de bir «Tayyare Maki. nist Okulu» açılmış, Gaziemir'de bulunan Hava Okulu, 1928'de Eski. şehir'e getirilmiş, 1951'de Eskişehir' de Hava Harp Okulu açılmış ve da. ha sonra İstanbul'a nakledilmiştir.

İkinci Dünya Savaşı öncesinde Türk Hava Kuvvetleri Balkan ülke. leri arasında en güçlü düzeye çıka. rılmıştır.

İKİNCİ DÜNYA SAVAŞINDAN SONRA HAVACILIĞIMIZ

Ekonomik sıkıntılara rağmen Ha. va Kuvvetlerimizin geliştirilmesine devam edilmiş, nâğıtere'den alınan yeni uçaklar, radar sistemleri ve elektronik cihazlarla Hava Kuvvet. lerimiz daha da güçlü hale getiril. miştir. Bu dönemde üstün nitelikli uçaklarla donatılan Hava Kuvvet. lerimizin pilotları ve teknik perso. nelinin yurt dışında eğitimleri de. vam etmiş ve yurt içinde çeşitli Ha. va Eğitim Merkezleri kurulmuştur. Bu arada Atatürk tarafından kuru. lan «Türk Kuşu» (Türk Hava Ku. rumu) Askeri havacılığımızı destek.lemiştir.

Son yıllarda uçak yapımına ha. zırlık olmak üzere 1970'de Türk Hava Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı kurulmuş ve bu arada Eski. şehir ve Kayseri'deki ikmal ve ba. kım tesisleri geliştirilerek uçak ve aksesuarlarının revizyonu (yenileş. tirilmesi) çok ileri bir düzeye ulaş. tırılmıştır.

1983 yılı, Türkiye'de Savaş Uçak Sanayii'nin kurulması yönünde yo. ğun çalışmalarla geçmiş ve Türk pilotları kendi uçaklarıyla Türk se. malarına çıkacakları günün heye. canını yaşamaya başlamışlardır.

TÜRK JANDARMASI

Birinci Dünya Savaşı ve Kurtu. luş Savaşı dönemi Türk jandarma. sının, bütün cephelerde mankibe. ler yarattığı dönemler olmuştur.

Cumhuriyetten sonra 1924 yılın. da Jandarma Subay ve Astsubay Okulları İzmit'te eniden açılmış 8 ilimizde «Efradı Cedide» (Yeni E. rat Okulları) faaliyete geçirilmiş. tir.

Kurulan yeni teşkilattan «Sabit Jandarma», «Mintika Müfettişlikle. ri» ve «İl Jandarma K.'lıkları» ku. rulmuştur.

1930.1935 yıllarında Jandarma Teşkilatı, sınır koruma görevlerini Kara Kuvvetine devretmiş bir kı. sım birliklerini Gümrük Muhafa. za Genel Komutanlığı emrine ver. miştir. Ayrıca güvenlik hizmetleri için «Seyar Jandarma Alayları» ku. rulmuştur.

1935 yılında jandarma subayları Kara Harp Okulu'nda yetiştirilmeye başlanmış ve mesleki ihtisaslarını Jandarma Subay Okullarında ta. mamlamışlardır.

Bugün uygulanan son teşkilata göre Seyyar ve Sabit Jandarma Bir. likleri ile İl Jandarma Alay Komu. tanlıkları bulunmaktadır.

Jandarma Genel Komutanlığı'na bağlı olan bütün Jandarma Birlik ve Okulları ile Eğitim Merkezleri 1952 yılından itibaren modernize e. dilmeye başlanmış ve bugün iftihar edilecek üstün bir düzeye getiril. miştir.

NATO'YA GİRİLDİKTEN SONRA

Şubat 1952'de Türkiye'nin NATO' ya girişi, milletimizin hür iradesiy. le gerçekleşmiştir. Türkiye'nin NA. TO'ya girişi, Batı ülkeleriyle askeri ve siyasi bir ittifak olduğu kadar Batıyla ekonomik, politik ve kültü. rel bağlarımızın genişleyerek güç. lenmesine ve ülkemizin Batı tipi demokratikleşme sürecine girmesi. ne de etkili olmuştur.

NATO İttifakı dolayısıyla milyar. larca dolarlık modern silah araç ve gereç yardımı alınmış ve keza ekonomik yardımlar sığlanmıştır. NATO'ya girişimizden yıllarca önce başlayan yardımlar 1952'den sonra daha da hızlanmış Kara Kuvvetle. rimiz o yılların en modern silahla. rıyla donatılmıştır.

Deniz Kuvvetlerimizde ömrünü tamamlayan gemiler, daha modern. leriyle değiştirilmiş, vurucu gücü artırılmıştır.

Hava Kuvvetlerimiz, yüksek per. formanslı uçaklarla donatılmış, bunların revizyonunu (yenileştiril. mesini) yapacak fabrikalar kurul. muş, yurt çapında geniş bir hava ikaz ve alarm düzeniyle, füze esa. sına dayalı hava savunma sistemi faaliyete geçirilmiştir.

Bu Amerikan yardımlarına daha sonraki yıllarda NATO'nun gelişmiş devletlerinin çeşitli destekleri de eklenmiş ve bugün NATO çerçeve. sinde müşterek savunma sanayi te. sislerinin ortaklaş kurulması aş. masına gelinmiştir.

Ülkemiz bir saldırıya uğrayacak olursa, çok kısa sürede seferber e. dilecek olan ve bütün yurt sathına yayılmış bulunan bölge koruma, kı. yı koruma birlikleri ve avcı birlik. lerimiz ile derhal bütünleşecek olan Kara Kuvvetlerimiz, bu mütecavi. ze; bir arı kovanına girmişçesine her yandan saldırarak vatanın ha. rimişmetinde boğup yok edecek güçtedir. Ordumuz bu gücü ile yurt.

ta sulhun teminatı ve cihanda sulhun önemli bir unsurdur.

ATATÜRK DÖNEMİNDE MİLLÎ HARP SANAYİİNİN KURULUŞU

Silah ve teçhizat bakımından dışa bağımlı olan orduların savaşla karşılaştıkları sıkıntıları yıllardan beri yaşayan Atatürk, yurt içinde harp sanayiini kurmak üzere ilk direktiflerini verdi. Bunun üzerine 1925 - 1932 yıllarında Kırıkkale'de harp sanayiinin ilk fabrikaları kurularak üretime geçirildi. Ankara'da silah, teçhizat ve cephanesi üretilmiş bazı yan tesisler kuruldu.

Bu fabrikalarımızda ordunun bir çok hattâ Türk tipi havan topları bazı ülkelere ihraç bile edilmmiştir.

Buna paralel olarak Kayseri'de kurulan uçak fabrikası 1928'de ilk ürününü vermiş ve burada yapılan uçak gövdeleri batı ülkelerine ihraç edilmiştir.

Deniz Kuvvetlerimiz için Gölçük Türk tankeri 1938'de denize indirilmiştir. Daha sonraki yıllarda Gölçük Tersanesi faaliyete geçirilmiş ve ilk ve diğer tersanelerimiz iftihar edilecek bir düzeye ulaşmışlardır.

İkinci Dünya Savaşı'na giren Türk Ordusunun gaz maskesi dahil hafif silahların çoğunluğu, bir kısım ağır silahlar, tank mayınları, top namluları, tanksavar topları ve Ordumuzun bütün mühimmatı Kırıkkale Fabrikalarımızın üretimi ile karşılanmıştır.

1950 yılında Amerikan Marshall yardımının da giderek artması sonucunda bu çok değerli silah fabrikalarımız söndürülmüş ve o zaman çıkarılan bir kanunla bu tesisler «Askeri Fabrikalar Genel Müdürlüğünün» teşkilatından çıkarılarak «Makine Kimya Endüstrisi Kurumu» adı ile, İktisadi Devlet Teşekkülleri arasına alınmıştır. Böylece İkinci Dünya Savaşı'nda ülkemizin tarafsızlığının; sağlanmasında önemli bir dayanak noktamız olan ve binbir emekle kurulan ve herbiri kendi üretim dalından çağın teknolojisine göre üretim yapan 14 adet çeşitli harp sanayi fabrikamızın üretim konuları değiştirilerek sivil ihtiyaçlara yönelik üretime başlatılmışlardır.

26 Ağustos 1974 tarihinde kurulan Türk Kara Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı vatandaşlarımızdan

sağladığı bağışları savunma sanayii alanına hızla aktararak yatırımlara dönüştürülmüş ve kurulduğundan bu yana ASELAN (Askeri Elektronik Teçhizat Fabrikası), ASPİLSAN (Askeri Pili Fabrikası), Balıkesir'de JENERATÖR FABRİKASI (İŞBİR Elektrik Sanayi A.Ş.). Köyceğiz'de KÖYTAŞ ve Sivas'ta SİDAŞ olmak üzere 5 tesisin kurulmasına önderlik etmiş ve katkıda bulunmuştur. OTOMARSAN A. Ş.'nin yeniden düzenlenmesi döneminde bu şirkete de katılarak Askeri Motorlu araçların üretilmesi konusunda başlatılan çalışmalar devam etmektedir.

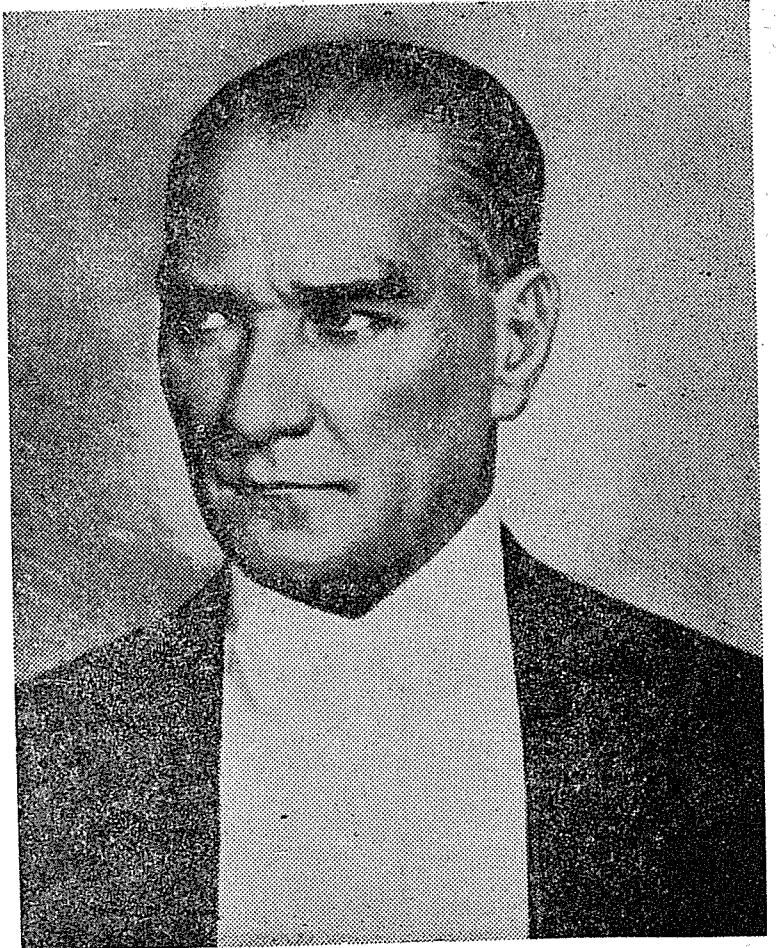
TÜRK DENİZ KUVVETLERİ

Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra bütün savaş gemilerimiz İstanbul'un işgali ile birlikte Haliç'e alınarak enterne edilmiştir. O sırada Karadeniz'de karakol görevinde bulunan Preveze ve Aydın Reis gemibotları Milli Kuvvetlerimize katıldığı için kurtulmuşlardır. Kurtuluş Savaşı sırasında Milli Kuvvetlerin

el koyduğu ve ayrıca çeşitli yollarla sağlanan küçük büyük teknelerden oluşan deniz filomuz, kurulan silahlı ablukaya rıgmen, kahraman denizcilerimizin yönetiminde büyük tehlikeleri göze alarak zafere kazanılmasında önemli rol oynamış ve Anadolu'ya 220.000 ton silah ve cephaneye taşımıştır.

Lozan'dan sonra: Haliç'te bekletilen işe yarar gemiler harekete geçirilmiş ve 1924 yılında Atatürk, Mudanya Limanı'ndan Hamidiye Kruvazörü ile Karadeniz gezisine çıkmıştır. Bu arada deniz sorunlarını yakından inceleme fırsatını bulmuş ve 30 Aralık 1924 günü «Bahriye Bakanlığı» kurulmuştur. Genkur. Bşk.lığına da Bahriye Kurmay Bşk.lığı eklenmiştir.)

1927'de Harbiye Bakanlığı kaldırılmış MSB.lığı müsteşarlığına bağli olarak «Deniz Müsteşarlığı» kurulmuştur. Bu teşkilat daha sonra «Deniz Müşavirliği» adı ile Kenkur. 2. Başkanlığına bağlanmış daha sonra da «Deniz Kurmay Başkanlığı» haline getirilmiştir.

İSİM ve ESERLERİNİ YAŞATMAK, NAMUS ve VATAN BORCUDUR!

Hayatta En Hakiki Mürşit, İlimdir!..

G. M. K. Atatürk

Tarihlerdeki Affedilmez Lâubalilikler

Yazan: Emekli Öğretmen:
Avni ALTINER

Bütün ömrü pırıl pırıl aydınlık geçmiş olan Milli Kahramanımızın hayatını saran bu karanlık, O'nun icraatından değil, eli kalem tutanlarımızın biyografisinde yaptıkları affedilmez hatâlardan ileri gelmektedir.

Hayatının bütün safhalarını bizzat anlatmış olmasına; okul, askerlik, mücadele ve siyaset devrelerinin bütün belgeleri ve kayıtları apaçık meydana bulunmasına rağmen Atatürk biyografisi ve kronolojilerindeki tarihler utanç verici bir çelişme hâlinde birbirini tutmamaktadır.

Bu hatâlar Atatürk'ün doğum tarihinden başlıyor. Bu tarih, O'na ait binlerce eserde kâh 1880 kâh 1881 olarak gösterilmektedir. Nüfus memurunun mali tarihi milâdi tarihe çevirirken yapmış olduğu bir hatâ bu yanlışlığa ve karışıklığa sebebiyet vermiştir. Bu yüzden binlerce eserde Milli Kahramanımızın doğum tarihinin 1881 değil, 1880 olduğunu bir yazımızda belgelerle isbata çalıştık. Esasets liselerde okutulan ve Türk Tarih Kurumu tarafından hazırlanıp Atatürk'ün inceleme ve tashihinden de geçmiş olan tarih kitabında da Ata'nın doğumu 1880 olarak gösterilmiştir. Buna ve elimizde bulunan belgelere rağmen hâlâ 1881 tarihinde ısrar edilmesinin sebebini anlayamıyoruz.

Doğum tarihinden başlayan bu yanlışlıklar 1917, hattâ 1921 tarihine kadar gelmektedir. Şimdi Atatürk'ün Selânik'te Şemsiefendi Okulundan Askeri Rüstiyesine giriş tarihinden itibaren hayatını saran hâdiselerin tarihine kısaca göz gezdirelim: Bu tarih Afet İnan'ın eserinde 1890 bir diğerinde 1893'tür. Manastır Askeri idadisine girişi Asaf İlbay'ın hatıralarına göre 1894, Afet İnan'da 1893. Macide Vildan'ın eserinde 1895'dir.

Mustafa Kemal'in İstanbul Harb Okuluna gidişi Asaf İlbaya göre 1897, Genel Kurmay Harb Tarihi Encümeni'nin eserinde 14 Mart 1899, Enver Behnan'ın Milli Mücadele Tarihinde 10 Mart 1899, İslâm Ansiklopedisi'nde 13 Mart 1899'dur.

Harb Akademisine girişi Genel Kurmay'ın e-

serinde 1901, Afet İnan'da 1902'dir. Akademiyi bitirişi Asaf İlbay'da 1904, Afet İnan'da 11 Ocak 1905, Feridun Fazıl'a göre de 29 Aralık 1904'dür. Vatan ve Hürriyet Cemiyetini kuruşu Genel Kurmay'ın eserinde 1905, Afet İnan ve diğerlerinde 1906 Ekim... Yüzbaşılığa terfii Genelkurmay'ın eserinde 1904, Afet İnan'da 11 Ocak 1905. Feridun Fazıl Tülbentçi'de 29 Aralık 1904'dür. Kol ağalığa (önyüzbaşı) terfii de Feridun Fazıl'da 20 Haziran 1907; Afet İnan'da 7 Haziran 1907'dir. Albaylığa terfii General Ali Fuat Erdem'in, «Atatürk»ünde 10 Mayıs 1915, Feridun Fazıl'da 19 Mayıs, İslâm Ansiklopedisinde 1 Haziran; diğer eserlerde 6 Haziran.

Atatürk'ün hususi hayatında önemli demeciler muhtelif eserlerde böylece tezadlar ve çelişmeler halindedir. Atatürk hakkında eser yayımlayan birçok yazarlarımız da bu yanlış tarihleri —tarihi belgelerle karşılaştırmak gereğini duymadan— aynen eserlerine almakta ve böylece yanlışlıklar şikayet sahasını genişletmektedir.

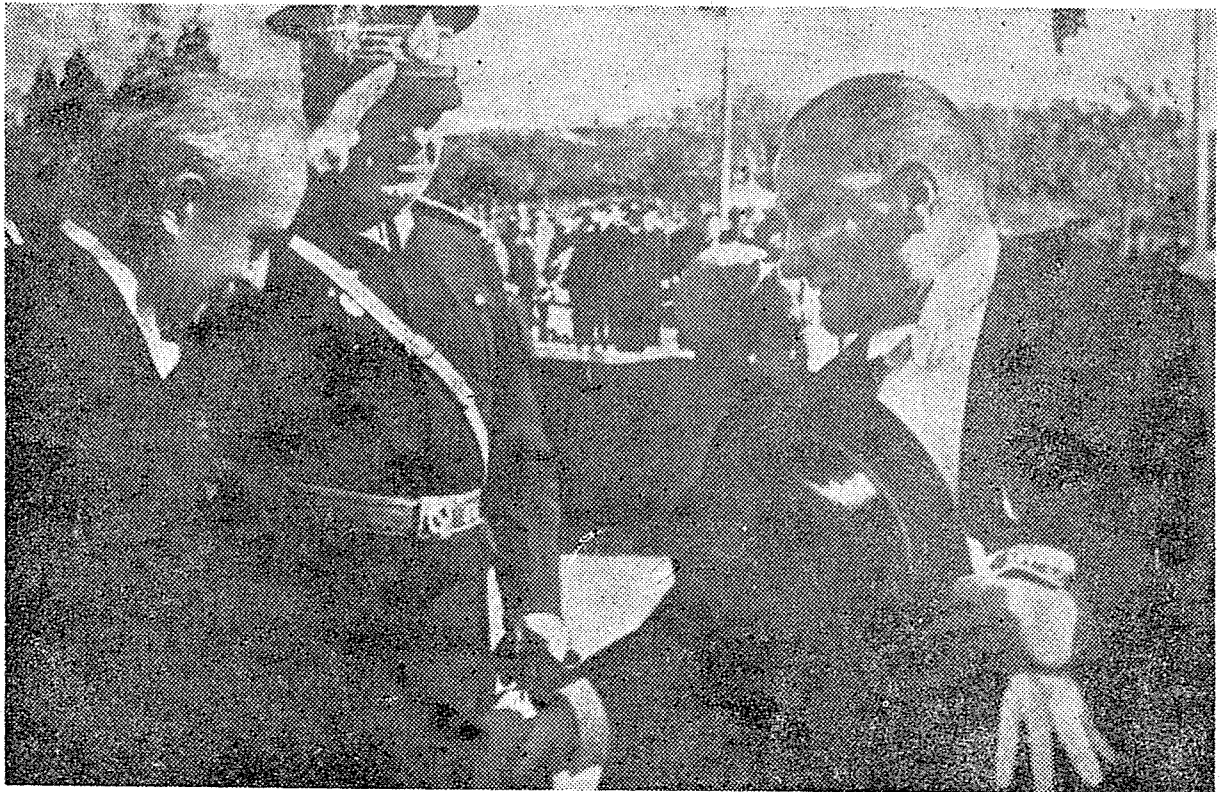
Bu hatâlar, deniz subaylarından Mustafa Kemal Efendi ile Gazi Mustafa Kemal'i birbirine karıştıracak ve Bahriye subayı Mustafa Kemal Efendinin yazdığı şiirleri ve yaptığı tercümeleri haftalık Malûmat dergisinden «Mustafa Kemal'in Harbiyeden gönderdiği Şiirler» diye tarihlere aktarılacak kadar ileri götürülmüştür.

Radyolarımızda konuşan birçok hatiplerimiz de bu konuda aynı hatâlara düşüyorlar. Daha geçenlerde, İstanbul'un kurtuluş yıldönümü tarihi birçok kereler radyoda yanlış olarak bildirilmiştir.

Atatürk'ün hayatına ve eserlerine karşı bu affedilmez lâübalilik, körpe dimağları da yanlış bilgi edinmesine sebep olmaktadır. Hangi millî kahraman tasavvur edersinizki onun hayatına ait eserler böylesine tarih çelişmeleriyle dolu olsun. Bu utanç verici yanlışlıklar, bir Atatürk akademisi kurmanın zaruretini ve müstaciliyetini apaçık meydana koymaktadır.

Atatürk ailesiyle beraber...

İnönü ve Fevzi Çakmak Pa—alar Ulu Önderimiz, Atamızla beraber
Cumhuriyet Bayramı'mızda bir arada görülmektedirler...

Atatürk ve Müzik

Sabri Süha ANSEN

10 Kasım 1938 tarihinde ebedi âleme göç eden Atatürk'ün kısa bir sürede yapmış olduğu devrimler milletimizi lâıyk olduğu çağdaş dü. zeylere yücelttiği takdirde, o Anıt Kabrinde huzur içinde yatacak, ak. si halde bize hakkını helâl etme. yecektir.

Yaratılı ve ilerici bir dehâya sa. hip olan Atamız muhakkaktır ki ruhun gıdası olan musikimizin de ulusal ve evrensel yönlerini ince. leyerek hayranı olduğu Türk müzi. ği için de bir reform tasarlamıştır. Lâkin bu aşamada alfabe veya şap. ka gibi kısa bir zamanda başarı sağlanamayacağını bilgi için eyle. me geçmemiştir.

İlk çağlardan beri din ve müzik insanla beraber doğmuş, yaşamış ve ölmüştür. Tabiat bile rüzgâr, su ve hayvan sesleriyle bir müzik senfo. nisi yaratmış, insanlar da bunlar. dan ilham alarak yaşadıkları de. virilere ve aldıkları umumi kültüre göre müzik ihtiyaçlarını geliştir. mişlerdir.

Vatan yavruları ana kucağında duydukları ninniler ile köy mey. danlarında ozan seslerinden dinle. dikleri ezgiler ve davul zurna ile çobanların kavallarından ilk mü. zik zevklerini tatmışlar ve sonra yaşadıkları bölge ile toplumun ge. leneksel müziğini benimsemişlerdir.

Ecdadımızın Avrupa dahiline yaptıkları akın ve seferlerde serhat

ve cenk havalarından başka istilâ ettikleri yabancı ülkelerin folk mü. ziğine de rağbet etmeleri ve saray mensuplarının divan musikisine ö. nem vermeleri dolayısıyla zenginle. şen Türk müziği 19. yüzyıldaki bes. tecilerimizin şaheserleri ile sana. tın zirvesine ulaşmış ve bu arada batıya açılan pencereden duyulan çok sesli müzik de diğer yenilikler meyanında Osmanlı İmparatorlu. ğuna davet edilmiştir.

Dil ve tarihimiz gibi Türk musi. kisinin bu safhalarını da gayet iyi bilen Atamız gönülden sevdiği mu. sikimize ve ses, saz sanatçılarımıza gereken önem ve iltifatı esirgeme. miş, onları sık sık huzuruna kabul ederek lâıyk oldukları şekilde ağır. lamıştır.

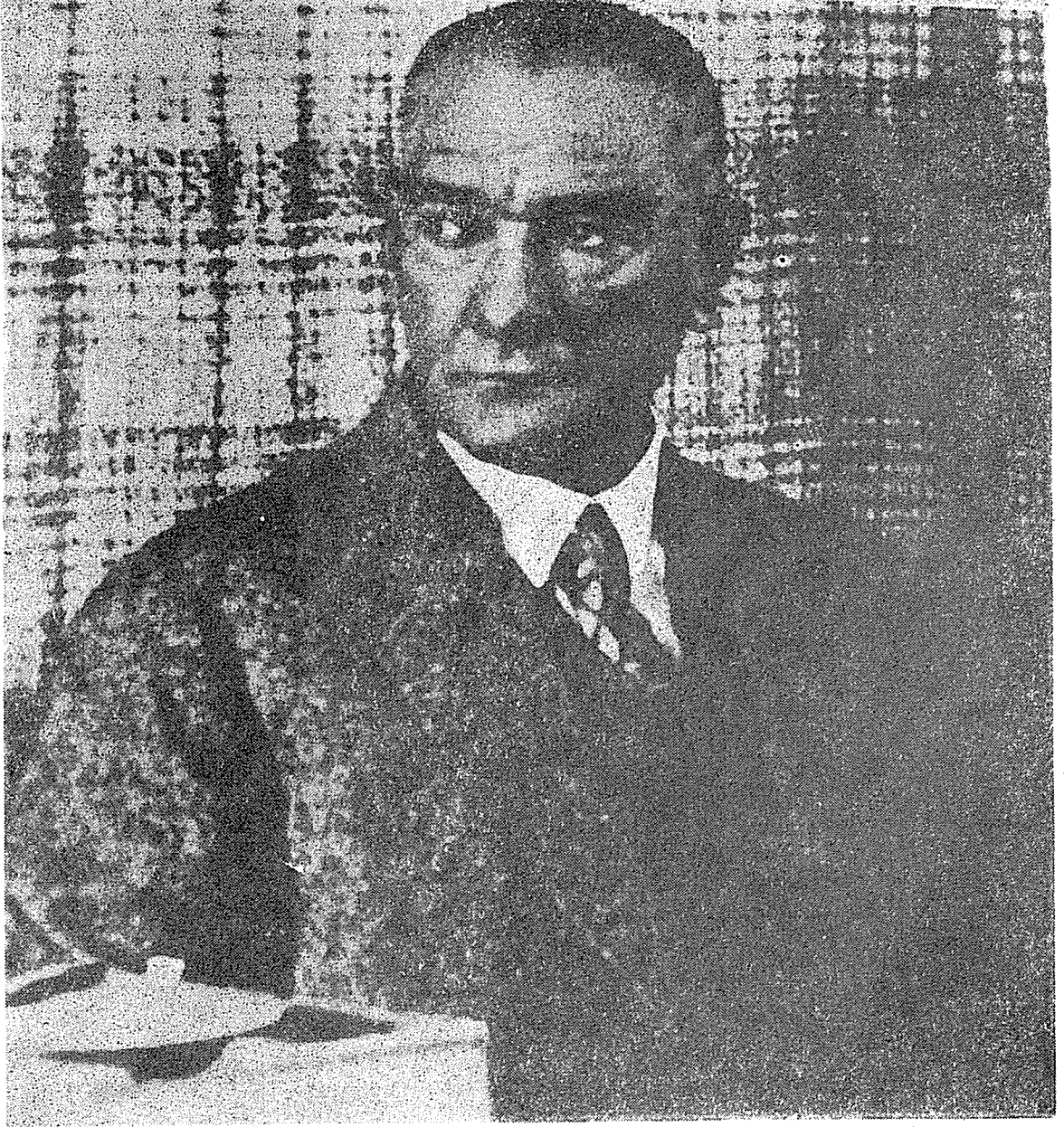
Hissi duygularla memleket işleri. ni birbirinden ayırmasını çok iyi bilen Atatürk yapmış olduğu dev. rimler arasına Türk musikisini de katmak ve onu çağdaş seviyelere ulaştırmak için zamanın Batı mü. ziğine aşına olan sanatçılarını gö. revlendirmiş ise de, Batının çok sesli müzik tekniği ile kendilerini teçhiz ettikten sonra tek sesli Türk müziğini küçümseyen bu zatlar musikimizin ruhuna vakıf olmadık. ları ve onu çok sesli yapmağa muk. tedir bulunmadıkları cihetle Ata'ya yanlış bilgiler vermek suretiyle mü. zik devriminin geri plâna atılma. sına sebep olmuşlardır.

Alaturka, alafranga, klasik veya folklor musikinin münakaşası ile vakit geçirmektense Devletin bu konuyu öncelikle ele alması ve (1926) Sanayii Nefise Encümeni ta. limatnamesindeki haksız ve yanlış bilgilere müsteniden (Türk musi. kisi) aleyhine verilen Heyeti Veki. le kararının değiştirilmesi lâzımdır.

Milletler gerek fen gerekse güzel sanatlarla umumi kültürlerine bir. birine paralel olarak ilerler ve dai. ma tekâmüle doğru giderler, aksi yönde gerilemeye mahkûmdurlar. Türkiye az gelişmiş bir ülke olmak. tan kurtulmak için her sahada ça. ba harcamakta iken müzik konu. sunda yalnız geleneksel veya böl. gesel müziği ile yetinemez. Genç kuşaklar daima yenilik isterler, bu. nu dahilden tedarik edemedikleri takdirde hariçten ithal etmek zo. rundadırlar.

Atatürk sağ olsaydı muhakkak ki bu problemi de Türk ruhuna en uygun tarzda çözümler ve musiki. miz bugünkü keşmekeş içersine düş. mezdi. Samimiyetle inanıyoruz ki onun Cumhuriyeti ve devrimleri e. manet ettiği gençlik, ömrü vefa et. mediği için sağlığında yapamadığı bu gibi lüzumlu reformları yapmak için kendini görevli bilecek ve dev. rimlerle güzel sanatları yozlaştı. rmadan geliştirerek Atasının ruhu. nu hoşnut edecektir.

**SAMSUN'DAN TÜRK MİLLETİNİN KARA BAHTINA DOĞAN
GÜNEŞİMİZDİR!..**

**Kaderde, tasada, neşede sevinçte hep beraberiz... Millet olmanın
şuur ve bilinci içerisinde; birimiz hepimiz, hepimiz birimiz için!**

G. M. K. Atatürk

BAŞ KOMUTAN

Yazan: F. Rıfki ATAY

İhtilâf devletlerinin Hariciye Nazırları toplanarak Türkiye ve Yunan Hükümetlerine mütareke teklif ettiler. Yunanlılar, bu teklif'i hemen kabul etmişlerdir. Mustafa Kemal doğrudan doğruya red cevabı vermenin ne kadar aykırı olacağını düşündüğü için, hükümete bir karşı teklif hazırlatmıştır. Teklifin esası, dört ay içinde bütün işgal altındaki topraklarımızın boşaltılması idi. Bu teklif, ister istemez red mahiyeti almıştır.

Vaktiyle İsmet Paşa'dan dinlediğime göre, Mustafa Kemal en korkulu günlerini bu mütareke teklifi sırasında geçirmiştir. Biz savaslarla işin içinden çıkamayız, bir uzlaşma yolu bulmalıyız, propagandası cephe gerisini iyice sarmıştı. Fakat en kötüsü cephe mânevîyatının sarsılması idi. Mustafa Kemal, karargâh karargâh, komutan komutan dolaşarak, mütareke teklifinin bir oyun olduğunu ve Yunanlılara karşı zafer kazanacağımızdan artık hiç kimsenin şüphesi kalmadığını gösterdiğini, tanıdıklarına tanımadıklarına inandırmaya uğraşmıştır. Komutanlardan biri:

— Nasıl nasıl Mütareke teklifini kabul etmediniz mi? diye haykırmıştı.

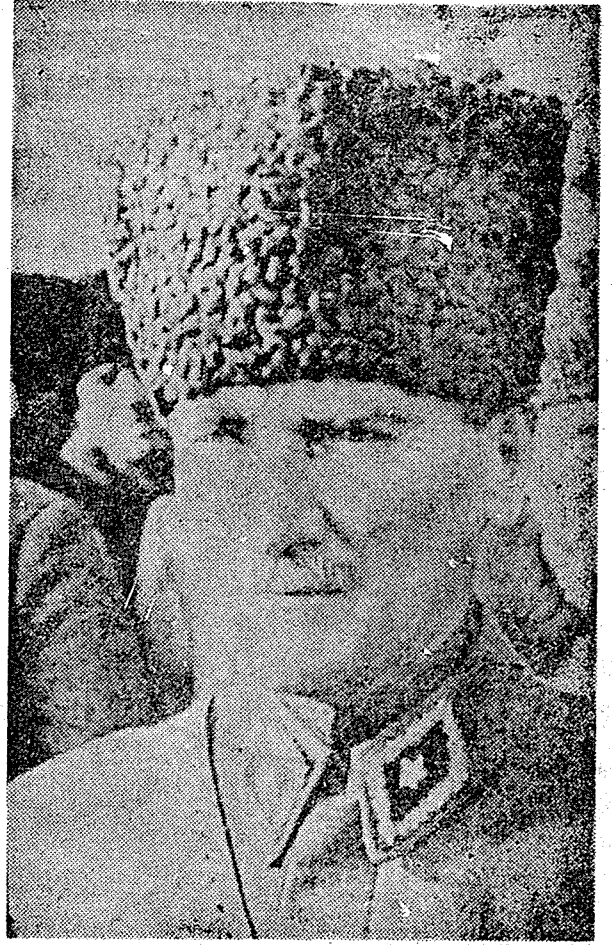
Mütareke teklifini kabul etmemek cina-yetini nasıl oldu da işlediniz, dememek için kendini pek güç tutmuş olmalıydı. Mustafa Kemal hiç tınmaksızın ona da delillerini saymış ve karargâhtan çıktıktan sonra İsmet Paşa'ya dönerek:

— Ben bu adamın bir kalbazan olduğunu sana söylemez miydim? demişti.

Büyük gürültü biraz daha sonra Başkomutanlık kanununun yenilenmesinde koptu. Muhiddin Baha Pars anlatmıştı:

— Bir yanda Mustafa Kemal ve yanındakiler, bir yanda Ziya Hürşit (sonra suikasttan idam edilmiştir) ve bütün arkadaşları elleri ceplerinde ve tabancalarında birbirlerine karşı yürürken, Mustafa Kemal'i o gün öldürecekler sanmıştık.

Mustafa Kemal Başkomutanlıktan düşmüş gibiydi. Kendisinin Meclise karşı iki dikta jesti vardır. Biri bu meselede olmuştur.

— Bu dakikada ordu komutansızdır. Eğer ben komuta etmekte devam ediyorsam, kanunsuz komuta ediyorum. Yerine konmaz bir felâketi karşılamak zorundayım. Düşman karşısında ordu, başsız bırakılmaz. Onun için bırakmadım, bırakamam, bırakamayacağım, demişti. Meclis istese de istemese de ordularının başkomutanı olarak görevine devam edecekti.

Ordu hazırlıklarını bitirmek üzere idi. Mustafa Kemal Haziran ortasında taarruza karar vermişti. Taarruz bir yıldırım gibi inecekti. Cüretin sanat kadar yer almakta olduğu plân son dakikaya kadar, gizli kalmalıydı.

Mustafa Kemal'in azim, karar ve irade kuvvetini, 1922 Ağustos'unun son haftasından iki ay önce sahneden çekiniz. Bugünkü Türkiye gene bu Türkiye olmazdı. Onun içindir ki bir defasında hasımları ile, şahıslara mı dayanılmalıdır, yoksa yalnız millet mi vardır, gibi sık sık geri tepen bir tartışmada:

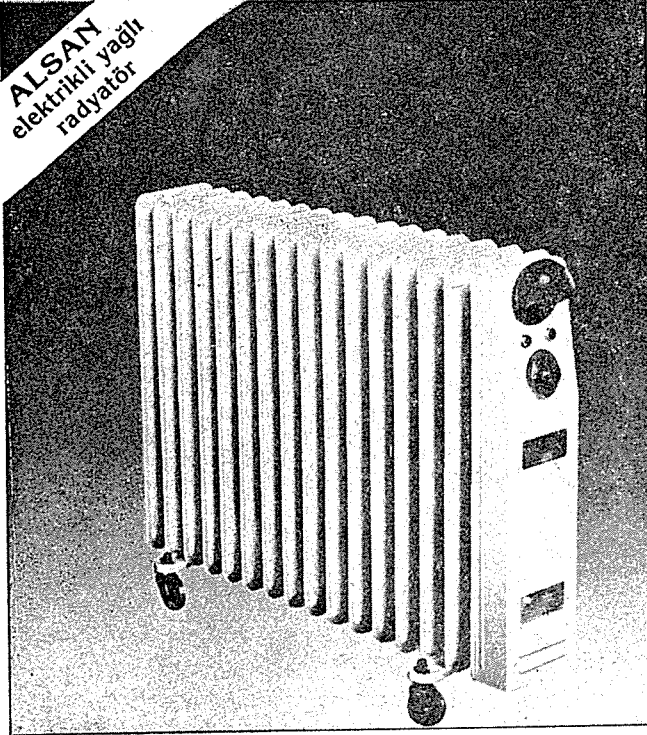
— Adamlar vardır, adam vardır, adam! diye haykırmıştı. Yapmakta olduğu şeyin değerini iyice bilirdi. Tevazuunun üstüne fazla varmaya gelmezdi.

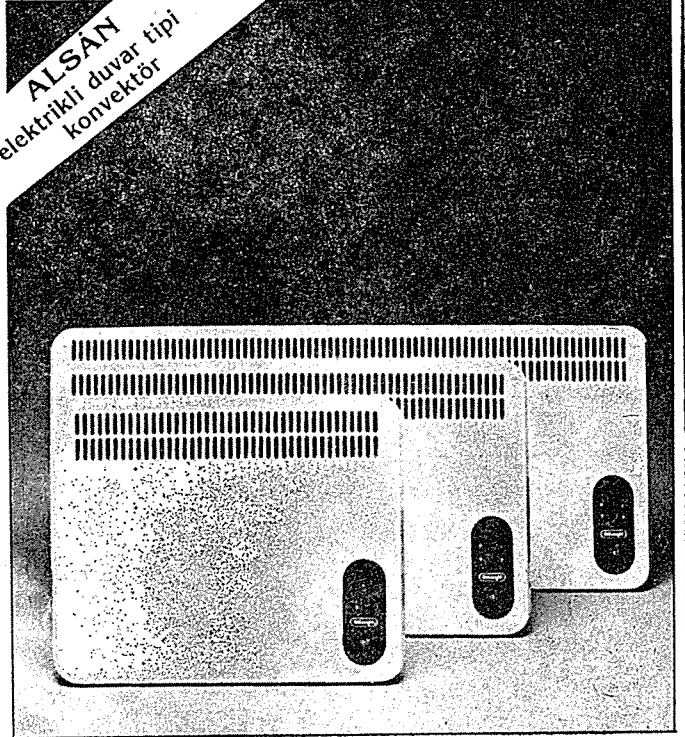
ALSAN

ALSAN sizlere problemsiz, modern sağlıklı ısınma imkanları sunuyor

ALSAN
elektrikli yağlı
radyatör

ALSAN
elektrikli duvar tipi
konvektör

- ★ Zarif ve modern form
- ★ Yüksek randıman ve ekonomik çalışma
- ★ Sıhhatli ve temiz ısınma
- ★ Darbeye, çizilmeye mukavim fırın boya
- ★ Türk Standartlar Enstitüsü tarafından kalitesi onaylanmış yegane elektrikli yağlı radyatör

GENEL DAĞITICI

İN.TE.NA.TİCARET T.A.Ş.

Gümüşsuyu Cad. No. 48 Topkapı-İstanbul
Sicil Ticaret: 57045/4066

Telefon: 576 85 29 - 576 59 75 (5 Hat) Telex: 23138 - AUER - TR

GENEL DAĞITICI:

Thyssen
Brükeler

Makine Tesisat ve Ticaret A.Ş.
Necatibey Cad. No. 18 Karaköy/İSTANBUL
P.K.: 837 Karaköy - Telex: 22551 Nego. TR.
Tel: 145 40 30 (5 HAT)

İMALAT:

ALSAN

Alüminyum Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Serçekale Sok. No: 50
TOPKAPI/İSTANBUL

Erzurum Kongresi

Yazan Said A. Terzioğlu

«Birinci Dünya Savaşının sonunda Osmanlı İmparatorluğu mağlup olmuş, Mondros mütarekesiyle dağılmağa mahkûm edilmmişti. Bu durum karşısında toprağına bağlı Türk milletinde bağımsızlık şuuru uyanmış ve Anadolu'da yer yer mukavemet hareketleri başlamıştı. İlk önce, en ağır, tehlikeye maruz olan ve Birinci Dünya Savaşında pek çok çileler çekmiş bulunan Erzurum'da 3 Mart 1919'da «Müdafaai Hukuk Cemiyeti» kurulmuştu.

15 Mayıs'ta İzmir'in işgali üzerine orada da bir Redd-i ilhak cemiyeti» teşekkül etmiş ve bu cemiyet işgal altındaki İzmir'de gelişemeyerek merkezini Balıkesir'e nakletmişti.

Gene hepimizin bildiği gibi, 19 Temmuz'da Mustafa Kemal Paşa Samsun'a çıktı. 25 Mayıs tarihinde Mustafa Kemal Paşa Havzada Erzurum'daki 15 inci kolorduya yazdığı bir telgrafla memleketin kurtuluşunun ancak, milli mukavemet hareketleriyle mümkün olacağını ve bu hareketi yapacakların bir «Baş» altında toplanması lâzım geldiğini bildirmişti.

«Erzurum Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti» mütareke hükümlerine göre Ermenistan'a verilmesi kararlaştırılan vilâyetlerden haziran ortalarına doğru temsilciler isteyerek Erzurum'da 23 Temmuz'da bir kongre toplanmasına karar vermişti.

Zaten, bütün bu Milli Mukavemet hareketlerini bir baş altında toplamayı kararlaştıran Atatürk bu teşebbüsü büyük bir memnurlukla karşıladı. Ve böylece, Erzurum'daki hareketin desteklenmesini sağladı.

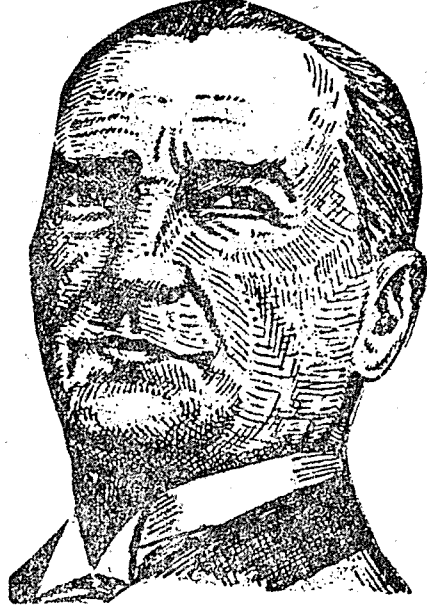
3 Temmuz 1919'da Atatürk Erzurum'a gelmişti. İstanbul hükümeti, hareketi ve Mustafa Kemal Paşayı takip ediyordu. Bu takipler sırasında 8 Temmuz 1919'da Atatürk Ordu Müfettişliğinden ve askerlikten istifa etti. Ertesi gün, Erzurum Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti kendisine müracaat ederek gerekli çalışmalarla bulunmak üzere 6 arkadaş vereceğini bildirdi. Bu harekete başkanlık etmesini istedi.

Mustafa Kemal Paşa bu hareketi memnurlukla kabul ederek, 10 Temmuz 1919'da bu heyetle ilk toplantısını yaptı. 6 saat süren bu toplantıda Atatürk memleketin durumunu, hangi yoldan kurtulmak imkânının bulunabileceğini, bu heyete anlattı. Atatürk'ün o günkü konuşmasında ısrarla üzerinde durduğu ana fikirler şunlardı.

a) Türk vatanını istilâdan kurtarmak ve bağımsızlığını sağlamak ancak, Türk ordusunun mukavemet azmi ve şerefli tarihinden gelen bağımsızlık şuurunun ışığı altında Milletçe teşkilatlanmak suretiyle mümkün olacaktır.

b) Bunun için de Kuvayı Milliye'yi amil ve iradeyi milliyeyi hâkim kılmak gerektir.

c) Osmanlı İmparatorluğu dağılmağa mahkûm.

dur. Türk milletine düşen vazife milli hudutları içinde Milli devletleri yeniden kurmaktır.

d) Yeni kurulacak olan devlet, Milli iradeyi dayanan bir hukuk devleti olacaktır.

e) Türk Milleti Batı uygarlığına yönelecek ve bu uygarlık çerçevesi içinde verimli ve yaratıcı bir üye olacak.

f) Emperyalist sömürge siyaseti devri tamamlanmış olup milletler hürriyet ve bağımsızlıklarına kavuşacaklardır.

Dursunoğlu geçmişlerin çok ötesinden daha şimdi olmuştusuna hatırlayıp naklettiği anılarını tamamlamıştı ki kafamda düğümlenen sorulardan birini soruverdim:

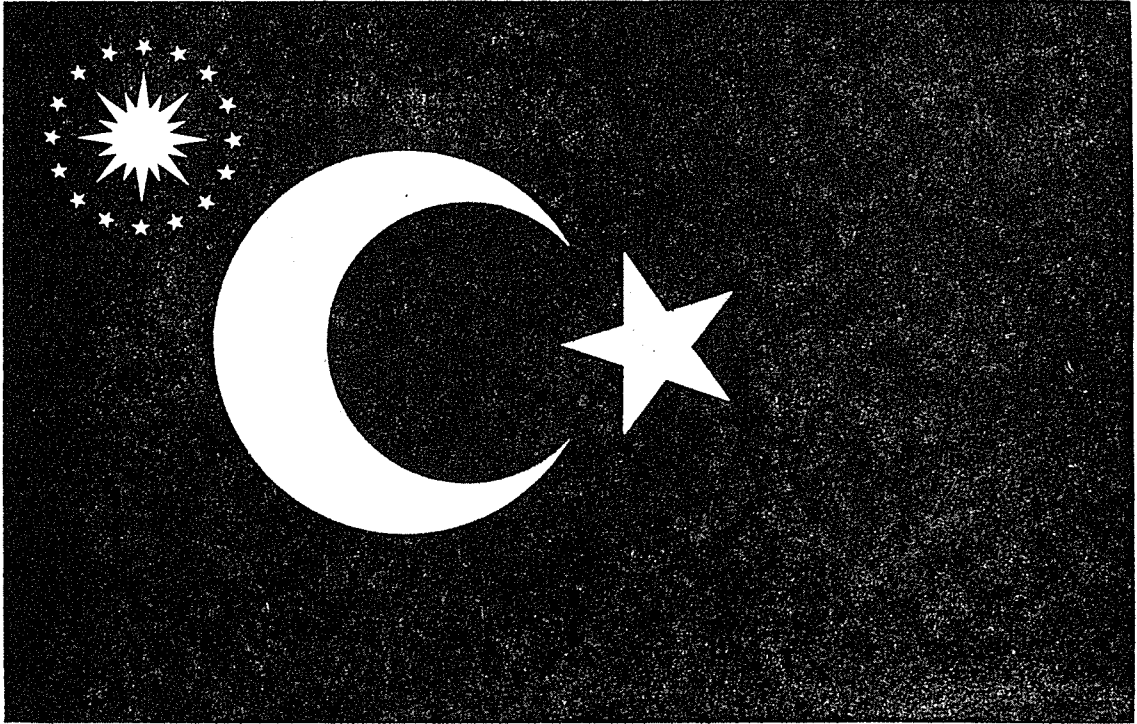
«Bunlardan tahakkuk etmeyenler oldu mu?»

O, «Hepsi tahakkuk etti!» diye söze başlayıp şöyle devam etti:

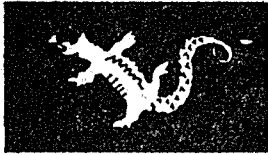
«— Bunlardan birincisi, Millet'in müdafaa-i hukuk etrafında toplanmasıyla, ikincisi 23 Nisan 1920'de Ankara'da teşekkül eden Büyük Millet Meclisi Hükümetiyle...

Üçüncüsü, bu hükümetle Millî Devlet kurulmuş ve misakı milli hudutları içinde egemenliğini tesis etmişti.

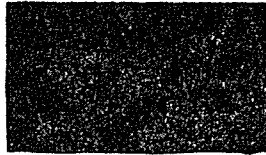
Bu devlet hepimizin bildiği gibi birinci gününden itibaren bir hukuk devleti nizamı kurmuş ve o tarihten beri hiçbir vatandaş hükümsüz ceza görmemiştir. Milli Mücadelenin sonundan itibaren başlayan devrim hareketleri bizim uygarlık yönümüzü değiştirmiş ve Batı uygarlığı içerisindeki yerimiz günden güne kuvvetlenmiştir.

CUMHURBAŞKANLIĞI FORSU VE ESKİ TÜRK BAYRAKLARI

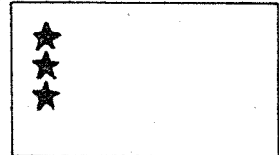
BÜYÜK HUN İMP. (M. Ö. 204, M. S. 216)

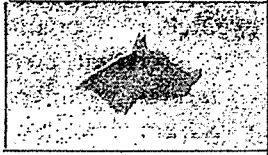
BATI HUN İMP. (M. S. 48 - 216)

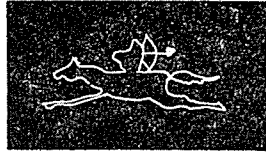
AVRUPA HUN İMP. (M. S. 375 - 454)

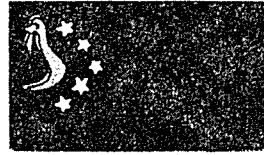
AK HUN İMP. (M. S. 420 - 562)

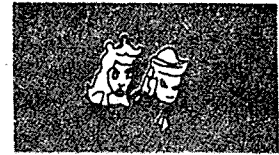
GÖKTÜRK İMP. (M. S. 552 - 743)

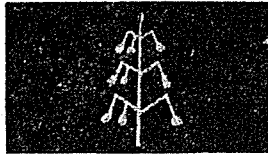
AVAR İMP. (M. S. 565 - 803)

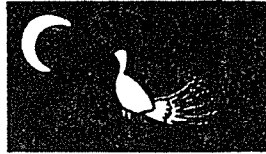
HAZAR İMP. (M. S. 651 - 983)

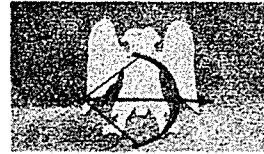
UYGUR DEVLETİ (M. S. 744 - 1335)

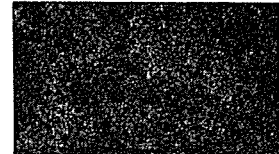
KARAHANLILAR (M. S. 940 - 1040)

GAZNELİLER (M. S. 963 - 1183)

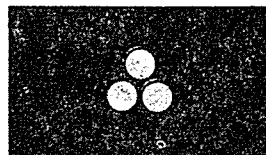
BÜYÜK SELÇUK İMP. (M. S. 1040 - 1157)

HARZEMŞAHLAR (M. S. 1157 - 1231)

ALTINORDU DEVLETİ (M. S. 1236 - 1502)

BÜYÜK TİMUR İMP. (M. S. 1368 - 1501)

BABÜR İMP. (M. S. 1526 - 1858)

OSMANLI İMP. (M. S. 1299 - 1922)

KOSKOCA DÜNYADA TEK TÜRK DEVLETİYİZ!..

Tarihte bir bir batıp, sönen ve bilahare hürriyetlerini yitiren,
tarih olup; tarih sayfalarına karışan Türk devletlerinin
bayrakları görülmektedir!...

İngilizler «BANDIRMA»'yı durdurmuştu...

Galata rıhtımına gelince vapurun rıhtıma yanaşmadığını gören Mustafa Kemal Paşa «acaba bir kararsızlık mı var?» diye düşündü. Kendisi ile gidecek buyruğu altındaki kişilerin bir kısmı rıhtımda hazırды. İçişleri Bakanı Mehmet Ali Bey'in yolcuları uğurlayacağını bildiğinden onu bekliyorlardı. Saati ne bakan Mustafa Kemal Paşa, Rauf Bey'e, «— Vakit geldi şimdi nerede ise Mehmet Ali buraya gelecek. Bizi beraber görmesin sen git Refet'e (Bele) bekle. diğini söylerim» dedi. Rauf Bey'le vedâlaştı ayrılırken ona, «— Rauf ben gidiyorum. Önünde sonunda İstanbul'dan çıkmak zorunda kalırsan ve senin de başın sıkışırsa hemen Anadolu'da bana katılırsın» dedi. Mustafa Kemal Paşa bir yandan saati bir yandan da İçişleri Bakanı Mehmet Ali Bey'in gelişini izlerken bir Jandarma Yüzbaşı Paşa'nın yanına yaklaşarak ona esas duruşta İçişleri Bakanı M. Ali Beyin kendilerini uğurlamaya gelemediği için özür dilediğini; kendisinin hayırlı yolculuklar dilediğinin iletilmesine görevlendirildiğini bildirdi. Bunun üzerine sandallara binildi ve rıhtım açığında duran vapura doğru hareket edildi.

İstanbul'dan Hareket :

Yüce Türk ulusunu kurtaracak büyük önder köhne Bandırma vapuruna çıkar çıkmaz, Kaptan İsmail Hakkı Bey'e hareket hazırlıklarını çabuklaştırılmasını buyurdu. Mustafa Kemal Paşa, Kaptan'a emir verme yetkisini de almıştı. Bandırma vapuru 16 Mayıs 1919 Cuma günü saat 17.55'de hareket etti.

Vapur hareketinden sonra Kız Kulesi yakınların da bir İngiliz motoru tarafından durduruldu. Mustafa Kemal Paşa yaverini kaptana göndererek vapurun durdurulmuş nedenini sordurdu. İtilâf devletleri adına İngiliz, Fransız ve İtalyan subaylarının gemiyi aramak için durdurduklarını öğrenince itilâf devletleri gemilerinin toplarını göstererek: «— Bunlar cephaneye ve silâh arıyorlar, sanıyorum. Onlar Türk ulusunun bağımsızlık aşkını, savaşma azminin derece ve kap-samını değerlendiremezler. Bütün güvendikleri işte bu maddi kuvvetlerdir. Biz, büyük ülkümüzün ve salt bağımsızlığımızın gerçekleştirilmesi için mânevî kuvvetlerimizi geçiriyoruz» dedi. Arama uzayıp gidiyordu.

Sıkılmağa başlamıştı. O, bir kararsızlıkla Anadolu'ya gönderilmesinden dönülür diye: Kaptan köşküne çıkarak kaptana hareketin çabuklaştırılmasına buyruk verdi. Yabancı subaylar vapurdan ayrılırken Bandırma vapuru ikinci kez hareket ediyordu...

Mustafa Kemal Paşa açık yürekle vapurun batırılma ihtimalinin bulunduğunu kaptana anlatınca, kaptan ona: «— Ne aksi, bu denizi pek iyi tanımadığım gibi üstelik de pusulamız bozuktur» dedi. Mustafa Kemal kaptan köşkündeki deniz haritasını inceledikten sonra enlem ve boylamlarla normal noktayı bulmuş ve kaptana dönerek: «— Bak kaptan bey, ben nereye emir verirsem oraya yanaşacaksın» deyince kaptan, Paşa'ya yalvarırcasına: «Aman Paşa hazretleri vapuru parçalamış oluruz» dedi. Mustafa Kemal Paşa: «Gerekirse onu da yapacağız, kayalara çarpmamak koşuluyla olabildiği kadar kıyıda

Yazan: General Cevat YALIN

gideceksiniz» buyruğunu verdi, Paşa'nın tek isteği Anadolu'nun bir kara parçasına ayak basmaktı. Görev başında asık yüzü değil, ağır başlı olan Mustafa Kemal Paşa, Kaptan İsmail Hakkı Bey'i biraz nesheli gördüğünden ona: «Kaptan, keyifli görünüyorsun. İçkiye Samsun'a geldikimiz zaman devam edersin» uyarımında bulundu.

17 Mayıs günü akşamı saat 21.30'da İnebolu limanına giren Bandırma vapuru burada fazla kalmadan yoluna devam etti. Vapurun arakesesini de dalgalar kopardığından saatte kaç mil gidildiği de bilinmiyordu. Ertesi günü (18 Mayıs 1919 Pazar günü) öğleye doğru vapur Sinop limanına girdi. O gün Sinop üzerinde gün doğusu rüzgârı estiğinden küçük Bandırma vapuru burada da yalpalarla düştü. Mustafa Kemal Paşa ile aynı vapurda yolculuk yapan, Üsküdar Polis Müdürlüğünden Sinop Sancak Beyliği görevine atanmış Mazhar Tevfik Bey karaya ancak saat 15.00'te çıkabildi. Mazhar Tevfik Bey vapurda Ordu Müfettişi Mustafa Kemal Paşa ile buyruğu altındaki kişilerin bulunduğunu, kendisini karşılamaya gelenlere söyleyince; karşılayıcılar Mustafa Kemal Paşa'yı kasabaya buyur etmesini sancak beyinden istediler. Sancak beyinin ince davet yazısına Mustafa Kemal bir kartvizitle şu cevabı verdi:

«Sayın Sancak Beyefendisine Sinopluların haklarında gösterdikleri duygulara teşekkür ederim. Çagrınıza gelen edîğimden üzgünüm. Kendilerine selâm ve sevgilerimin ulaştırılmasında aracılık etmenizi rica ederim. 18 Mayıs 1919, 3. üncü Ordu Müfettişi Tuğgeneral Mustafa Kemal.»

Vapurun Sinop limanında kalışı sırasında kara yolu ile Samsun'a gidilip gidilemeyeceği araştırılmışsa da bu yolculuğun çok uzun ve zor olduğu anlaşılmıştır. Yeni Sinop Sancak Beyinin ivedi olarak yurdundaki durumu hakkında bildirdiği: İzmir'in işgalinin tamamlandığı ve kabinenin düştüğü hakkındaki haberi vapurdaki yolcuları çok üzmüştü, bu haber alındıktan sonra vapur Sinop'tan hareket etti.

Mustafa Kemal Paşa, Samsun'a yaklaşmakta olan Bandırma vapurunun bir köşesinde durum yorumenunu İstanbul'da yaptığı Ulusal Kurtuluş Savaşının ayrıntılarını da hesaphiyordu.

ARSLAN

MEHMET

ATATÜRK'LE İLGİLİ BİR ANI

Samsun'a çıktığı zaman üstü başı yırtık, papuçları patlak, silahsız bir nefer gördü. Yüzünün rengi bakıra dönmüş olan bu asker, ağlıyordu. Atatürk:

"- Asker ağlamaz arkadaş, sen ne ağlıyorsun?"

Nefer irkildi, başını kaldırdı. Bu sesi tanıyordu ve bu çehre ona hiç de yabancı değildi. Hemen doğruldu, Anafartalar'daki Kumandanını çelik yay gibi selâmladı. O sualini tekrar etti:

— Söyle ne ağlıyorsun?

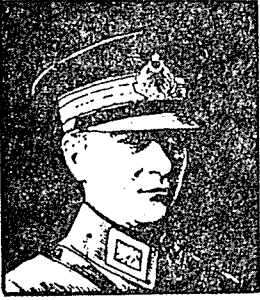
İç Anadolu'nun yürekli çocuğu içini çekti:

— Düşman memleketi bastı, hükümet beni terhis ediyor. Silahımızı elimizden aldılar. Toprağıma giren düşmanı şimdi ben ne ile öldüreceğim?

Büyük Kumandan:

"— Üzülme çocuğum, gel benimle" dedi ve Samsun deposundan nefere silâh verdirdi. Atatürk'ün yanına katılan ilk bahtlı Mehmetçik budur.

KURTULUŞ SAVAŞININ KOMUTANLARI

BAŞKOMUTAN
Gazi M Kemal Atatürk

Genelkurmay Bşk.
Mrş Fevzi Çakmak

Doğu Cephesi K.
Kâzım Karabekir

Ali Fuat Cebesoy
Eski Batı Cephesi K.

Batı Cephesi K.
İsmet İnönü

Eski Milli S. Bakanı
Refet Bele

Milli Savunma Bakanı
Kâzım Özalp

Eski 1. Ordu K.
Ali İhsan Sabîa

1. Ordu K.
Nurettin Paşa

2. Ordu K.
Yakup Şevki Subaşı

Süvari Kor. K.
Fahrettin Altay

1. Kolordu K.
İzzettin Çalıışlar

2. Kolordu K.
Ali Hikmet Ayerdem

3. Kolordu K.
Şükrü Naili Gökberk

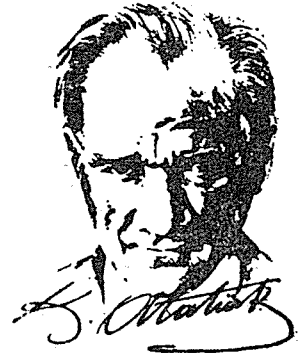

4. Kolordu K.
Kemalettin Sami Paşa

Kocaeli Grup K.
Halit Paşa

Harf ve Dil Devrimi

Yazan: Kâzım ÖZALP

MİLLETİN okuyup yazmayı kolay öğrenmesi ve bu sayede idrakinin çabuk artmasını temin için Garp memleketlerinde kullanılan Latin harflerinin memleketimizde de kabul ve teminine karar verildi.

Komisyonlarda, efkârı hazırladıktan sonra İstanbul'da bir gece Gülhane Parkına gideceğimizi söyledi. Yanında olanlarla gittik. Orada büyük bir halk topluluğu vardı. Halk dikkatini, Atatürk'ün söyleyeceklerine çevirmişti. Atatürk, kabul edilmesi lâzım gelen harflerin ve yeni yazının faydalarını anlattı. Nasıl olacağını orada bir tahtaya yazdırarak gösterdi. Herkesin bunu memnuniyetle karşıladığı görülüyordu. Alkışlar arasında oradan ayrıldık.

Vakit geçirmek istemiyordu. İtirazlar çıkmasına meydan bırakmadan bütün memleketi tamimini ve ilk mekteplerin ilk sınıflarından derhal bu harflerin okutulmasını karara relerde bunun için çalışmalara başlandı. Ordu'da erlere yeni yazı öğretiliyor, kısa zamanda memlekette okuyup yazma öğrenenlerin çoğalmasına çalışılıyordu. Eski yazıya alışmış olanlar güçlük çektiler. Atatürk bundan sonra yeni yazı ile yazıyor ve arkadaşlarını yeni yazı ile yazmaya zorluyordu.

Türk dilini sadeleştirmeyi, Türkçe olmayan kelimelerin yerine Türkçelerini bulup kullanmayı öteden beri düşünüyordu. Zamanın geldiğine kanaat getirdikten sonra fikirlerini açıkladı. Türk diline dair yazılmış bir çok eserler buldurdu. Dil bilgileriyle meşgul olan tanınmış kimseleri dâvet ederek onlarla konuştu. Bu sahada faaliyeti genişletmek ve devamlı kılmak maksadıyla memleketin muhtelif bölgelerinden delegeler dâvet ederek Dolmabahçe sarayında Birinci Dil Kurultayı'nı topladı. Bu kurultay'a ben başkanlık ettim. Bu

günlerde Türkiye'ye misafir gelmiş olan meşhur Mc Arthur, Atatürk ile bu kongreye geldi. Kongrede bir çok hatipler, Türk dilinin sadeleşmesi ve tamamen Türkçeleştirilmiş kelimelerin kullanılmasının ehemmiyetinden bahsettiler ve bunun çok kolay olacağını söylediler. Kongre ilk Türk dili idare hey'etini seçti ve başarı dileği ile dağıldı.

GÜNEŞ - DİL TEORİSİ

Çalışmalar bir hayli ilerledikten sonra Güneş - Dil teorisine dair yazılar ve incelemeler başladı. Atatürk daha geniş ölçüde ecnebî memleketlerinden de delegeler davet ederek Dolmabahçe sarayında ikinci Büyük Kurultay'ı topladı. Gönderilen yazıları bizzat tetkik ediyordu. Bu Kurultay'a da ben reislik ettim. Kurultay'da idare hey'eti namına hazırlanan rapor okundu. Delegelerden söz isteyen oldu. Atatürk herkesi dikkatle dinliyordu. Hüseyin Cahit bey, idare heyeti raporunu muvafık görmediği için Kurultay'da kendi fikirlerini müdafaa etti ve arzuya tâbi olarak kendi hazırladığı raporu okudu. Dinleyiciler tarafından alkışlandı. Buna cevap veren İdare Heyeti âzalarının sözleri tesirsiz kaldı. Hüseyin Cahit, bu mevzuunun böyle acele karara bağlanmasının caiz olmadığını iddia etti. Kendisine kuvvetli cevap verilmesi için bu meselede hakikaten vukuf sahibi olan Samih Rifat beyin ateşli hasta olmasına rağmen getirtilmesine karar verildi.

Samih Rifat bey, hasta halde geldi ve uzun ve vukuf sahibi beyanatta bulundu. Hüseyin Cahit'in beyanatına az temas etti. Kurultay dağıldıktan sonra Atatürk, idare hey'eti namına yapılan müdafaaların dinleyicileri tatmin etmediğini, daha ziyade çalışılması lâzım geldiğini söyledi.

Türkçe kelimeler ve Güneş - Dil teorisi meselesi Atatürk'ü senelerce meşgul etti.

Özgürlüğün Simgesi, Gençliğin Meşalesi; ATATÜRK

Yeşim YALÇIN

Giresun Atatürk Lisesi

Sevgi, Tanrı'nın insana verdiği en güzel, en ince bir duygudur. Ulusca yürekten duyduğumuz Atatürk sevgisinde, bunun en yücesini, en kutsalını buluruz.

Daha okula yeni başladığımız sıralarda bile, kalbimizde yanan Atatürk sevgisi bize, «En Büyük Türk Atatürk» sözünü söyletir durur. Biraz daha büyüdüğümüzde O'nun bir dahi, bir kahraman olduğunu anlatırız. Sonunda da, O'nsuz bir Türkiye'nin düşünülemediğini, O'nu bir çok dünya devletlerinin dahi örnek bir insan olarak gördüklerini söyleriz. İyi ama, O'nu bu denli yücelten şeylerin neler olduğunu biliyor muyuz? Atatürk ilke ve inkılaplarını, O'nun Türk ve Dünya Uluslarına kazandırmış olduğu değer kavramlarını biliyor muyuz?

Bugün sık sık kavgalarımız ve köklü sorunlarımız olmasına karşın, bir ulus halinde yaşıyorsak bunu hiç kuşkusuz Cumhuriyet yönetimimize ve Ulu Onder Atatürk'e borçluyuz.

Ulusal Kurtuluş Savaşı'mızın önderi Yeni Türk Devletinin kurucusu Atatürk, engin insanlık sevgisiyle, kurtarıcı ve yol gösterici dehasıyla, tüm dünyada ezilmiş yıkılmış ve darda kalmışların önderi olmuştur. Tüm bunlar bile Atatürk'ü sevmemiz ve yüceltmemiz için yeterlidir.

Atatürk, Türk milletinin yabancı kaldığı Batı medeniyetine bağlanmasını gerekli buluyordu. Böylece inkılaplar doğdu. Atatürk Türk inkılapları için şöyle der: «Uçurumun kenarında yıkık bir ülke... Türlü düşmanlarla kanlı boğuşmalar... Yıllarca süren savaş... Ondan sonra içeride ve dışarıda saygı ile tanınan yeni vatan, yeni sosyete, yeni devlet... Ve bunları başarmak için arasız inkılaplar... İşte Türk inkılabının kısa bir deyişi.»

İnkılâpçı Atatürk'ü daha iyi tanımak için O'nun inkılâp hareketlerini de gözden geçirmek gerek.

Atatürk herşeyden önce Türkiye idaresinin Cumhuriyet olması gerektiğini çok iyi biliyordu. Böylece kısa bir süre içinde bu da gerçekleşti. Artık yeni Türk Devletinin uygarlık meşalesinin ilk alevleri yanıyordu.

«Yaşasın Cumhuriyet»

«Yaşasın Mustafa Kemal»

Daha sonra halifeliğin ve saltanatın kaldırılmasıyla, uygarlıkta ilk adımlar atılmış oluyordu.

Birçok kitaplardan okumuşuzdur. Peçeli, çarşafli kadınlar, takkeli şalvarlı adamlar Atatürk bu inkılâbını gerçekleştirirken, «Fikrimiz, zihniyetimiz, tepeden tırnağa medeni olacaktır» demiş ve medeni kıyafetin, ülkemize lâayık olduğunu anlatmıştır. Bir şapka devrimiyle halkın kafasındaki, geri zihniyeti atmıştır.

Atatürk «Biz, her noktai nazardan medeni insan olmalıyız» diyerek, inkılâplarına tekelerin kapatılmasıyla devam etmiştir. Bu inkılâpta iyi fikirleri baltalayan kötü kişiler, halkın kafasından yavaş yavaş çıkarılmıştır.

Hukuk inkılâbında ise, medeni kanunun kabul edilmesiyle, modern, çağdaş, hukuk sisteminde yeni bir devir açılmıştır. Atatürk bunu Avrupa'nın en ileri ülkelerinden almıştır. Böylece, bu kanunla memleket, Batıya yönelik, Avrupai bir ülke haline gelmiştir.

Biz Türk Gençliği olarak, Cumhuriyeti kuran ve yaşamasını sağlayacak ilkelere kavuşturan Atatürk'e sevgi ve saygıyla bağlıyız. Atatürk ilkeleri, biz ve bizden sonraki nesiller

in, bir Atatürk kadar önemli, bir Atatürk kadar değişmez yere sahiptir. O halde bizim için bu denli önemli olan Atatürk ilkelerini, çok iyi bilmek, unutmamak ve saygı duymak gerekir.

Atatürk ilkelerinin başında Milliyetçilik gelmektedir. Atatürk milliyetçiliği şunu gerektirir. Türk Ulusu millî sınırlar içinde, gelenek ve göreneklere ışığı altında ve millî birlik içinde varlığını koruyup mutluluğa erişmiştir. Bugün bir ulus halinde yaşıyorsak, bunu da Atatürk milliyetçiliğine borçluyuz.

Türk Ulusu hiçbir zaman bir şahıs devleti değildir. Halkımız kendi gücü kudreti kadarıyla, kendini yönetmektedir ki bu da, Atatürk'ün halkçılık ilkesi ışığında gerçekleşmiştir. İşte ülkemizde bu nedenle, hür ve bağımsız bir ülkedir.

Atatürk Türkiye'si lâik bir devlettir. İlke zorba hükümdarlara, dini alet edinen hoca kılıkçı çıkarıcıya yer vermez. Günümüzdeki tüm çağdaş ve medeni devletler başta bu ilkeyi benimsemişlerdir.

Bugün bağımsız, hür, özgür ve egemen bir ülke de yaşıyoruz ki, yine bu da Atatürk Cumhuriyetçiliği ışığı altında gerçekleşmiştir.

Yine harap, çökük, hasta bir Türkiye'de Atatürk'ün inkılâpçılık ilkesi ve her yöndeki inkılâplarıyla iyileşmiştir.

«Tüm uluslar O'nun ilkelerini benimsemiş olsa idi, bugün daha iyi bir dünyada yaşıyor olunurdu» diyen birçok dünya liderleri, O'nun yalnız Türkiye'nin değil, dünyasında tanıdığı en büyük insan olduğunu vurguluyorlar.

Ulu önder Atatürk, memleketimizin yüzünü Batı'ya çevirip, Avrupa'lı bir devlet haline koymakla, Türkiye, dünkü düşmanlarının hepsini, bugün birer birer dost olarak kazanmıştır. Böylece hızla yükselerek, milletlerarasında sözü dinlenir, eşit haklara sahip onur sahibi bir devlet olmuştur.

Atatürk Türk Ulusun'da olduğu gibi dünya uluslarınca da sevilen sayılan bir devlet adamıydı. Acaba O'nu dünyada da müstesna bir yere getiren şey nedir?

Büyük Önder, herşeyden önce barışçıydı, yapıcıydı, birleştiriciydi. «Yurtta Sulh Cihanda Sulh» ilkesi O'nun barışçı bir kişiliğe sahip olduğunu açıkça belirtmektedir. O tüm insanları akraba olarak veya bir insanın organları gibi görüyordu. Bir organın rahatsızlığı demek, tüm insanların rahatsızlığı demektir. İşte O'nun

bu barışçı ilkesi dünyanın en büyük adamlarına bile ışık tutmaktadır.

Bilindiği gibi bu yıl, Türkiye'ye dünyanın birçok ülkesinden mektuplar gelmekte. Bu mektuplar Atatürk'ün doğumunun 100. yılı dolayısıyla ülkelerin Atatürk hakkındaki düşüncelerini, dile getirmekte. İşte Pakistan'dan gelen bir mektup şöyle diyor: «Atatürk için duyduğumuz sevgi ve hayranlığı anlatacak kelimeler bulamıyoruz. O geçmişte ve günümüzde yokluk ve baskıya karşı savaşanların önderi olmuştur. O bize kardeşliği, barışı aşıladı. Doğumunun 100. yılını kutlamanın en iyi yolu, O'nun ilkeleri ışığında ilerlemektir.» İşte böyle diyor Pakistanlılar Atatürk için. Bunun yanında bir Brezilya, Japonya, İngiltere, İspanya ve Norveç'te Atatürk'e karşı hayranlıklarını ve iyi düşüncelerini dile getiriyorlar.

Tüm bunların yanında Birleşmiş Milletler-Dünyanın her ülkesinde hatta her kıtasında olduğu gibi Asya'da da yaptığı zaferlerle İran'da mefkûre, Çin'de sanem Hindistan'da mabut diye tapılıyor, Atatürk'e. Asya halkının O'na duyduğu minnet Atatürk'ün Asya halkını kölelikten kurtarmış olmasıdır. Bu ülke ancak böylece rahat bir nefes almıştır. Bugün birçok dünya ülkeleri gibi Asya halkı da, O'nun inkılâp ve ilkelerini kendilerine yol olarak seçmişlerdir.

İşte tüm bunlar Atatürk'tür. Atatürk bir tarihtir, Atatürk herşey demektir.

Atatürk bir hatiptir. Zaferlerinden önce konuşmasıyla halkın güvenini kazanır. Atatürk bir fırtına kuşudur. Zaferlerinde hep kazanır. Ve Atatürk bir dahidir. Tüm dünyanın hayret ve sevgisini kazanmıştır. Atatürk'ün bu tariflerine «Çanakkale geçilmez» ve «İlk he-definiz Akdeniz»dir ileri» canlı birer örnektir.

Mustafa Kemal Paşa bir güneş gibi parlıyor daima; büyüklüğünü tüm dünyaya kabul ettiriyor. Her şeyiyle büyük bir insan olan Atatürk'ü her zaman Türk Ulusunun en ünlü evlatlarından biri saymakta devam ediyoruz.

Kalplerimizde yanan Atatürk ateşine bir kıvılcım daha atarak, sonsuzluğa kadar yanmasını istiyoruz.

«Ona hicranla... hayır, sade taabütle eğil» Ölüdür, doğru; fakat öldüğü hiç belli değil» diyen Mithat C. Kuntay bu iki dizesiyle tüm Türk Ulusunun duygularına tercüman olmuştur.

Ve Biz Onunla Aydınlandık

Kıvanç SOMEREN

Eskişehir Anadolu Lisesi XLA

Erişilmezliğimizi kazandığımız ol-
gu, düşünmek... kişi olmanın öz-
günlüğü, soyuta biçim, somuta an-
lam kazandırma ve düşünsel etkin-
liklerimiz sonucu, kaçınılmaz bir
toplum, çevre kavramı gelişen...
Toplumsallaşma süreci, örgütlene-
rek yaşama biçimleri ve tek tek ki-
şilerin değil, toplumların değer ka-
zanması, tarihsellik özelliğini top-
lumların üstlenmesi, toplumların
söz konusu olması... ve kişi olmanın
gereği de toplum olmanın kaçınıl-
mazlıkları: çıkar arama, çıkar ya-
da ortak erek için çabalama... Ta-
rih kendini yazdıkça, toplumlarara-
sı çıkar çatışmaları ve savaşlar or-
taya çıktıkça da, toplumların bün-
yesinde önem kazanan kişiler; top-
lum kuran, yıkan ve çağlarının akı-
sını değiştiren, düşünsel ve siyasal
alandaki devrimler yapan, toplumla-
rın yaşam biçimlerini alt üst eden
ve çağımızda bu niteliği taşıyan ki-
şilerin en büyüğü, Atatürk, salt
toplumunun yazgısını değiştirmesi
değil onu yüceleştiren gerçekleştir-
dikleriyle dünyadaki diğer tüm u-
luslara, uluslarının çıkarı amacını
güden kurtuluş eylemlerine girebil-
me, savaşımalarını verebilme ala-
nında öncü ve örnek olması, bir
dünya görüşü ve ideoloji niteliğini
taşımaya hak kazanan Atatürkçü-
lük öğretisine adını verebilmesi...

Nedir Atatürkçülük? Ve Neden
Atatürkçülük? Atatürkçülüğü açık-
layabilmek için, onun somut anlam-
da gerçekleştirdiklerini ve gerçek-
leştiriş sürecinde kendine ilke tut-
tuğu noktaları incelemek gerekir.
Ne yaptı Atatürk? Yüzyılların din-
sel ve sömürsüz baskıları altında,
tümüyle çökmeye yüz tutmuş bir
toplumsal yapı, salt sınır genişlet-
mek ve ün artırmak amacıyla ve
düşüncesizce girilen ancak gitgi-
de ekonomik yorgunluklara neden
olmaya başlayan savaşları, gelirinin
sürekli arttığı vasat bir sarayçevre-
si, bunun yanında tümüyle eğitim-
sizlik ve eşit olmayan bir gelir da-
ğılımı sonucu yoksulluk çukuruna
itilmiş bir halk... ve bu çökmüş e-
konomik ve toplumsal yapıyı fırsat
bilerek, anamalcı nitelikleri yanı-
sıra işgalci bir nitelik kazanma he-
vesine kapılan emperyalist ülkeler..
20 yy. başlarındaki Türkiye... Bun-
ların yanısıra yurt içi bölünmeler...
işte Atatürk, özgürlüğün bilincinde
olarak ulusunu çökmüş dağılmış ya-

pısını onarmak, kurtuluşa bağımsız-
lığa doğru ilk adımları atmak çaba-
sıyla yanıp tutuşan... ve işte Ata-
türk, İstanbul'daki çıkarıcı, sömür-
cü ve manda düzenine yağ çeken
hükümete meydan okuyarak, Ana-
dolu'nun kurtuluş ve özgürlük is-
teklisi orta sınıf ve zavallı halkı,
toplucu bir Kurtuluş Savaşına ça-
ğırarak ve tarihte sömürüye anamal-
cılığa, kapitalizme ve emperyalizme
ilk kez toplu bir ulusal bilinç ge-
liştirerek, bu bilinci yerinde ve en
başarılı biçimde kullanarak, sava-
şımı kazandıran... İşte, Atatürk'ün
dünya çapındaki önemini hazırla-
yan en önemli etken budur. Ulusal
Kurtuluş savaşı bilincini ve eyle-
mini harekete geçirmek.

Sait bir Kurtuluş Savaşı, bağım-
sızlığa ulaşma ama savaştan anlam-
da yeterli olamayacaktı elbette...
Yüzyıllardır çökmeye bırakılmış
toplumsal yapıyı onarmalı, yeni ve
geçerli bir yaşama düzeni kurmalı,
halkı uyusukluğa ve susmaya itmiş
doğusallıktan kurtarmalı, dinin dü-
şünce üzerindeki yokedici baskısı-
nı kaldırmalıydı ve Cumhuriyet...
Halkın bağımsızlığının ve yönetim-
de tek söz sahibi olmasının en gü-
zel uygulandığı, yönetim biçimi
Cumhuriyet... Bu da değildi onun
gelmek istediği yer, bu kadarla ka-
lamazdı. Toplumun yapısı değişme-
li, ilerlemesini, düşünmesini engel-
leyen etmenler kaldırılmalıydı or-
tadan... ve devrimlerini uygulama-
ya koydu Atatürk... Devletin yöne-
timindeki bağlayıcı ve geriletici en
büyük etkeni, dini ayırmakla başla-
dı yönetimden, hilafeti kaldırdı...
okuma yazma olayının gerçekleş-
memesine, dolayısıyla yaşamsallığı
uygarlığı tanınamasına neden o-
lan arapça yazıyı kaldırarak latin
harflerini getirdi ve Cumhuriyetle
açtığı batı penceresinden ilerledi
ve sonra kadının bir toplumun ya-
rısı bırakılır, yarısının elinden tutu-
lursa o toplum gelişmez diyerek

seslendiği kadının haklarını verdi.
Yüzyıllarca kara peçe ve kafes ar-
dına gizlenen kadının pençesini at-
tı, kafesinden çıkardı, giyside yap-
tığı diğer büyük yeniliklerle batılı-
laşma sürecinde önemli bir aşama-
ya getirdi.

Türk ulusunu ve devrimler, onu
yücelten daha niceleri sürüp gitti..
Somut olarak gerçekleştirdikleri
bunlardı... Ama Atatürk'e en bü-
yüklük niteliğini kazandıran başka
etkenler de vardı; düşünsel alanda-
ki üstünlüğü... yaptıklarını, düşün-
celerini belirli ilkelere bağlamış, bu
ilkeler ışığında davranmıştı, her
biri birbirine bağlı, tümüyle somut
gerçeklere dayanan ve sonuçta bir
ideolojiyi, bir dünya görüşünün, A-
taturkçülüğün temelini oluşturan
ilkelerin... Çağdaş uygarlık düzeyi-
ne, Cumhuriyet düzeni içinde ulaş-
mak olan bir Cumhuriyetçilik, sü-
rekli yeniyi ve ileriye, gerçeğe ve
doğruya yönelik atılımların ve de-
ğişikliklerin yapılmasını içeren bir
devrimcilik, ulusal bilinç, ulusal ki-
şiliğin öncelik kazanması ve bağım-
sız kendi içinde tümüyle uyumlu
bir toplum olmayı amaçlayan bir
ulusçuluk, dinin bağlayıcı etkisini
devlet yönetiminden ayırmak, dini
kişi ve Tanrı arasında bir sorun
haline getirmek ve devletin kişiler
arasında ulusal bir ayrıcalık gözet-
memesine, ve de o kişilerin devle-
te dinsel baskı yapmasına izin ver-
memek, kişilerin ve belli topluluk-
ların tüm ekonomiyi ellerinde bu-
lundurarak bozuk bir düzen yara-
tılmasının, eşit olmayan bir gelir
dağılımının önlenmesini amaç tu-
tarak, ekonomiyi devletin eline al-
masını öngören bir devletçilik ve
de halkın mutlak otoriteye, ege-
menliğe sahip olmasını amaçlayan
bir halkçılık.

Bu ilkelerin doğrultusunda yaşa-
mayacak bir toplumu, tutunamaya-
cak bir toplumsal yapı düşünüle-
mez ve işte ilkelerin evrenselliği
buradan gelmekte, Atatürk çağı-
mızda en büyük kişi niteliğine bu
yüzden erişmektedir ve toplumsal-
lık sürdükçe de Atatürk aynı niteli-
ğini koruyacak, Atatürkçülüğü ken-
dine temel ve amaç edinen top-
lumlar artacaktır. Bizler aydınlan-
dığımız gibi, tarih boyunca çok ulus
aydınlanacaktır onun ışığıyla, sön-
memesine, erişilmezliğimizi düşün-
mememizle kazandıkça.

AZİZ VE BÜYÜK ATAMIZIN EŞİ MANEVİ ANNEMİZ LATİFE HANIMI!..

Bütün Türk Aleminin bir numaralı kadını Latife Hanımdır. Latife Hanım, Türk Milletinin, hepimizin manevi annemizdir. Atamızın zevceleri, Makbule hanım hakkında, YAVERİ MUZAFFER KILIÇ, bakınız ne diyorlar: İzmir'den YUNANLILARI DENİZE DÖKÜP İZMİR'i teslim aldığımız yılda, büyük Kurtarıcımız, kendilerinin misafiri olarak konaklarında misafir edildikleri zaman, LATİFE hanım, ATAMIZLA tanışırılıyor... UŞAKİZADELERİN, bu genç ve çok güzel kızı, Atamızın gönlünü çalıyor... Netice olarak, vaki izdivaç husule geliyor...

Diğer sayılarımızdan bir tanesinde yazdığımız üzere, zira yüce Atamızın, esasen çocukluk aşkı EMİNE, Selanik'ten hemşehirlisi, kendisini beklemekteydi... Ne yazık ki, bu dünyada, bazı aşklar, aşıklar kavuşamıyorlar. Ve bahsettiğimiz üzere, Emine hatun, ATAMIZIN ÜZERİNE EVLENMEMİŞLERDİR... Konuyu biz yine, Yaveri Muzaffer Kılıç'tan dinleyelim.. Bu bir yıldırım aşk idi diyor... Hiç birbirlerini tanımak şerefine nail olmadan evlendiler ve boşandılar diyor kendisi... Manevî Annemiz, Latife hanım, asker, M. Kemal Paşa ile izdivaçını, resmen kabul etmişlerse de, bir asker olan aziz Atamızın disiplinini, otoritesini, hiçte hesaba katmadan evlenmiştir... Evliliğin ilk günlerinden daha, bazı anlaşmazlıklar vaki olmaya ve imtizaç edememeye başlamışlardı diyor. Huzursuzluk çok bariz olarak aralarında hissediliyordu diyor... Bir dünya büyüğünün, bir cihan büyüğünün, Türk aleminin en büyüğünün, karısı olmak pek kolay değildir... Burada önemli olan esas ANAKONU: Büyük Atamızın, arkadaşlarıyla sabahlaması, içki sofraları, Latife Hanımın, hep yalnız geceleme, Kılıç onun çok sevdiği, M. Kemal'siz geçen geceleri kendini harap ediyordu diyor...

Genç kızlık hayalleriyle başbaşa iken, İzmir'de tanışıp evlendiği, BAŞKUMANDAN M. KEMAL, Reisicumhur Atatürk, çoğu zaman Devlet ve Millet işleri, çoğu zamanda, arkadaşlarıyla beraber içtiği zamanlar, onu çok yalnız bırakıyordu... Beraberlikleri Ankara dı-

şına geziye çıktıkları zaman ancak vaki olabiliyordu! Bu da genç kadını, Tarihi annemizi tatmin etmekten çok uzaktı.

Esasen, biraz da zengin bir aile kızı olan, Latife hanım, kahır çekecek nitelikte değildi.. Birazcıkta olsa, gerisine güveniyordu... İzdivaçın ilk yıllarında, bir de çocuk doğuramaması kendisini bitirip, harap ediyordu, yıkılıyordu, çok üzülmüyordu diyor, rahmetli Yaver Muzaffer Kılıç.

Atatürk'ten izin almadan birkaç defa, ailesinin yanına kaçtığını evini terkettiğini ve her defasında Atatürk tarafından, Ankara'dan telefonla, tekrar geri döndürüldüğünü söylüyor... Çok geceler onu sabahlara kadar, gözlerimi kırpmadan uykusuz beklediğim geceler oldu diyor. ARKADAŞLARI BİZİM SAADETİMİZİ VE ONU BENDEN ALDIKLARI İÇİN, onlardan hoşlanmıyordum diyor... Biz, Kemalle ilk zamanlar çok iyi anlaşıyorduk... Onlar olmasaydı, belki de biz hiç ayrılmayacaktık... Ve boşanmayacaktık derler...

Muzaffer bey, Latife hanım için, çok kaprisli idi derler... Asabi sinirliydi derler... Bazı küçük konuları, abartıyordu derler... Bir büyük insanın eşi olmak, görüldüğü kadar kolay değildir. Onlar bu alemde mutlu olamadıklarını kabul etsek de, yine de, bezmiezelde mülaki olmuşlardır. Bir nebzecek de olsa, onları hatırlatmış, onları anmış oluyoruz, sevgili okuyucularımız...

Saygılarımızla,

T. Atatürk Dergisi

ATATÜRK diyor ki...

“Beni görmek demek, mutlaka yüzümü görmek demek değildir. Benim fikirlerimi benim duygularımı anlıyorsanız ve hissediyorsanız, bu yeterlidir.”

BİR FRANSIZ GAZETECİ ATATÜRK'Ü ANLATIYOR

«Türk topraklarına ayak bastığım gündenberi her lâhza, her an kendimi O'nun karşısında hissettim. O'nun görünmeyen, fakat hakikî varlığı sanki memleketin her tarafında hazır ve nâzır. O, milletin ruhunu temsil ediyor. Bir dostum haklı olarak bana:

O'nunla bizim aramızda bir çeşit daimî bir fikir birliği vardır, demişti. O teker teker her birimiz, hem hepimizdir. O'nun dehası hakikatta bizim millî dehâmızdır.»

Filhakika, hemen her mecliste O'nun adı anılıyor, ismi herkesin ağzında dolaşıyor. En basit bir köyde dahi resimle kendisini size hatırlatmadığı bir tek kulübe bulunmuyor. Ve ekseriya köylü, O'nun resmini bir çeşit tılsım gibi cebinde taşıyor.

O'nu ilk görüşümü hiç unutmayacağım. Evkaf Otelinin salonlarında, Kızılay balosunda idik. Orada kendisine takdim edilmek şerefine nail olmuşum.

O gece, saat onbire doğru, tam herkesin coştığı bir sırada, caz birdenbire susmuş ve insanın tâ içine nüfuz eden âhenk içinde Âkif'in, Büyük Millet Meclisi tarafından Cumhuriyetin İstiklâl Marşı olarak kabul edilen ölmez mısraları salonu kaplamıştı:

'Korkma sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak...'

Arkasında üniformalı bir yaver, Cumhurbaşkanı gülümseyerek ilerliyordu. Anide yol açmak üzere ayrılmış çiftleri sevimli bir sadelikle selâmlayarak yürüyordu.

Üzerinde, en ufak bir özentî belirtisi dahi göstermeyen kusursuz bir frak, tarih boyunca hiçbir zaman sonradan görmekle itham edilememiş olan Türk'ün tabii rahatlığıyla hareket ediyordu.

Her fırsatta, protokol faydalarını mükemmelen tatmin eden, fakat hiçbir zaman etrafındakilere resmî ve sıkıcı gelmeyen tavrı ve muazzam zerafetiyle Mustafa Kemal derhal resmî koltuklara ayrılmış bir köşeye ulaşmış ve hemen, herkes dansına devamı koyulmuştu.

O'na bakıyordum. Sanki bakışları Mustafa Kemal'in bütün şahsiyeti belirtiyordu. Ne yazık ki fotoğraf bu bakışları tesbit edemiyor.. İçinde sonsuzu görebildiğiniz koyu mavi gözler tasavvur edin. Ben O'nun gözlerinin rengini bir akşam, üzerine güneşin batmazdan evvel, önce mor, sonra da kırmızı renk çaldığı boğaziçi dalgalarında buldum.

O, size tatlılıkla, bir okşayış tatlılığıyla bakıyor, fakat bakışlar, içinize nüfuz ediyor, tâ derinliğinize ulaşıyor. Kendinizi sanki manen çıplak hissediyorsunuz, öteniz beriniz araştırılmış, en gizli düşünceleriniz dahi öğrenilmiştir.

Cumhurbaşkanı pekâlâ ve dürüst bir Fransızca konuşuyor. Fakat matematik kesinlik arayan zekâsı basit bir dille yetinmeyi kabul etmiyor. O ancak Türkçe konuştuğu zaman sözlerinin gerçek hâkimidir. Bu itibarla gerçekten bir fikir geliştirmek istediği zaman, daima bir tercüman vasıtasıyla konuşmayı tercih ediyor.

Daima çok sade, çok açık konuşuyor ve ekseriya veciz bir cümle ile, genellikle fark edemediğiniz bir iç anlamı dile getiriyor. Siz bunu ancak tesadüfen kendisine bir soru sormak zorunda kaldığınız zaman farkına varıyorsunuz. O zaman sizin tesadüfi yahut çabukluğu yüzünden hiç olmazsa insiyakî zannettiğiniz cümlesinin gerçekte bir netice, bir bağlantı olduğunu ve daha evvelki cümlelerin mantık zincirinden de bunun varlığını anlıyorsunuz.

Düşüncesi daima bir faaliyet halindedir. Zira, O'nun için dinlenmek, okudukları üzerinde veya oluşan olaylar üzerinde düşünmekten ibarettir. Denilebilir ki, O, daima hareket halinde olan bir kuvvettir. Fakat, esas itibarıyla olumlu olan ve yalnız gerçekleri dile getiren bir kuvvet. Hayâl cenneti O'na tamamiyle yabancıdır, faraziye O'na lüzumlu bir eğlencedir. O yalnız ve yalnız vâkıalara dayanıyor. Fakat en ufak bir vâkıayı dahi gözden kaçırmıyor. Daima uyanık zekâsıyla en basit bir hâdiseyi dahi farzediyor ve herhangi bir küçük teferuata dahi hesaplarında yer vermekten geri kalmıyor.

Mustafa Kemal diyor ki!..

Atatürk'ün, geçmişi incelerken, geleceğe bakarken, ifade ettikleri, yazdıkları, günümüzde de anlam taşımaktadır, yarınlarımızda da unutamayacağımız sözler olacaktır.

● Türk milletinin tabiat ve şiarına en uygun olan idare Cumhuriyet idaresidir. Millet her türlü iradesini hakim kılmaya muktedirdir.

● Hakimiyeti millîye, milletin namusudur, haysiyetidir, şerefidir.

● Yetiyecek çocuklarımıza ve gençlerimize, görecekları tahsilin hududu ne olursa olsun, en evvel, her şeyden evvel Türkiye'nin istikbaline, kendi benliğine, millî an'anelerine düşman olan bütün unsurlarla mücadele etmek lüzumunu öğretilmelidir.

● Ordumuz, Türk birliğinin, Türk kudret ve kabiliyetinin, Türk vatanseverliğinin çelikleşmiş bir ifadesidir.

● Millet, kemalî azimle içtimai ve fikri tekamülle çalışırken, onu bundan alıkoyacak dahili ve harici maniaların karşısında kuvvetli, kudretli ve büyük görevini müdrik kahraman ordumuzun hazır bulunduğu düşünerek müsterih olabilir.

● Hakikatte unutulmamalıdır ki, gerçek hakim olan ve her şeyi idare eden makam, Türkiye Büyük Millet Meclisi'dir.

● Dünya sulhü içinde insanlığın hakiki saadeti, ancak bu yüksek ideal yolcularının çoğalmasıyla mümkün olacaktır.

«Hakimiyet-i millîye milletin amusudur, haysiyeti ve şerefidir.»

● Türk milleti asırlardan beri hür ve müstakil yaşamış ve istiklâlî yaşamak için şart saymış bir kavmin kahraman evlâtlarıdır. Bu millet istiklâlsiz yaşamamıştır, yaşayamaz ve yaşamayacaktır.

● Anaların bugünkü evlâtlarına vereceği terbiye eski devirdeki gibi basit değildir. Bugünün anaları için gerekli vasıfları taşıyan evlât yetiştirmek, evlâtlarını bugünkü hayat için faal bir uzuv haline kıymak pek çok yüksek vasıflar taşımalarına bağlıdır. Binaenaleyh kâdınlarımız, hatta erkeklerimizden daha çok münevver, daha çok feyizli, daha fazla bilgili olmaya mecburdurlar. Eğer hakikaten milletin anası olmak istiyorlarsa, böyle olmalıdırlar.

● Siyasî, askerî zaferler ne kadar büyük olursa olsunlar, iktisadî zaferlerle desteklenmezse payidar olmaz, az zamanda söner.

● Hükümet millettir ve millet hükümettir.

● Sporda muvaffak olmak için her türlü muavenetten ziyade bütün milletçe sporun mahiyeti ve kıymeti anlaşılmış olmak ve ona kalpten muhabbet etmek, onu vatani vazife telâkki eylemek lazımdır.

● Felâket başa gelmeden evvel onu önleme çareleri ve müdafası düşünmek lazımdır. Geldikten sonra düşünmenin faydası yoktur.

● Her şey açık söylendiği zaman halkın dimağı hali faaliyet buluncak, iyi şeyleri yapacak ve milletin zararına olan şeyleri reddeder. Şunu veya bunun arkasından gitmeyecektir.

● Rica ile, merhamet dilenmekle bir millet ve devletin şeref ve istiklâlî kurtarılamaz. Türk milleti, gelecek nesiller bunu unutmamalıdır.

● Her sarıklıyı hoca sanmayın, hoca olmak sarıklı değil dimağladır.

● Büyük hâdiseler, fikirlerde büyük inkılaplar yapar.

Hakkını helâl et anne!...

Yıldırım Orduları Gr. K.: 1918

Şişli'deki Ev

Yıl 1919 Mayıs'ın 15 inci günü öğleden sonra Mustafa Kemal Paşa Şişli'deki evinde ziyaretine gelen arkadaşlarını uğurlarken onlara şöyle diyordu:

«— Bu geceyi annem ve kız kardeşimle geçireceğim. Size vedâ ziyaretine gelemeyeceğim için kusura bakmayın; şimdi sizlere vedâ etmiş olayım.»

Evin üst katında sokağa bakan şahnişinli odada Mustafa Kemal Paşa'nın annesi Zübeyde Hanım kalbinden rahatsız olduğu içi nyatakta yatıyor; uzun bir süreden beri de dışarı çıkmıyordu.

Mustafa Kemal Paşa konuklarını uğurladıktan sonra evin 3. katına çıkarak kız kardeşi Makbule hanıma şöyle dedi:

«— Makbule bu akşam eve kimse gelmeyecek. Ben annemin odasında yemek yemek istiyorum. Onun, karyolasının karşısına bana bir yer sofrası hazırlattır. Yarın Anadolu'ya gideceğim. Hayat bu; belki ölürüm. Gelemem. Sizlere söyleyeceklerim var.»

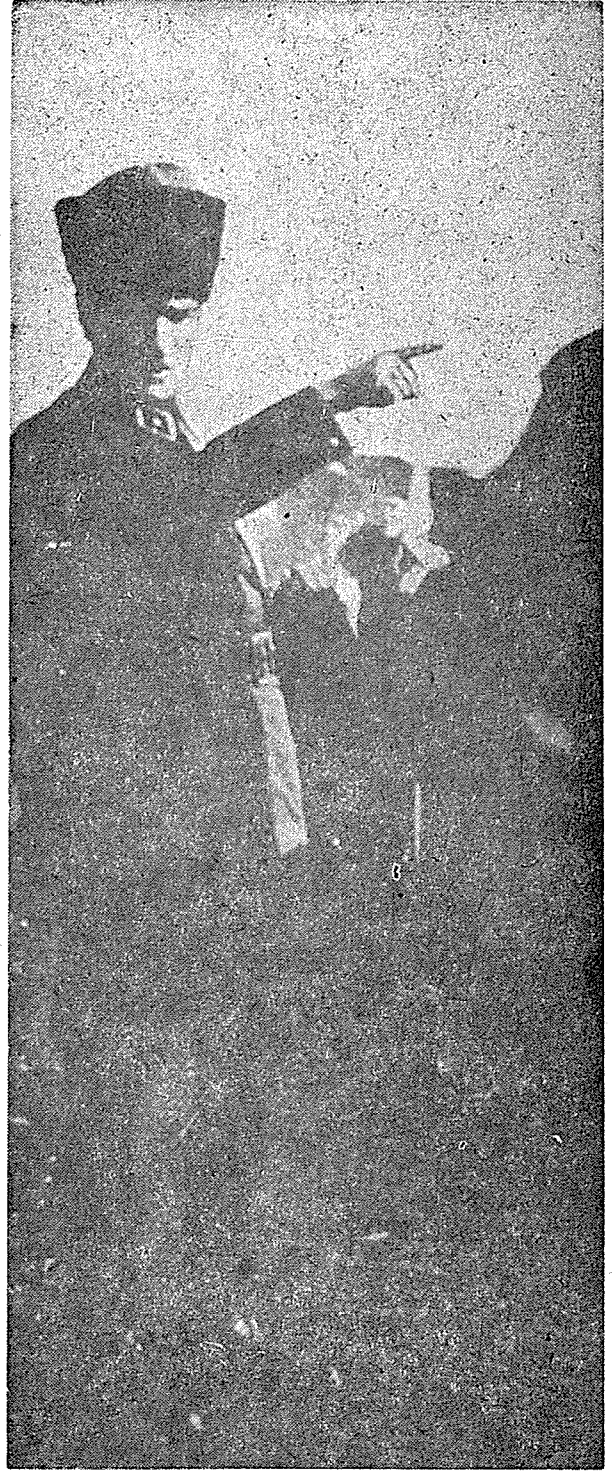
Yer Sofrasında :

Sofra hazır. Mustafa Kemal Paşa annesinin odasına girince elini öptü. Anne ve kız kardeşinin hatırlarını sordu ve yer sofrasında annesinin yatdığı yatağın karşısına gelen yerdeki minderlere bağdaş kurarak oturdu. Sofrada bulunan gümüş tepsinin üstündeki tabaklarda patates pürelî rosto, ıspanaklı yumurta yemekleri vardı. Mustafa Kemal Paşa'nın yemeğe isteksiz olduğu anlaşılıyordu. Zorla çiğnediği lokmaların arkasını keserek elindeki çatalı bıraktı. Çok heyecanlı olarak söze başladı.

«— Anne, ben yarın Anadolu'ya gidiyorum. Burarlarda neler olacağı belli değil. Selânik nasıl elden gitti ise buralar da öyle olabilir. Ben kurtarmaya çalışacağım. Ne elimden gelirse onu yapacağım, fakat bu işte tehlike çoktur. Bu işi başarabilmem için, içdiriliği ile çalışmam gerek. Beni kaygı ve tasada bırakmayın. Giderken gözüm arkada kalmamasın, elimi ayağımı bağlamayın. Yurt için çalışırken sizden yana bir üzüntüye düşmek istemem. Hesapta ölmek gidip gelmemek vardır. Bana hakkını helâl et... Sen de bunları iyi dinle Makbule, işler fenaya dönerse sa-
kın buradan ayrılmayın bütün paranızı sarf ediniz. Paranız biterse halılarını, değerli eşyanızı satarsınız. Bir kere daha söylüyorum ne olursa olsun yola çıkmayacaksınız. Başaramazsam zaten sizi öldürürler. O zaman elbet ben de ölmüş olurum...»

Fenalık Geçirdi

Mustafa Kemal Paşa'nın bu sözleri anne ve kız kardeşini pek duygulandırdı. Büyük Türk Anası Zübeyde Hanım çok sevdiği biricik oğlunun bu sözlerinin etkisi ile yeğin bir yürek çarpıntısı ile sarsılmağa başladı. Bir ara kendinden geçti, ona soluk aldırmak için pencereler açıldı. Kucakta, sofaya çıkarıldı ve bu ara Doktor Rasim Ferit Bey'e haber salındı. Resim Bey vaktinde yetişmemiş olsa idi bu akşam Zübeyde hanım ölebilirdi. Epeyce bir an sonra kendine gelen Zübeyde Hanım'a Mustafa Kemal

Paşa, heyecan içinde söylediği sözlerin yaptığı etkiyi gidermek için, «— Anne üzülme! Ben size en kötü ihtimali anlattım. Bu işi başarmak ihtimali de kuvvetlidir. Tekrar buraya dönerim. Sizi yanıma alırım üzülme...» diye annesini yatıştırmağa çalışıyordu.

Zübeyde hanım kendine gelip rahatlamaya başladığında, biricik oğlunun başarılı olması için Tanrıya yakarmağa başladı. Bu gece, kimsenin aklına uyku gelmiyordu, ailecek sabaha kadar konuşuldu, dertleşildi...

Kemalizm nedir, ne demektir?...

Kemalizm, Atatürk'ün Bayraklaşan büyük adıdır... Kemalizm, bir dünya görüşü, başlıbaşına bir doktrin, bir reçete bir ilaç kadar insanlara elzem olan, «ZİMLİ REJİMLERDEN EN İYİSİDİR... «Neyi içermiş olduğunu kısaca izah ettikten sonra, (AZİZ VE YÜCE ATAMIZIN), Millî kurtarıcımızın dalgalanan ikinci ismi olduğunu bir daha izah etmiş oluyoruz!.. «Yolu, yolumuzdur» adı, adımız; millî andımızdır!... O'nun gösterdiği aydın yol, ufuktaki millî ülkümüzün hedefidir... «Detanta» daaylı, Dünya sulhunun korunulmasına dair, o büyük şahsiyetin barışçı dehasını açıklanmasıdır... «YURTTA SULH, DÜNYADA SULH», sulhun korunulması, millî ilkemiz, millî sloganımızdır... Kemalizm ve Atatürk'çülük millî şereftir... Millî prensiplerin harfiyen uygulanması, devlet işlerinin hiç aksatılmadan yürütülmesi, «EŞİT ADALET PRENSİPLERİNE SADIK KALINILMASIDIR...» Millî gelir hasılasının, Türk insanlarına eşit ve ahenkli dağıtılması, katı devlet anlayışı değil, daha adil, daha rasyonel, yepyeni ekollerin aranılmasını; içerir... Türk Ulusu tüm fertleriyle birdir, bölünmezdir... Parçalanmaz... (İÇTE VE DIŞARDA ULUSAL VARLIĞI PEŞKEŞ EDİLEMEZ!..) Tam demokratik, tam Liberal tek bir alternatif doğrultusunda, Ulusça elele kalmak; Kemalizmin 6. Okunu ilke olarak uygulamaktır... Çalışıp kalkınmak, milletçe yükselmek, geri kalmaçılıktan kurtulmak; bizleri fersah-fersah gerilerde bırakarak yükselen uygar milletler seviyesine bütün bir millet-devlet olarak, kalkınabilmek, yükselmektir... Asker, subay, sivil ulusun çocukları olarak kaynaşmaktadır...

— Kemalizm, bütün altarnatiflerin dışında, TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİNİ BENİMSE-

MEK (!) Uluslararası alanlarda aynen uygulamaktır... Lâyıkız, Cumhuriyetçiyiz... Halkçıyız... Uygarız... hürüz... Başımız dimdik; anımız açık, en gururlu şekilde, hedefimiz olan, millî devletçilik ilkelerini, «KEMALİZM PRENSİPLERİ IŞIĞI DOĞRULTUSUNDA», uygulamak, ilerlemek, medeniyet ufkuna adım-adım varabilmektir... Köleliğe, esarete, alınmış diğer dünya milletleriyle diyolog kurmak suretiyle, o ulusların ellerinden tutarak, kendilerinin hürriyete kavuşmaları için, ULUSLARARASI (TÜRK PROPOGANDASINI YÜRÜTMEK...)

Millî kültürümüzü uluslararası alanlarda kabul ettirebilmek, Kahramanlarımızı, Türk büyüklerimizi tanıtmaktır... Başlıbaşına bir devlet, bir nimet olan, büyük Atamızın, ATATÜRK'ün, yolundan, onun yaktığı millî meşaleden ışık olarak yararlanmaktır... Hasılı: Kemalizmin ne demek olduğunu en kısa haliyle izahını yaptıktan sonra, EN BAŞTA ZİKRETTİĞİMİZ, onun bayraklaşan adının gölgesinden M. Kemal'in yolundan hiç sapmadan, SAĞA-SOLA TAVİZ VERMEDEN; İrticayı hortlatmadan, KOMÜNİZME TÜM KAPILARIMIZI KAPATMAK SURETİYLE... Faşist güçlere mahal vermeden ve bir imtiyaz hakkı tanınamamaktır.. Din istismarı yapan siyasi partilere, Türkiye hudutları dahilinde, faaliyetlerine izin vermemektir... Gerici tembel insanlar; bir zamanlar bu ülkeyi yönetmişler, bizi tüm milletçe çok gerilerde bırakmışlardır!!! «VATANDAŞLARIMIZI BÖLÜP PARÇALAMAK», değişik kamplara bölmek, ayrıcalık yapmak... TORPİL - RÜŞVET ALMAK, YAPMAK... Devlet malını, millî hazineyi zarara sokmak... Her türlü sinsi faaliyet... Kemalizme ters düşer... Küçük izahatımızı anlayanlara ne mutlu...

T. Atatürk Dergisi

ATATÜRK'ÜN FİZİKİ GÖRÜNÜŞÜ

İbrahim Alaeddin Gövsa

«Gazi Paşa vasatı biraz tecavüz eden mutedil ve mütenasip bir kametin üstünde geniş omuzlarla ve vüs'atlı bir göğüsle altın sarısı saçlarla eşya ve hâdisatın ruhuna nüfuz eder gibi bakan gök mavisi gözlerle, tunç salabeti hissini veren adalî bir sima ile ciddiden mümtaz bir baş riyaset ediyor. Belli ki o baş yalnız Mustafa Kemal'in değil, bütün Türklerin başıdır ve milletin zekâ ve idare kudretleri orada toplanmıştır. Dudakların sımsıkı kapanışı, çenenin metin vaziyeti o mümtaz simadaki manâyı iradeye sarahaten intak ediyor. Sadasında madenî bir tınnetle beraber maverai bir mahiyet var. Doğru, veciz ve tabii konuşuyor. Sözlerinde o kadar külfetsizlik ve vuzuh var ki, ne kadar billurî bir buzuh ile düşündüğünü istidlâl etmemek kabil değildir. İstizah ve izahında (Sokratî) bir insicama tesadüf ediyorsunuz: fikirlerini suallerinden sonra ızah ve sizi kendi kanaatlerinizle ilzam ve irşat ediyor. Dikkat ettiğiniz zaman hissediyorsunuz: her meseleye ait olan suali mevzuun ruhuna temas etmektedir. Muhtelif mevzular hakkında konuştuğu zaman iman ediyorsunuz ki: Çanakkale'nin istikbalini Anafartalar'dan, İzmir'in ve Türkiye'nin kurtuluşunu Dumlupınar'dan sezen ve emsalsiz kahraman yalnız bir dehayı askerî değildir. Millî hayatın

iktisadî ve içtimai safhaları, medenî ve asrî dünyanın hakikî ve şe'ni ihtiyaçları O'nun kudretli görüşü önünde mütebellir ve münkeşif duruyor.

«Hâdiselerin mevludu olan büyük isimler vardır ki onları taşıyan şahsiyetlerin huzurunda insan sükut'u hayale uğrar. Fakat hâdiselerin, zaferlerin ve inkılâpların vâlid ve mübdii olan Büyük Gazi'nin huzurunda en az ruh âşına ve en mahdut dereceden sîma olanlar bile emsalsiz bir kuvvet'ilkalp iktisab edecektir.

«Türk'ün meziyetlerini görmek ve o meziyetlerden en imkânsız bir zamanda bir hârika vücuda getirmek şüphesiz misli olmayan bir kudrete delâlet ederdi. Fakat Türk'ün zaaflarını ve noksanlarını bihakkın teşhis ederek onları yekdiğerini velyeden hamlelerle tamir ve tedaviye teşebbüs etmek ondan daha yüksek bir kudrete ve bir (deha) ya mütevakkıftı ki millet o iki sıfatın Büyük Paşa'da tecellisine şahit oldu.

«Fıtratın birçok bedayii vardır. Fakat şüphe yok ki mükemmel bir insan bütün o bedayiin fevkinde bir şaheserdir. Şu hükme bir tam kanatle iştirak etmek için Büyük Gazi'mizin mübeccel huzurunda bir an bulunmak kifayet eder.

İlk Milli Mücadele Hareketleri

Yazan: Albay Nusret Tunazorlu

16 Mayıs 1919 da Urla, Seferihisar, Çeşme'yi, 21 Mayıs'ta Menemen'i işgal eden ve girdiği yeri yakan, yağma eden Yunan ordusuna karşı Türk milleti, yer yer ayaklandı.

İzmir'in işgali üzerine 16 Mayıs'ta Bandırma vapuruyla yola çıkan Mustafa Kemal 19 Mayıs 1919 da ordu müfettişi olarak Samsun'a çıktı.

21 Mayıs'ta Manisa işgal edildi, camileri meyhaneye yaparak ve bir çok mezalim yapmışlardı. 21 Mayıs'ta Venizelos'un bir telgrafı ile Ayvalık'ı işgal etmek üzere hareket eden Yunan ordusu Ayvalık'ta 172 P. A. Kumandanı Ali Çetinkaya'nın karşı koymasıyla karşılaştı. Düşmana 29 Mayıs'ta ilk kurşun burada atıldı.

Bir zabıt ve birkaç nefer şehit oldu.

9 Haziran 1919 Akhisar, 14 Haziran'da Bergama işgal edildi. 5 gün sonra Akhisar'ı korkarak tahliye ettiler. İlk karşı koyma emrini veren 14. Kolordu Kumandanı Yusuf İzzettin'di. Dikiliye Bergamalı alçak Hamit çavuşun yardımıyla giren Yunanlılar Bergama'dan Cemal Bey müfrezesi tarafından atıldı ise de Bergama'yı Yunanlılar tekrar işgal etti ve Menemen'de katliam yaptılar ve kaymakamı da şehit ettiler.

Akhisar'da 3No.lu reddi işgal cemiyeti 61. Fırka Kumandanı Miralay Kâzım Özalp başkumandanlığında olarak Milli milis kuvvetleri kuruldu, ahali bunların maaş ve yiyeceğini temin ediyordu. İlk müf. rezeyi Manisalı Kara Osman zade Halit Paşa teşkil etmişti. Fakat yerli rumların tuzağına düşerek kendi çiftliğinde 7 Temmuz 1919 gecesi müsaademede şehit oldular.

Halit Paşanın intikamını almak üzere milli kuvvetler iki defa Papaslı köyüne hücum ederek silâh ve hayvan almışlardır.

Balıkesir Kongresi :

Kâzım Özalp, Vasıf Çınar, Hamdi, Halim beyle- rin teşvikiyle (Ayvalık, Soma, Kırkağaç, Akhisar, Balıkesir, Sındırgı, Bandırma, Gönen, Burhaniye Reddi işgal murahhasları 31.7.1919 da aBıkesir'de toplandı.

Vatani müdafaa ve kurtarmağa karar verdi. İzmir'e zahire yollanmaması, asker toplanması, Yunanlılarla müzakere yapılmaması işgalin toplanması, Yunanlılarla müzakere yapılmaması işgalin protosuna karar verdi. (İzmir'e Doğru) adıyla bir gazete çıkarıldı.

Koyuncu Alide 20 süvari ile milli alaya kumandan kaymakam Hacı Remzi beydi.

Aydın Tarafı :

17 Mayıs'ta İtalyanlar Söke'yi, Yunanlılar Urla, Çeşme, Seferihisar'ı işgal etti.

İstanbul hükümeti (işgali sabır ve sükûnla karışılalım, sulh konferansında hakkımızı alacağız) diye halkı oyalıyor. Aydın mukavemetsiz düşmana düştü. Ödemiş'teki silâhlar ahaliye dağıtıldı.

Balıkesir kongresinden sonra teşkilât genişlemişti. Yunanlılar Aydın tarafına yürüdüler. Burada teşkilât yoktu. İşgal üzerine Çine'de bulunan Kuvayi Milliye Isparta, Muğla'ya kadar genişledi. Yörük Ali Efe zeybekleriyle baskınlar yapıyordu.

Köprüler yıkılıyor, düşmanın ilerlemesine mani olmaya çalışıyordu.

Buradaki mukavemet kuvvetlerini 57. Fırka K. Şefik Bey idare ediyordu. İşgal fecayitini muntazaman İstanbul Harbiye nezaretine bildiriyor, fakat cevap alamıyordu.

Yunanlılar Nazilli'yi yağma ettikten sonra kaçan düşman Eriki baskınından sonra Milli kuvvetlerin üç gün süren hücumuna dayanamayarak Aydın'da tahliye etti, fakat üç gün sonra Yunanlılar daha büyük kuvvetlerle Aydın'ı 3 Temmuz 1919 da yeniden işgal etti.

Bu cephede Menderes istikametinde toplanan Kuvayi Milliye kumandanı Demircili Mehmet Efe 200 zeybekle ve Aydın ve havalisi Kuvayi Milliye Kumandanı Hacı Şükrü Bey, Yunanlıların ilerlemesini durdurmuşlardır.

Bu defa Yunanlılar 20 Mayıs 1920 Turgutlu kasa-basını işgal ettiler. Salihli'de Bozdağ'da Kuvayi Milliye kuruldu. Mestan Efe köylülerle Yunanlılara baskın yaptı.

Atatürk kongreler ve İstanbul hükümetiyle uğraşırken düşmanı 16 Mayıs 1919 dan 22 Haziran 1920 ye kadar milli çeteler oyaladı. Bu arada Büyük Meclisin kurulmasıyla Heyeti Temsiliye Reisi Mustafa Kemal imzasıyla Nazilli'de Miralay Refet, Bursa'da Ali Fuat Paşa ile Balıkesir'de Miralay Kâzım Özalp'a birer telgraf çekerek kendi kendine çalışan bu kuvvetleri bir kumandada topladı.

Yunan mezalimi için istenen beynelmilel tahkik komisyonları sözde raporlar verdi. Mezalimi tespit etti. Fakat işgal durmadı.

Kendilerine İzmir vaat edildiği halde atlatılan İtalyanlar bundan sonra Yunanlıları kıskanarak el altından Türklere yardıma başladılar.

Yunanlılar büyük hazırlıklar ve 13. Fırka ile büyük taarruza geçerek 22 Haziran 1920 de Soma, Akhisar, Balyanbolu'yu işgal ettiler.

Düşman Aydın cephesinde 23 Haziranda taarruza geçerek milli kuvvetlerin cepheye azlığından faydalanarak ilerledi.

25 Haziran 1920 Garp Cephesi Kumandanlığı bütün idareyi ele alarak düşman Kütahya, Eskişehir'e kadar ilerledikten sonra durdurulabildi.

Atatürk'ün Söyledikleri

Yazan: Kur. Alb. Refik Erkan

On yıl önce o sonbahar günü, Dumlupınar Zaferinde Başkumandanlık İstihbarat Şubesinde bulunan rahmetli Korgeneral Bâki Vandemiri, Mecidiyeköy'ünde emekli köşesinde Atatürk'ün Muhafız Birliği Kumandanı sayın General İsmail Hakkı Tekçe ile birlikte ve kendilerinin de lâleti ile ziyafet etmiştim. Konu Atatürk'ten başka ne olabilirdi ki...? Korgeneral aynen şunları anlatmıştı:

«— 1934 yılının 11 nisanıydı. O sıralarda bir Akdeniz Devletinin Türkiye'ye tehdidine karşı Atatürk Ege havzasına geldi. 1. Kolorduya manevra yaptırdığı sırada ben de 57. Tümen Kumandan Vekiliydim. Bize Söke, Kuşadası istikametinde taarruz vazifesi verdi. Toplu tüfekli tam bir taarruz. Süvari Alayımızla da coşkun hücumlar yapıyoruz. Atatürk sonuçtan çok hoşlandı ve akşamı bizleri İzmir'de sofrasına dâvet etti. Akşam saat 20'den sabahın 4'üne kadar o ders sofrasında Atatürk coşuyor coşuyor ve derya misali hayatını anlatarak fikirlerini çağlayan gibi yüreklerinize akıtıyor, arada bizlere soruyor, cevaplarımızı tamamlıyordu. Ondaki coşkunluk ne heyecan, ne aşkı!.. Bir aralık dedi ki: «Temiz ve saf milletimizin bazı mânasız hurafelere mantık ve insanlık dışı geleneklere körü körüne bağlılıkları vardır ki, bunları giderip bugünün uyanık dünya hatası içinde ilmin medeniyetin gerektirdiği yollara girmeye, iktisadî varlıklarımızla bir lokma bir kırka düşüncesinden uzak bir mâmure yaratmaya mecburuz. Bunu için çektiğimiz azaptan ve şimdiye kadar yenmek zorunda kaldığımız hâdiselerden ders alarak, yeni inkılaplar yaratmayı ele aldık.»

Atatürk bundan sonra bildiğimiz inkılaplar saydı ve her biri hakkında geniş izahat verdi ve şu sözleri ekledi: «Bazıları bu inkılapları halk reyini alınmadan ve bir referandum yapılmadan hukukî bir varlık taşımayacağını iddiaya kadar varıyorlar; halbuki düşününüz bir kere, daima din perdesi arkasından oyun oynayanlara devlet idaresinde lâikliği, dünyanın kabul ettiği kıllık, medenî kanunları, tek tedrisatlı okulları, Türk bayrağının ifade ettiği milliyetçiliği, okuma ve yazmada kolaylık verecek yazı ve dili, kendini bellecek tarih açıklamalarını, bütün bunlara inanarak, güvenerek ve çalışarak ortaya çıkaracak bir inkılapçılığı temel tuttuğumuza düşünmüyorlar. Biz bunları milletin mümesili olan Millet Meclisinden kanunlarla çıkarıyoruz. Bunlar milletin aydın tabakasının arkasından milletin yüzde sekseni cahil olanlarını bir-

likte götüreceği vazifelerdendir. Bunlar riyazî hakikatler gibi milletlerarası değer taşıyan işlerdendir... Meselâ 10 kişiye 2 kere 8 kaç eder, diye sorsak 16 diyecek, fakat 100 kişi de bunu 2 ve 8 anlayarak 10 dese, bunlar ekseriyettedir diye 10'u mu kabul edeceğiz?... Arkadaşlar, her inkılâp, evvelâ aydınlardan çıkar, marifet cahilleri yolumuzda yürütmektir. İşte biz böyle yapıyoruz ve yapacağız... Sizler ordumuzun da bir okul olduğunu düşünerek gerek medenî bilgileri öğretmekte, gerek hurafeleri gidermekte geniş vazifeliniz olduğunul hiçbir zaman unutmayacaksınız.»

O'nun sosyal yaralarımıza derman olan bu sözleri şunu ortaya koymaktadır ki; Atatürkçülük bir savaştır. Bu savaş bir cesaret işidir, şahsî çıkarları elinin tersi ile itecek gücü gösterebilenlerin dâvasıdır. Ve Türkiye'de Atatürk'ün yüzünü görmüş veya görmemiş olsun, devrimlerinin savunmasını, hiçbirine hâlel getirmeksizin yapacak, her türlü sapık davranışları ezecek bir inanç birliği gerektir. Atatürkçü, milliyetçi bir ordu ve sivil aydınlardan ve içinde O'nun ateşini saklayan gençlikten meydana gelen bir güç birliği... İşte gelecek mutlu günlerin canlı müjdecileri!.. İşte gelecek mutlu günlerin canlı müjdecileri!.. Onlara hâkim olan ruhtur ki medenî bir millet olmanın yapıcı cevheri ve madde kalınmasının ana güçlüğüne teşkil edecektir.

ATATÜRK'TEN İKİ CANLI HATIRA

Yazılmayan Yönleriyle Atatürk

İZMİRDEKİ BASIN BARIŞI

Bunlardan biri hükümetle basın arasında gerçek bir barış ve işbirliği kurmak için İzmir'de 1 Şubat 1924 te yapılan toplantı; diğeri, yedi İstanbul gazetecisinin Hilâfetin ilgası hazırlığını yapmak üzere 1924 şubatı sonlarına doğru Atatürk tarafından İzmir'e çağırılmasıdır.

Aga Han'ın, Hilâfet davası hakkında bazı İstanbul gazetelerine yolladığı mektubun olduğu gibi gazetelerde çıkması üzerine Ankara gazabı gelmiş, hareketleri şüpheli görülen bazı gazeteciler tutuklanmış ve bunların yargılanması ve ortalağa dehşet saldırılması için İstanbul'a bir İstiklâl Mahkemesi yollanmıştı. Mahkeme şiddetle işe oturdu, sonra yumuşak davrandı. Gazetecilerin kötü niyeti olmadığı anlaşılınca hepsi serbest bırakıldı, memlekette sevinç dalgaları yayıldı ve bir bayram havası uyandı. Bunun üzerine Mahkeme Başkanı Topçu İhsan Bey şu düşünceyi Ankara'da ileri sürdü: «Gazete, ateşe ve suya benzer bir varlıktır. Zararlı da olabilir, iyi bakım ve muamele ile faydalı bir hale de çevrilebilir...»

Atatürk bu fikri hoş gördü, yedi gazete yazarını İzmir'e bir barış toplantısına çağırdı. İki gün satlerce süren ve müzikli bir yemek ve karışıklı barış nutuklarıyla sonuçlanan İzmir buluşması, bütün gazetecilik hayatının en tatlı, en unutulmaz hatıralarından biridir. Ankarayı kızdıran acı uyarmalarımızın hepsini rahatça sıraladık, Atatürk tam bir tahammülle sonuna kadar dinledi, en tatlı bir şekilde cevaplandırdı. Memleketin islahat davası hakkındaki düşüncelerini de ortaya döktü: Kırtasiyecilik usulleriyle işleyen ve değerli zamanları yok eden kırtasiyeciliğin islah ve tamir kabul etmediği, bunu yıkmaktan ve gününe işleyen modern ve verimli bir ileri idare kurmaktan başka çare olmadığını anlattı.

İZMİR TARİHİ TOPLANTISI

Bundan bir, iki hafta sonra İstanbul gazetelerinin başyazarları Dr. Adnan ve aHlide Edip Adıvar'la beraber İzmir'e çağırıldı. Orada vaktiyle Sultan Aziz'in yaptırdığı sarayın büyük salonunda toplandık. İşe çok önem verilmişti. Büyük Millet Meclisi'nin zabıt kâtiplerinden bir grup not tutmağa memur edilmişti. Merak içinde hepimiz bekliyorduk.

Atatürk içeri girince hepimize ayrı ayrı şunu söyledi:

— Hilâfetin yarını hakkında ne düşünüyorsunuz?

Hiç birimiz esasa giremedik. Hep aynı tarzda sudan tedbirlerden bahsettik. Atatürk cevaplarımız sonuna kadar sabırla dinledi, sonra şöyle kükredi :

— Hepiniz hata ediyorsunuz. Hilâfetin devamı memleket için bir ikilik ve fesat kaynağı haline gelebilir, ta esasından ileri gitmemize engel olur. Göreceksiniz Hilâfet düşünceleriyle bizi oyalayarak, Müslüman uyruklarını taassup duygusu içinde köle gibi yaşatan ve bizim uyanıp lâik milletlerin kafilesinde yer almamıza razı olmayan emperyalist memleketler, bizim Hilâfeti ilga etmemize, lâik bir millet olarak uyanmamıza, kendi mukaddes sahasında dine saygılı yer vermemize ve bunu politika dışında bırakmamıza kızacaklar, kuduracaklardır.

Atatürk'ün dedikleri doğru çıktı. O sıralarda İngiltere'de bizim aleyhimize şiddetli yazılar yazan ve ölümden kurtulmamızı yadırgayan muhafazakâr Daily Telegraph gazetesi cidden kurmuşça yazılar yazdı: «Dört yüz milyon Müslümanın üzerinde bu sayede hâkimiyet kurarken, Hilâfeti ilga etmek ne çılgınlık!» diye çıkıştı, durdu. Halbuki Atatürk, çok derin mânalar taşıyan berrak konuşmalarında Hilâfetin, emperyalist memleketlerdeki Müslümanların bize karşı dönüşmesine engel olamadığını, ancak bizim gözümlü bağlamağa yaradığını etraflı bir surette anlatmıştı.

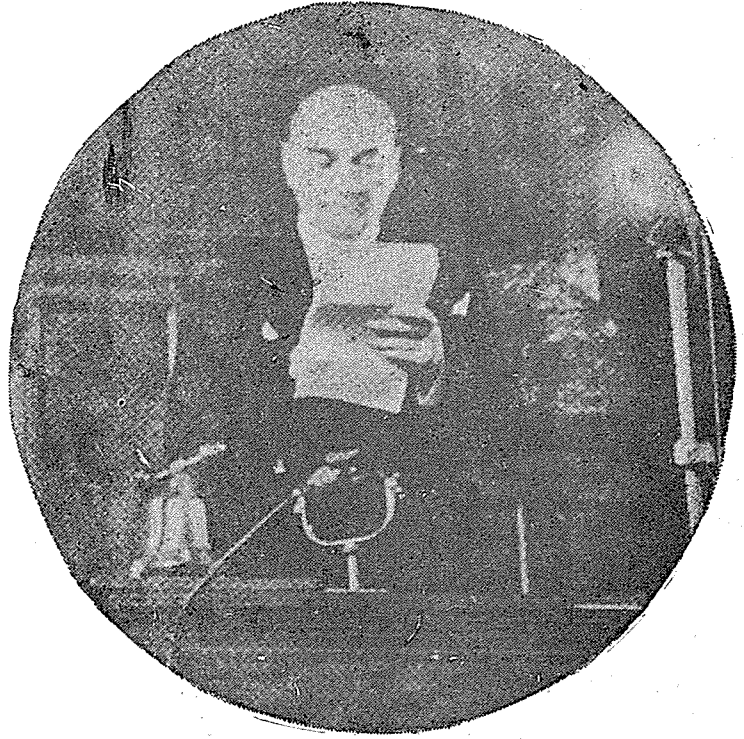
Atatürk'ün sözleri bizim yıllardan beri zihinimizde yer eden görüşleri birden bire değiştirmişti. Atatürk bunu biliyordu ve dedi ki:

— Sözlerimi tereddütle karşıladığınızı görüyorum. Hangi noktayı benimsemiyorsunuz, söyleyin, konuşmağa devam edelim. İlganın lüzumu. na kanı bağlamanızı ve gazetelerinizin başına döndü halkı bu düşünceye hazırlamanızı istiyorum.

Konuşmalar o-gün ve ertesi gün on, onbeş saat devam etti. Atatürk milletvekili Seyyid Beyle ve diğer din bilgisi sahibi adamlarla beraber o kadar iyi bir etüd yapmıştı ki, sonunda davasının haklı olduğuna tam olarak inandık ve gazetelerimizde bizden beklenen hazırlığı yaptık.

BENİ ALLAH KORUYOR

Yazan: Yaveri Salih BOZOK

Atatürk, çoğu zaman sıkıcı protokol kaidelerinden şikayet eder, bir nebze olsun, kurtulmak için çareler arardı. Günün birinde, Dolmabahçe Sarayı'ndan kaçıp peşinde muhafızları, yaverleri olmadan şehirde dolaşmış ve bu arada Topkapı Müzesini de gezmişti.

Fakat, Ata'nın Saray'dan kimseye görünmeden çıkması bazı hadiselere; (denizin dibinin dalgıçlarla aranmasına, Karaköy'den Taksim'e kadar olan mıntıkada bütün nakil vasıtalarının durdurulup tetkik edilmesine) sebep olmuş... Sonradan çok hoş bir şekilde neticelenen bu hadisenin canlı şahitlerinden biri halen Cumhurbaşkanlığında vazife görmektedir.

Hüseyin Arı, 36 yıldır, gelip geçen Cumhurbaşkanlarına hizmet etmiş, genç bir delikanlı iken girdiği Cumhurbaşkanlığı dairesinde bugüne kadar nice hâdiselere tanıklık etmiş. Bir hayli ve çok enteresan olaylar geçmiş başından.

Hüseyin Arı Atatürk'ün Dolmabahçe Sarayından erken satinde kaçarak (Tâbir onundur) şehirde dolaşmasını ve bu yüzden kendisinin kısa bir müddet için tevkif edilmesini şöyle anlatıyor:

«— O sabah çok erken saatlerde zil çaldı. Kapiya getirilen gazeteleri aldım. Muayede sa-

lonundan geçip Mustafa Kemal'in yatak odasına (Harem) girdim. Ata, her zaman burada yatağında gazeteleri okurdu. Bir kaç saniye sonra Atatürk, sırtında deve tüyü renginde ropdöşambırı olduğu halde geldi. Gazeteleri oradaki masanın üzerine bıraktım. (Bana kahvaltı getirsinler;) dedi. Peşinden ilâve etti. (Kabul salonuna gitrsinler!) Emri alınca, derhal Sofracıbaşı İbrahim'e koştum. Yatağından kaldırdım. Söyledim ve oradan ayrılıp yatağıma girdim.

Ne kadar zaman geçti bilmiyorum, nöbetçi yâverin çağırdığını söylediler, koştum. Sofracı İbrahim ayakta duruyor, elindeki tepsinin içi de dolu. Hepsi telâşla beni bekliyorlarmış... Derhal bana, Ata'yı nerede gördüğümü sordular. Onlar aramış, bulamamışlar. Kendilerine gereken izahatı verdim. Beraberce yeniden aradık.

Bulamayınca, rastladığımız yaver olsun, diğer personelden aolsun, herkes bana aynı suali soruyordu:

«— Paşa nerede?»

Bulamayınca. Başyaverin emri ile beni yaverlik dairesinin yanındaki küçük bir odaya hapsedtiler. Başına da bir nöbetçi koydular.

Suçum, Atatürk'ün kalktığını görüp vaktinde haber vermemekti.

Aradan ne kadar zaman geçti bilmiyorum. Çünkü üzüntümden deli olacaktım. Atatürk kayıptı. Bu arada, polise haber verilmiş, herhangi bir ihtimale karşı dalgıç getirtilerek denizin araştırılmasına başlanmıştı.

Ata'nın dışarıya çıkıp gitmesine kimse ihtimal vermiyordu. Çünkü Sarayın bütün kapılarında polisler, askerler, âmirler nöbet beklemekte idi. Ne içeriye ve ne de dışarıya habersiz kimsenin çıkması mümkündü.

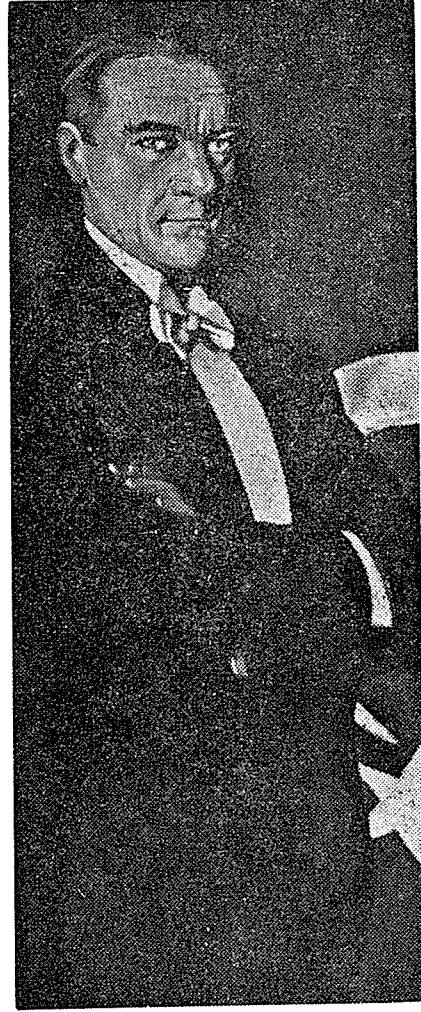
Ben üzüntüden kıvranırken, birden Atatürk'ün geldiğini söylediler. Kapım açıldı. Atatürk karşımda belirdi. Ve «senin kabahatin ne?» diye sordu... Ben soruyu cevaplandırmadan, Başyaver Celâl Bey, erken saatlerde arkadaşlarımla yaptığım bir güreş esnasında arkadaşımı yaraladığımı, suçumun bundan ibaret olduğunu söyledi. Ata'nın arkasından bir taraftan da bana doğru söylememem için elleriyle işaret ediyordu. Bu cevap üzerine Ata, başını sallayıp geri döndü, yaverlik odasında bir kahve içtikten sonra çalışma odasına çekildi.

Sonradan Atatürk, Saraydan hiç görülmeden çıkışını yemekte davetlilerine şöyle nakletmişti:

«— Kalın kaputumu giydim. Hiç kimseye sezdirmeden büyük kapıdan serbestçe çıktım. Beni görenler selâm verdiler. Hepsi o kadar... Oradan bir tramvaya bindim. Doğruca Sultanahmed'e, oradan da Topkapı Müzesine gittim. Kapıcı karşıladı. Müzenin açılmadığını söyledi. ATATÜRK olduğumu, müzeyi gezmek istediğimi bildirdim. (Kim olursa olsun Müze açılmadan içeri girilemez!..) dedi. Saat 9'a kadar bekledim. Müdür geldi. Derhal beni içeri aldı. Müzeyi, elimi kolumu sallayarak gezdim. Oradan bir taksi çağırdım. Yine aynı rahatlıkla. Şişli Çocuk Hastahanesine, Sabiha Gökçen'i ziyarete gittim. (O günlerde Sabiha Gökçen hastahane yatıyordu. Bir ameliyat geçirmişti.) İşte beni orada buldular...»

Hüseyin Arı bundan sonrasını şöyle nakletti:

«Ben hapiste iken, Topkapı Müzesi Müdürü Saraya telefon ederek Ata'nın müzede olduğunu söylemiş, fakat o Saraya telefon ederken Atatürk müzeyi terk ettiğinden nereye gittiği-

ni anlayamamış. Bu suretle haberdar edilen Saray erkânı otomobillerle Atatürk'ü aramaya çıkmışlar, bir kısmı Topkapı Müzesine giderken bir kısmı da Şişli Çocuk Hastahanesinde Sabiha Gökçen'in yanına gitmişler. Bu arada celbedilen bir dalgıç ekibi, her ihtimale karşı denizi aramış.

Şişli Çocuk Hastahanesine gidenler kapıda bir araba görüp içindeki şoföre kimi getirdiğini sormuşlar. O da ismini bilmediği birini getirdiğini, ancak beklemesini istediğini söylemiş. Bir de Gökçen'in odasına çıkmışlar ki ne görsünler Ata, Gökçen'in başucunda ayakta duruyor...

Atatürk, yaverleri karşısında görünce, kendilerine şöyle çıkmış: (Demek ki, beni Allah koruyor, isteseydim. Ankara'ya bile gidebilirdim!)

S. Arif Terzioğlu

KAZIM ÖZALP ANLATIYOR :

«Yepyeni bir Devlet kuracağım» derdi

Kolağası iken yarı ciddi, yarı şaka konuşmalarımızda beni hep Harbiye Nâzırı yapardı. Fethi Beye «Seni Hariciye Nâzırı veya Sefir yapacağım» derdi. İzzettin'i Erkânı Harbiye Reisliğine getireceğini, Salih (Bozok)u Jandarma Kumandanı, Nuri (Conker) i de bir başka kumandanlığa getireceğini söylerdi.

Mustafa Kemal ile Manastır Askerî İdadisinde tahsilde iken (1) tanışmıştım. Benden bir sınıf büyüktü. Manastır'da başlayan arkadaşlığımız, Harbiye'de, Erkânı Harbiye sınıflarında devam etti.

Kendisi daha o zamanlar memleket ve rejim meseleleri üzerine eğilir, Abdülhamit idaresinin aleyhinde bulunur, tenkitler ve tahliller yapardı.

Harbiye'de bir tarih hocamız vardı: Tevfik bey... (Sonradan mebus olmuştur). Tevfik beyin dersleri hepimizin ilgisini çekerdi. Hiç unutmam, Roma'lının çöküşüne dair verdiği ders, aramızda hararetle münakaşalara ilham olmuştur. Derslerden sonra yaptığımız toplantılarda hocamızın Roma İmparatorluğunun çöküşüne sebep gösterdiği hususları birer birer ele almış, bunların Osmanlı İmparatorluğunda da aynen mevcut olduğu inancına varmıştık. Abdülhamit idaresinde, Roma'lının son devirde beliren arazların hepsi vardı. İstibdat vardı... İrtikâp vardı... Ehliyetsizlerin mühim mevkilere getirilmeleri vardı...

İşte bunları konuşurduk hep aramızda Mustafa Kemal daha o zamandan bulunduğu toplantılara şahsiyetiyle hâkim olan bir vasıfta idi. Bir meselenin münakaşası başladı mı, evvelâ hiç sesini çıkartmaz, dinlerdi. Tartışmalar hararetlendikten sonra konuşmaya başlar ve herkesi tesiri altına derhal alıverirdi

İLK GİZLİ CEMİYET

Mustafa Kemal, Erkânıharbiye'nin üçüncü sınıfında iken (2), kendisi gibi memleket meseleleri üzerine eğilmiş arkadaşları ile birlikte gizli bir cemiyet kurmuştu. Hariçten Türkiye hakkında yazılar yazan ecnebi gazete ve dergileri getiriyorlar, okunması yasak edilmiş kitapları buluyorlar, kendileri okuyorlar ve diğer sınıflardan bizim gibi itimat ettikleri arkadaşlarına okutturuyorlardı. Bir de gizli kasaları vardı. Tehlikeli evraklarını bu kasada saklardı.

Atatürk'ün siyasi fikirlerinin olgunlaşmasına ilk hazırlık olarak kabul edilebilecek bu gizli cemiyet, onların sınıfında bulunan bir hafiye tarafından saraya ihbar edildi. Abdülhamit, bu gibi gizli faaliyetlerin üzerinde ehemmiyetle dururdu. Nitekim derhal Yıldız'dan bir heyet geldi. Gizli kasayı buldular, fakat bereket versin işe yarayacak bir evrak ele geçemediler. Mustafa Kemal ve arkadaşları ihtiyatlı davranmışlardı. Fakat buna rağmen Mustafa Kemal'i Yıldız'a götürdüler. Onun dönüşünü merak ve kuşkuyla beklemiştik. İşin içinde biz de vardık ve başımıza bir bela açılmasından endişe ediyorduk. Ama kesin birşey tesbit edememişler. Mustafa Kemal'i

bir müdet Bekirağa Bölüğünde hapsedmekle yetinmişler ve serbest bırakmışlardı.

Buna rağmen kendisini bir kere mimlemişlerdi... Nitekim mektebi yüzbaşı rütbesiyle bitirince onun karargâhı Selânik'te bulunan üçüncü orduda kalmamasını istememişler, arkadaşları ile birlikte Şam'daki beşinci orduya sürmüşlerdi (3). Onların Rumeli'nde kalmakla ileri fikirlerin daha kolay yayıldığı bir bölgede tehlikeli olacaklarını düşünüyorlardı. Üçüncü ordu, her an İstanbul'a hükmedebilecek durumda kalabalık bir orduydu. Böyle bir orduda Mustafa Kemal gibi düşünen subayların bulunmasından Yıldız daima endişe ederdi. Şam'da tehlike görmüyorlardı.

KOLAĞASI MUSTAFA KEMAL'İN KURDUĞU HAYALİ DEVLET

Atatürk'le bu suretle kesilen irtibatımız, onun Selânik'te üçüncü orduya tayiniyle tekrar başladı (4), Ordudaki görevimizin dışında Selânik'teki bir gazinoda sık sık buluşur, bira, konyak içerdik.

Bir korkunun doğurduğu mesut nefice:

Gazi'yi vuracaklar, haberi veriliyor

15 haziran 1926 pazartesi günü İzmir'de Karşıyaka'da İdris'in bahçesinde Birinci Millet Meclisi mebuslarından Lâz Ziya Hurşit söylüyor ve karşısındaki dört kişi de onu dinliyorlardı.

— «Çapur Hilmi, geride Yemişçarsısı'na giden yol üzerinde bir otomobil bulunduracak... Bununla İzmir'den Karşıyaka'ya gideceğiz.. Ora da da Şevki'nin temin edeceği motorla Sakızada. sına kaçacağız... Bir diyeceği olan açıkça söylesin.

Bomba ve tabancalarla öldürülecek olan, Reisicumhur Gazi Mustafa Kemâl Plşa idi. Ziya Hurşit ve yardımcıları Lâz İsmail ile Gürcü Yusuf üç gün önce İstanbul'dan Gülcemal vapuru ile İzmir'e gelmiş ve Sarı Efe Edip'le buluşmuşlardı.

Kaçakçılıkla tanınmış Girit'li motorcü Şevki ve Sarı Efe'nin çiftlik müdürü Çopur Hilmi birbirlerine bakıştılar. Ziya Hurşit:

— «Bir şey mi diyeceksiniz?» diye sordu.

Girit'li Şevki biraz sıkılarak konuştu:

— «Bizim motör 600 liraya Sakız'da hacizli. Para bulunursa iş kolaydır.»

17 Haziran 1926 Çarşamba günü saat on bir re yaklaşırken İzmir Valisi Kâzım Paşanın makam odasına bir adam, fırtına gibi delicesine dalyordu.

— «Ne var? Bu nasıl giriş?» diye çıkmıştı.

Korku ve dehşete kapılmış olduğu ilk bakışta anlaşılan bu adam, cebinden çıkardığı ve kurşun kalemle Gazi'ye hitaben yazmış olduğu mektubu Valiye uzatırken bir yandan da nefes nefese tikanırcasına durmadan anlatıyordu:

— Emir verin... Gazi'ye duyurun.. Yakalayın hepsini.. Vuracaklar!. Bomba atacaklar! Gazi paşa'yı öldürecekler! Otomobil kemeraltı'ndan geçerken hücumla geçecekler.»

Vali Kazım Paşa, önce hezeyanlar savuran bir delinin, karşısına çıktığını sanmıştı. Fakat dakikalar geçip, muhbirin heyecanı yatıştıktan, verdiği izahattan korkunç komplonun aydınlanmadık yönü kalmamıştı.

Motörücü Girit'li Şevki; suikastçılardan Ziya Hurşit, Lâz İsmail, Gürcü Yusuf, Çopur Hilmi, Sarı Efe Edip'le birlikte, bir gün önce Karşıyaka'da İdris'in bahçesinde; Gazi'yi öldürmek için yemin etmiş fakat Sarı Efe ile Abidin Bey'in o

sabah İstanbul'a hareket eden vapura atlayıp ortadan kaybolduklarını öğrenince şüphelenmiş ve kapıldığı koku yüzünden Vali'ye koşup ihbarda bulunmuştu.

ZIYA HURŞİT YAKALANIYOR

Atacağı ngiliz bombalarıyla Reisicumhur M. Kemâl Paşa'yı öldürecek olan Ziya Hurşit - Motorcu Şevki'nin ihbarından habersiz - Gaffarza. de otelindeki odasında sırtüstü yatağına uzanmış, yastığı altındaki ellerinde tabancaları, dinlenirken gaflet eseri kapısını kilitlememişti.

Suikastçıları barındıkları otellerde kısırmak üzere tertibat alan zabıta, Kısmi Adli Âmiri Mehmet Ali Bey'e en önemli vazifeyi vermişti. Cesur, fedakâr ve iri yarı bir zabıta âmiri olan M. Ali Bey, derhal Ziya Hurşit'in kaldığı Gaffarzade otelini sardırması, kendisi de onun yattığı odaya girmişti.

— «Teslim ol ve derhal ayağa kalk!»

Ziya Hurşit, neye uğradığını anlayamamış, ellerini yukarıya kaldırarak teslim olmuştu. M. Ali Bey'in ardından odaya dalan memurlardan ikisi, Ziya Hurşit'in bileklerine kelepçeleri geçirirken diğerleri de yatağının yanında bulunan bombaları, Polis Müdüriyetine götürülmek üzere, ihtiyatla ellerine alıyorlardı.

Reisicumhuru Meclis kürsüsündeyken vurmayı bile düşündüğünü itiraf etmiş olan Ziya Hurşit'i, İzmir'e gelen Gazi, huzuruna getirtti. Merakını çeken bazı noktaları sordu. Ziya Hurşit, hiçbir şeyi saklamadı, hepsini anlattı. O zaman Gazi, ona - tarihe geçen - şu soruyu sordu: — «Ziya Hurşit... seninle çok iyi arkadaşlık ettik. Hayatıma kastedecek kadar ileri gitmeden sebep neydi? Bana acımadın mı?»

Eski Lâzistan Mebusu bu soruya cevap vermemiş, susmayı tercih etmişti.

Gazi, bu defa kendisine kurşun sıkacak Gürcü Yusuf'a döndü:

— «Bana kurşun atabilecek miydin?»

Gürcü Yusuf, başını önüne eğdi:

— «Seni gördükten sonra atamazdım.» dedi.

Ankara'dan İzmir'e gelen İstiklâl Mahkemesi, memlekette nefret ve teessür yarattığı kadar geniş yankılar da uyandıran suikast olayının duruşmasına 26 Haziran 1926 Cumartesi günü başlamış ve mahkeme sonunda suçlular idam edilmişlerdi.

Bir Ruh Kırıklığı

Ş. Süreyya AYDEMİR

Çanakkale’de görevini tamamlayıp oradan ayrılan Mustafa Kemal, kanlı sırtlar üzerinden kopup İstanbul’a yönelirken, artık eski Mustafa Kemal değildi. Hele Gelibolu karasından ayağını alıp, kendini İstanbul’a ulaştıracak gemiye bindiği günün gecesi hayatının unutulmaz gecelerinden biridir.

Gemi gece kalktı. Marmara tekin değildi. Bu dar iç denize giren düşman denizaltıları vardı.

Halbuki Gelibolu’dan, İstanbul’a gelen gemiler yalnız asker gemileridir. Gerçi tıklım tıklım yaralı taşıyan hastane vapurlarına Kızılay işareti konmuştur. Ama gece, tutulmayan harp kaideleri ve göze görünmeyen düşman hep birer muammadırlar...

Mustafa Kemal’gemide, geceye rağmen güvertede dolaşır. Bir gemiye binip İstanbul’a yola çıkacağını anladığı zaman ilk aradığı şey, kanlı topraklar dışında ilk defa ve ayların kanlı yorgunluğunu silecek derin bir uykunun tatlı hasreti idi. Öyle olacaktı ki, gemiye biner binmez ranzasına uzanacak ve hemen dalacaktı. Neden sonra gözlerini açtığı zaman bir de bakacaktı ki, gemi Sarayburnu’nu dolaşmaktadır. Önünde pırıl pırıl bir güneş altında İstanbul parlamaktadır. Nerdeyse elini uzatsa kıyıları tutacaktır. Sular, camiler, minareler, saraylar, evler, mahalleler ve sonra kıyılarda, sokaklarda, köprülerde ve limanı dolduran kayıklarda, vapurlarda karınca gibi kaynaşan bir insan kalabalığı. Ne top sesleri, ne tayyare bombaları, ne uçaklardan atılan iğneler, ne kurşun, ne süngü çatışmaları... Hulâsa kendini birden bir mucize, inanılmaz bir hayat cümbüşü içinde bulacaktı...

Gemiye bu tatlı hayaller içinde bindi. Onu kıyıda son görevliler de selâmlayarak uğurla-

dılar. Yanına aldığı yaveri ile gemi personeli kamarasını gösterdiler. Emirlerleri yerini hazırladılar. Akşam nevaiesini aldı ve ilk rahat gecesinde hazırlandı. Karanlık bir gecede ve şüpheli bir denizde olsa da...

Fakat kaç zamandır düşündüğü, beklediği derin ve kaygısız uykuyu boş yere bekledi. Bu uykunun yerine, azgın, sınırsız bir selin yaktığı setlerden suların birden boşanması gibi, o güne kadar birikmiş, şuur altına itilmiş veya itilmemiş bütün düşünce selleri içinde bunalmaya başladı. Haberler, kanlar, toplar, süngü sesleri, «Allah! Allah!» haykırıları, on binlerce insanın boğaz boğaza, kucak kuşağa kaynaşması, kafasında uğuldamaya başladı. Bütün bu mahşerin üstünde çöreklenen ve hiçbir rüzgârın temizleyemediği kan, barut, çürüyen ceset ve çeşitli pis kokular gene onu sardı, bualtı.

Beklediği kaygısız gece anladı ki bir hayaldir. O zaman kalktı. Güverteye çıktı ve saatler saati bir aşağı bir yukarı dolaştı. Gecenin sessizliği içinde geminin yardığı sularını çıkarıldığı hisırtıları dinliyerek ve denizi saran karanlıkta, gökte ışıldayan yıldızlara kendini vererek zamanı eritmeye çalıştı. Mustafa Kemal bu yolculuk gecesini daima hatırlamıştır.

İstanbul’a varılır. Mustafa Kemal’in İstanbul’da Zübeyde ile karşılaşması, annesinin onun kucağına atılışı, boyuna sarılışı, kızkardeşi Makbule’nin etrafında pervane gibi dönüşü, yakınlar, tanıdıklar, hulâsa onun pek alışmadığı, biraz da yadırgadığı o dar aile çevresi.

Ama annesinin heyecanını, iftiharını görmekle bahtiyardır. Onlar Beşiktaş’ta Akaretler’de 78 numaralı evde oturmaktadırlar. Üvey babası Ragıp Bey Çanakkale harbi sıralarında ölmüştür. Onun da sağ ve orada olmasını is-

terdi. Ona annesiyle evlendiği zaman hınç beslemişti. Ama sonraları sevgi ve saygı duymuştu. Küçük bir reji kâtibi, ama kâmil bir insandı.

İlk günler geçer. Fakat çabuk anlar ki, bu dar, sessiz hattâ biraz sıkıcı ev hayatı onun için değildir. O, açık ufuklara, ucsuz bucaksız denizlerin görünüşüne, gece gündüz harekete gürültüye; harplere; kumandanlara alınmıştır. Sonra bir şey daha fark eder: İstanbul hiç de onun tahmin ettiği gibi değildir. Gerçi Çanakkale'den düşman çekilişini bildiren, mahallelere, karakol kapılarına asılan, gazetelerde çıkan tebliğlerde adı zikredilmiştir. Ama bu ad nendense çok dalgalandırılmamıştır. Hemen hemen kimse onu tanımaz. Adını, hizmetlerini bilenler azdır. Gazeteler adından, gelişinden hemen hiç bahsetmemiştir. Hattâ kulağına bir gün bir şey de çalınmıştır. Harbiye Nezaretinin çıkarttığı Harb Mecmuasının kapağına Çanakkale kahramanı olarak konulan resmi, tam dergi basılacağı sırada klişesi alınarak dergiden çıkarttırılmıştır... Yerine Enver Paşanın emriyle başka bir Paşanın resmi konulmuştur. Söylendiğine göre Enver Paşa:

— Muvaffakiyet askerindir. Şahsı sivritmeye lüzum yok! emrini vermiştir.

Muzafferiyetin askerin, milletin olduğu

doğrudur. Ama bu zaferde kumandanın niçin üstün bir payı olmasın?

Çanakkale dönüşü Mustafa Kemal bir aralık, evvelce ataşemiliterlik yaptığı Sofya'ya gider. Sofya'da onu eskiden tanıyan Bulgaristan Türklerinden arkadaşları onu nihayet büyük iddiaları olan, her şeyi tenkid eden bir binbaşı ve daha sonra da henüz ne vereceği bilinmeyen bir yarbay olarak dinlemişlerdir. Halbuki şimdi, Çanakkale zaferinin kudretli adamı olarak karşılamaktadırlar. O, artık tarih sahnesine girmiş, insanüstü bir varlıktır. Bulgar ve Türk eski dostlarıyla birkaç gün, eski lokallerde eski günleri yaşatırlar. Ama Sofya'nın da artık tadı kalmamıştır. Bulgaristan'da bizim katıldığımız safda dünya harbine girmiştir. (14 Ekim 1915). Fazla olarak Almanlar onların harbe girişi için, bizim, Meriç'in batısında ki son topraklarımızı peşkeş çekmişlerdir. Arada pek soğuk bir müttefiklik havası eser. İşte Mustafa Kemal tam o sırada İstanbul'dan çağrılır: Çanakkale'den Edirne'ye alınan iki tümenin teşkil ettiği XVI. Kolordu kumandanlığına tâyin edilmiştir.

Sofya'dan döner. 15 Ocak 1916 da XII. Piyade Tümeninin başında ve at üzerinde Edirne'ye girer. Edirne'ye giriş merasimli olmuştur. Edirne'nin aydınları ve halkı onun adını, İstanbul'unkilerden daha iyi duymuşlardır.

F.K. Ford - Taunus - Transit - Granada - Consul GXL - CAPRI - ESCORT - ANADOL

İTHALAT - TOPTAN - PERAKENDE

YEDEK PARÇA
TİCARET ve SANAYİ A.Ş.

F. K. - FORD - TAUNUS - GRANADA

CONSUL - GXL - ANADOL - İNGİLİZ TRANSİT

Y E D E K P A R Ç A L A R I

☎ : 13 42 50 - 13 88 58 - 25 43 35

Tel: 16 03 01 - 16 23 14 - 16 21 17

1369 Sokak No. 45 Basmane - İZMİR

2830. Sok. No: 24/E 1. San. Sitesi-İZMİR

ATATÜRK'Ü ANARKEN

Yazan: General Hasan Atakan

Atatürk'ü Anıyoruz

Sayın dinleyenlerim ve Atatürk evlâtları. Kahraman Türk Milleti için. Tanrı'nın lûtfu olarak 1881 yılında doğan; sosyal, siyasî, iktisadî ve her yönden ilmî cephesiyle eşsiz askerî kıymetiyle; başlıbaşına tarih yaratan; Mustafa Kemal için konuşuyorum.

Bu kahraman Millete, gençliğine, zümrüt bir vatan ve kıymetli varlıklarını; 30 yıl evvel ögütleyerek miras bırakan; Atatürk için konuşuyorum.

Tek önder ve eşsiz kumandan Atam...

Ölmediğine ve mahşere kadar milletinle beraber yaşayacağına inanmışız bir kere.

Bu anda otuz milyonu aşan milletin kalbi senin için çarpıyor. 10 Kasım 1938 den bu yana seni anıyoruz; Bu anışın sonu gelmeyecektir.

İhtiyarımız, kadınıımız, erkeğimiz ve senin kanını taşıyan gençliğimizle; öğütlerine sadık kalarak ışık tuttuğun yolda yürümekteyiz; buna azimliyiz; ruhun rahat etsin, rahat uyu.

Sayın dinleyenlerim, Kıymetli çocuklar;

Atamızın askerî kıymeti hakkında konuşma ile görevliyim. Bu kıymetin büyüklüğünü anlatmağa kelimeler ve cümleler acizdir.

Bugün Mustafa Kemal'in askerî değerini yalnız bizler değil; bütün cihan bilmektedir.

Burada sizlere, Ata için okuduğum tarihten söz edecek değilim.

1 3Mart 1909 Hareket Ordusundan, 1912 Balkan Harbinden, Yanakkale'nin Anafartalar Zaferinden, 1918 Bağdat Yıldırım Orduları Kumandanlığından Osmanlı Padişahının bu millete, bu vatana ihanetinden, esaret zinciri vurulmak istenen kara günlerden, kahraman Türk ordusunun silâhsız bırakılmasından ve nihayet:

19 Mayıs 1910 da kurtarıcı Mustafa Kemal in; Samsun'da güneş gibi parlamasından ve çok güvendiği Türk Milletini etrafında toplayarak; İstiklâl Savaşının; İnönü, Kütahya, Eskişehir; Afyon; Sakarya ve Başkumandanlık Meydan Muharebelerinin ve Büyük Zaferlerin ceryanından söz edecek değilim.

Bunları sizler; benden iyi bilirsiniz.

Atatürk tarihi ve bölümlerini okumayan bilmeyen kalmadı artık; bu Millette.

Gelecek gençliğin de aynı tarihi; göğsü kabarak okuyacağına inan ve güvenimiz sonsuzdur.

Mustafa Kemal'in askerî değerinin büyüklüğünü; tarihte eşine bir daha rastlanmayan örnekleriyle analım.

Bir kumandanın sevk ve idare edeceği kuvveti ve onun milletini, kahramanlığını, cesaretini fedakârlık ve hür yaşama ruhunun mevcudiyetini çok iyi tanıması lâzımdır.

Atatürk; Türk Milletini bu yönlerinden de en iyi tanıyan ve cihana tanıtan kumandandır.

Hayatı boyunca millete güvenerek onun karakterine uygun kararlar vermiş tertipler almış ve bununla; Anafartalar Zaferini ve Kurtuluş Savaşının Başkumandanlık Meydan Muharebesini; bilhasa bir gece içinde cephenin kuzeyinden güneyine kuvvet kaydırma gibi büyük cesareti göstermiş ve böylece ordusunu zaferine ulaştırmıştır.

Mustafa Kemal bu büyük zaferi; Büyük Nutku ile Millete mal etmek büyüklüğünü de gösteren kumandandır.

Yine; Başkumandanlık Meydan Muharebesinin taarruz emrinde; ordusuna sakarya kıyılarında;

(— ORDULAR; İLK HEDEFİNİZ, AKDENİZDİR İLERİ!...)

diyen Atatürk'ün verdiği dört yüz kilometrenin üstündeki uzak bu hedefi; harp tarihlerinde hiçbir kumandan vermemiş ve vermek cesaretini Mustafa Kemal'den başkası gösterememiştir.

Atatürk çok ileriye gören tek kumandandır. Bugünün hava kuvvetlerinin üstün ve eziçi kudretinin harbi Anavatan derinliklerine götürdüğünü cephe gerilerini tehdit ettiğini ve topyekün bir milletin vatan sathında tedbirli olmasını mecbur kıldığını görüyoruz.

Taymis'in mühim bir başmakalesi

Bir zamanlar Avrupaya fuzuli girmiş sayılan Türkiye, Atatürk'ün sayesinde Avrupanın iç politikasında kıymetar bir aza olmuştur.

İngilterenin en mühim siyasi gazetesi olup aynı zamanda İngiliz Hariciye Nezaretinin de naşiri efkârı (Taymis-in, ebedi Şefimiz Atatürk'ün vefatı münasebetiyle bir başmakalesi-ni aynen tercüme ediyoruz.

TÜRKİYE CUMHURREİSİ ATATÜRK

«Yeni Türkiye'nin müessir ve banisi Cumhur Reisi Kemal Atatürkün vefatile büyük bir asker, büyük bir devlet adamı ve büyük bir lider dünyadan kaybedilmiş oluyor.

Mustafa Kemal 1919 senesinde küçük Asyadaki Türk ordusu bakiyyesinin kumandasını deruhte ederek millî harekâtın liderliğini eline aldığındanberi Türkiye'nin tarihî kendi hayatının hikâyesi olmuştur.

Cesareti ve vatanperverliği kendisini ümitsiz bir teşebbüsün yani küçük, takattan kesilmiş ve bidayette tefrikaya uğramış bir milletin muzaffer itilâf devletlerinin **hodbina**-ne taleblerine karşı mukavemet hareketinin başına getirmişti. Yüksek ruhu ve sebatı sayesinde herhangi kumandan sinirini kıracak zorluklar ve talihsizlikleri sarsılmaksızın atlattırmıştır. Umumî Harbde Gelibolu yarımadasındaki kahramanlık destanı olan mücadelede ve İstiklâl Harbindeki davada yüksek dehası kendisine tam ve parlak zafer kazandırmıştır.

Türkiye sekiz sene hemen hemen bilâinkita devam eden harbden dolayı son derece ezilmişti. Yolları, ticareti ve ziraati harabî ve perişanî içinde idi.

Kürdlerin bulundukları eyaletlerde hükûmet nüfuzu bulunmamakta idi. Türkiyeyi Umumî harbe sürükleyen İttihad ve Terakki komitesi bakayası, memleketi gayrikabili içtinab görünen felâketten kurtaran eski münekkidlerini kıskanıyorlardı.

Panislâmizm entrikacıları, kazanılan zaferden heyecana geldiklerinden, Türkiye'yi yapacaklarını ümit ediyorlardı.

Bu ümidlerin nasıl inkisara uğradığını, muvaffakiyetli bir askerin ve muzaffer kumandanın cesur ve kuvvetli ve aynı zamanda ihtiyatkâr ve uzağı gören bir devlet adamı ve ıslahatçı olduğunu diğer bir sahifemizde mufassalan izah ediyoruz.

Eski usul teokrasinin başlıca kaleşi sayılan Türkiye'yi muzafferane bir surete asrileştirmeye ve dünyevileştirmeye muvaffak olması her münekkidi şaşırtır.

Atatürk Türkiye'yi hasta adam sayarak bunun defin merasimi duasını birçok defa okumuş olan Avrupanın selâhiyet sahibi bir sürü adamını da tekzib etmişti. Çünkü bunlar; Türk milletinin gizli bir takım yaylara malik olup bunların harekete gelerek devleti yeniden canlandırması için bir liderin parmağını temas ettirmesi kâfi geleceğini unutuyorlardı.

Türkiyeyi ziyaret eden Avrupalıların birçoğunun hilâfına olarak bu cesur idealist adam, güzel hayaller beslemiyordu. Avrupalı düşman ve menfaatperest devletlerin arasında nüfuz ve kuvvetten mahrum ve (kafes arkasında oturan) padişahların debdebesi ve islâmın mukadderatına hâkim olmak sevdası kendisine caizbedar olmamıştır.

Açık ve sert nazarı; bunların ölmüş bir imparatorluğun ve göçmüş bir âlemin bakayasından başka birşey olmadığını görmüştü.

Nazarını bunlardan çevirip ordularının belkemiği olan Anadolu çiftçisine muhabbetle tevcih etti. Padişahların devletlerine icabet ederek birçok batınlar tarlalarını ihmal eden ve kanlarını akıtan Anadolu köylüsü, kaybolacağı muhakkak olan bir harbe, kazanılacağı şüphesiz olan bir harp gibi, aynı metanet ve sebatla gayret göstermiştir. Artık Anadolu köylüsü harbden biraz istirahat etmesini ve kendi haline bırakılmasını istiyordu.

Türkiye kadınlarının da halini görmüştü. Zihnî inkişafı ekseriya körleştirmiş ve içtimâî faaliyetleri kalben münevver Türklerden pek çoğunun tasvib etmediği kanun ve âdaletleriyle tahdid edilmişti.

Atatürk, cezriliğine karşı kafalarını sallayan gayri müslimlerin ademi tasviblerine bakmıyarak arkasını şarka ve yeni milleti Avrupa tarafına çevirdi. O Avrupa ki, o zamana kadar Türkler kendilerine düşman telâkki etmeleri yolunda terbiye edilmişlerdi.

BÜYÜK ATATÜRK

Doğ. Dr. Necati Yazar

Gazeteler, bir olaydan bahsetmişlerdi. Okullarımızın birinde öğrenciler, ders kitaplarındaki Atatürk resimlerinin gözlerini oymuşlar, sakal ve bıyık eklemişler.

Ben kabahati, onlara ATATÜRK'ün kim olduğunu öğretmeyenlerde bulurum, Türk Çocuğu bir ömür boyunca vatanına ve milletine hizmet için çırpınan ATA'sının gözlerini oyacak kadar tiynetsiz değildir.

Osmanlı imparatorluğu Birinci Dünya savaşından yenik çıkınca, Anadolu toprakları her yönden istilâya uğradı. Gelenlerin yapmadıkları vahşet ve mel'anet yoktu.

Türk milleti bunu hazmedemedi. Yurdun her tarafında halk silâha sarıldı. Bir araya gelebilen kırk elli kişilik çeteler, iki üç bin kişilik düşman alaylarının karşısına dikiliyordu. Milletimizin gösterdiği bu cesaret ve fedakârlık, düşmanlarımızın ölçü kabul etmez maddi üstünlüğü karşısında bir işe yaradı. Mücahitlerimiz ya eziliyor veya geri çekilmek zorunda kalıyorlardı.

O ümitsiz anda memlekete bir baş bir sahip lâzımdı. İşte o karanlık günlerde ortaya atılan ATA-TÜRK milletini etrafında toplamayı başardı. Memlekete birçok yenilikler getirdi ve yeni Türk devletine batı dünyasında hatırı sayılır şerefli bir mevki temin etti.

Bütün bunlar tarih kitaplarının kuru sayfaları arasında anlatılanlar gibi pek kolay olmamıştır.

ATATÜRK sonuca varmak için düşmanla uğraştı. Padişah ile uğraştı, İngilizlerin sözüyle yatıp kalan Padişah Hükümeti ile uğraştı. Halife ordularıyla uğraştı. Meclis dışındaki düşmanlarıyla uğraştı. Düşman orduları yetmiyormuş gibi bir de memleket içinde çıkan isyanlarla uğraştı. Milletin elindeki iki buçuk silâhı da alarak düşmanlara sığınan çetelerle uğraştı. Hainlerle uğraştı. Yobazlarla uğraştı vatan-sızlarla uğraştı.

Tüm doğru olduğuna inandığı şeyler için. Uğraştı, uğraştı. Uğraştı...

Bu gün tören günlerinde ATATÜRK heykelleri önünde yapılan iki üç dakikalık saygı duruşu her şeyden evvel bu milletin ırz ve namusunu düşman ayakları altında çiğnenmekten kurtaran o kahraman'ın aziz hatırasına karşı bir minnet ve şükran borcudur.

Bu saygı duruşlarının puta tapıcılıkla hiçbir ilgisi olmadığını cahil halkımıza anlatmak memleketin münevverlerine düşmektedir.

Bazıları «ATATÜRK dini kaldırdı» derler. Bu çirkin, ve âdi bir iftiradır. Ben namaz kılmaya ATATÜRK zamanında başladım. Tanrı uludur, Tanrı ulu-

dur. Diye ezana başladığı vakit zıp zıp oynamayı yarıda bırakır, namaza koşardım.

Caminin önünde ne bekçi ne polis, ne de jan-darma vardı. İşin acı tarafı namaz kılmaya istekli pek cemaatta yoktu.

İmanın arkasında beş altı yaşlı adam ve onların arkasında da kısa pantolonu ile ben! Günlük cemaat bu kadardı. O vakit Türkiye'nin en büyük şehirlerinden biri de oturuyorduk, ve evimiz şehrin en kalabalık semtinde idi.

«ATATÜRK namaz, niyazı kaldırdı.» sözü Allah'a ibadetten kaçanların uydurdıkları bir yalandır.

ATATÜRK'ün zamanında bu ülkenin çocukları sağcıyım, solcuyum, sosyalistim, devrimciyim, nurcu-yum diye parçalanarak birbirlerine yumruk sıkıyorlardı.

ATATÜRK'ün zamanında ilkokul öğrencisi oldu. gumuz çağda bile bir Türk'lük gururu taşırdık Gök-sümüzü kabartarak:

— Türküm dediğimiz vakit sırtımdaki öğrenci önlüğü bize dar gelirdi.

Merasim yürüyüşlerinde «Yaslı gitim, şen geldim. Aç koynunu ben geldim» i söylerken kendimizi İzmir'e akan muzaffer ordunun kahramanları gibi görüyorduk.

Şimdi ilkokul koroları, millî bayram günlerinde devlet radyolarında:

«Gök yüzünde asılıdır, zembilim,
Kız kilen olayım halim sen bilin»
türküsünü söylüyorlar.

Ben Kıbrıs hakkında yapılan gösterilere ilk defa Ankara'da rastladım. Kasım 1948 sonlarında idi. Yani, tam yirmi iki yıl evvel.

Daha kaç yıl sürecek? Orasını yalnız Allah bilir!..

ATATÜRK Hatay meselesi için ayağa kalktığı vkit işi bir buçuk senede halletmiş ve Hatay'ı Fransızların elinden çekip almıştı.

O vakit Türkiye'nin 16 milyon nüfusuna mukabil Fransa'nın (Sömürgeleriyle birlikte) yüz milyonu aşan bir nüfusu vardı.

O tarih Fransa'nın sefer ordusunun mevcudu (bu rakkama dikkat ediniz) dokuz milyon idi. Bugünkü Yunanistan'ın tekmil nüfusu kadar.

Türk Çocuğu

ATATÜRK'ü tanı...

ATATÜRK'ü sev...

ATATÜRK'le bugün ve hatırası önünde saygıyla eğil!

AZİZ VE BÜYÜK TÜRK MİLLETİ...

T. Cumhuriyeti'nin kuruluşunun, 62. Yılı münasebetiyle, T. Atatürk Dergisi adına, sizleri selamlıyoruz.. Hüda bizlere nice, nice, 62. Yıllar... YÜZYILLAR nasip ve kısmet etsin... Hazreti Allah, Devlet ve Milletimize zeval vermesin. Dünyanın en son Türk Devleti, T.C. Dünyalar boyunca yaşasın gitsin dileriz...

İçte ve dışta itibarlı bir devlet - millet olmamızın kıvancını yaşıyoruz... Türk tarihinde, dün en büyüktü... (BU GÜN İÇİNDE EN BÜYÜKTÜR...) Kıtalar medeniyeti biz götürdük, ışık biz tuttuk, bugün için modern ilimlerin bir çoğunun ebeliğini, «TÜRK VE İSLAM ALEMİ» bilginlerimizde bir yaptık.. TÜRKİYE CUMHURİYETİ, ölüm süz büyük Atatürk'ün eseri ve son devletimizdir! Dalgalandan Türk Bayrağı dünya yüzünde tek bayragımızdır... Tarihde bir bir kurulup, tekrar tarihe karışan Türk Devletlerinin en sonuncusu malum oldu. Şu üzere; biziz... «BÜYÜK DEDELERİMİZ», Türk'ün büyüklüğü hakkında bakın ne diyorlar... Ey Türk, gökte, gök yarılmadıkça, yerde, arz çatlamadıkça, senin ilini ve töreni kim bozabilir?.. Ve yine diğer bir deyiş... «TÜRK BAŞINI GÖĞE VE ALLAHA DEĞER...» Ka Han'dan, Mete Han'dan gelen sözlerdir bunlar...

Tarihi asaleti, şahsiyeti, kişiliği en yüce bir ulusun çocukları bizleriz... Alp dağlarını tarihte biz delerek geçtik... Nice nice ülkeler feth ederek, nice-nice ünlü hükümdarları biz yendik... M. Kemal Paşa'nın Aziz ve Yüce Atamızın, önderliğinde Türk Milleti olarak yedi düveli birden mağlup edip; düşmanlarımızı yenerek yurdumuzdan kovduk.. Çok kan akıttık... Çok şehit verdik... Bize bu günleri yaşatanları; en başta, «**Milli kurtarıcımız Aziz ve Yüce Atamız olmak üzere**», bütün şehitlerimizi bin minnet, bin şükran duygularıyla; rahmetle anıyoruz!.. Onlara çok şey borçluyuz... **Vatanımızın ve milletimizin namus ve şerefini kurtaranlara...** Hüdadadan en büyük makberi en büyük yerin verilmesini dileriz... «Çiz meleri kanlar içinde», yağız atının üstünde, yeleleri atının dimdik... Mustafa Kemal Paşa'yı bir an için bir daha hatırlayınız... Bu müba-

rek vatan için, canını kanını vermiş, **KAHRAMAN ŞEHİTLERİMİZİ**; hatırlayınız... Nasıl düşmandan kurtulduk?.. Nasıl devletimizi kurduk?.. Hepimiz çok iyi biliyoruz... T.C. çok büyük badireler atılarak bu günler gelmiştir... Şimdi biz burada, yüksek müsaadeniz olur ise, sizlerin nezih vicdanlarınıza sığınarak en başta, Syn. «**CUMHURBAŞKANIMIZ KENAN EVREN**», olmak üzere, tüm askeri şahsiyetlerimizden, ayrıca hükümetimizden, bütün Türk milletinden, milli bir rica ve istirhamımız var...

— **KURTULUŞ SAVAŞIMIZIN**, en güzide büyük siması ve ismi, «**Doğu Fatih Kazım Karabekir Paşamızı ile**», Büyük Asker, Büyük Türk Milliyetçisi, Cumhuriyet tarihimizin, iki mareşalinden biri olan, (Fevzi Çakmak Paşamızı için), bu vefalı iki büyük Kumandanlarımız, büyük kahramanlarımız için, geçen Cumhuriyet Bayramında da yazdık; bir daha yazıyoruz... (Her ikisine şerefine mütanasip!) **Kabirlerinin olduğu yerde hiç kıpırdatmadan, Anıt Kabir istiyoruz!.. Haklarıdır... Atamızın iki en yakın silah arkadaşı, okul arkadaşlarına bu ulvi hislerle yazdığımız, yazımızı milli hislere tercüman olarak yazdığımız yazımızı, inşallah değerlendirilmesinin yapılmasını istiyoruz!.. Biz direk olarak konuya giriyoruz... Hepimiz biliyoruz ki; Milli kurtuluşumuz bir mucizedir... Bu büyük mucizeyi yaratan, (İLK KUMANDANIMIZ), M. K. Paşa, Atatürk ise, yanında, Erzurum'daki 2. ırFkamız en büyük yardımcısı Kara Bekir Kazım paşamızdır...**

— Kazım Paşa, emrindeki, «**FIRKAMLA BERABER; EMRİNİZDEYİM PAŞAM DİYEN**», o nur yüzü, büyük Türk çocuğudur... Milli İstiklal Harbimizin kazanılmasında, en büyük destek, hepimizin şükran borçlu olduğumuz, **DOĞU FATİHİMİZ KAZIM KARABEKİR PAŞA MIZDIR...** Büyük Türk Ulusu... Onlara olan, şükran veya borcumuzu mutlaka yerine getirmek için, gömülü buldukları yerlere, nesillerden - nesillere hatırlanacak birer anıt-kabir inşaa ederek, bu milli vazifeyi yerine getirelim... Bütün bir milletce, hepimiz mütavazi paralarımızdan, devletimizin yanında

icap ederse, bu hizmet için; son kurşumuza kadar vermeye hazır.nazırız... Milli hissiyata tercüman oluyoruz... **HARPOÇİ İKİ PAŞAMIZ, FEVZİ ÇAKMAK**, ilk Genel Kurmay Başkanımız ve T.B.M.M. Başkanı Kazım Karabekir için, tarihi zaman gelipte; geçmiştir...

Biz çok büyük bir malî külfet devletimize tevdi edecek bir masraf yapılsın, (Atamızın **Anıt-Kabri** gibi yapılsın demiyoruz...) Fakat, onlara, şerefimizle, mütanasip, bugünkü kabirlerinin üstüne mütevazı bir, «**TÜRBEGAH - Ziyaretgah**» bir (Mabed) yaparak, hem insanlık, hem Türk'lük vazifelerimizi yerine getirmiş olalım... Büyük milletimizden ve Devlet Büyüklerimizden T.C.nin, 62. Yılına idrak ettiğimiz bu yıl, bütün değerlerimizin varlıklarına eğilelim...

Devrin Padişahının idam fermanınını uygulamayan, üstelikte, en sert bir şekilde topuklarını birbirine vurmaksuretiyle, tam bir asker gibi selam vererek, emrinizdeyim Paşam deyen, bu ünlü **KUMANDANIMIZ! BU DOĞU FATİHİMİZ**, en karanlık günümüzde imdadımıza yetişen, şerefli kumandanımız ve büyük Mareşalimiz... **UNUTULAMAZ... Unutulmamalıdır!!! Muhterem Beyler:** Bugünkü yaşantımızı, hepimiz onlara, aziz Atamızın peşinden giden, bu büyük insanlara borçluyuz... Namus borcumuzu yerine getirelim... **Vatan kurtaran arslanlarımızı, kahramanlar kahramanlarını unutmayalım...** Büyük milletimize selam ve saygılarımızı sunuyoruz... Bu milli yazımızın okunduğunda, Türk Basınıımızın da bu konuya eğilmesini, candan rica ediyoruz... Zinde milletimize ve Devlet büyüklerimize, haddimiz olmayarak, 62. Yılda T. Atatürk Dergisi olarak, bir hatırlatmalıdır...

Bir milli sesleniştir... **TÜRK EF. KAR. I** umumiyesinin sesi; dilidir! Esasen: **Milli şuura sesleniştir...** Milli vicdanlardan ;ok haklı bir istektir... Lütfen bu konuyu TBM Meclisimize getirmek suretiyle, yüce Mecliste karar alınmasını ve ödenek ayırıp; **ANIT-KABİR** inşasına geçilmelidir! Enderin sevgi ve saygılarımızla...

T. Atatürk Dergisi

SAYIN VELİLER!..

Yazan: Jale Özdikmen

T. Atatürk Dergisi adına, yüksek şahsiyetlerinizi uyarıcı mahiyette, dergimizin sütunlarından birkaç defa açık bir mektup yazmış idik. Gayemiz, elimizde taptaze bir gülden fark-sız evlatlarımızın çok sıhhatli, çok bilinçli, fa-ziletli, ahlak dolu bir dünya içinde kendisini mevkiini, şahsiyet olarak benliğini bulabilme-sidir... Biz, bir kere daha yazıyor ve sesleniyo-ruz, «yepyeni bir nesil» yaratmak mecburiye-tindeyiz! Nasıl mı? Ahlaken mazbut dinen, mücehhez ve karakterli, şerefli, topluma say-gılı, insan haklarına riayetkâr, her türlü fe-nalıklardan ari, yalan-dolan, sahtekârlık bil-mez her kötü harekete karşı, sahtekâr değil, dürüst, şerefli, vatansever-milliyetsever Türk Bayrağından başka bir bayrak tanımamız!!! Ecnebi Milletlerin menfaatlerine satılmaz... (Ne terörist) ne anarşist... Yıkıcı faaliyetler-den uzakta, gönüllü vatan millet sevgisiyle dop-dolu, rüşvet kabul etmez, emanete ihanet bil-mez, devlet malını korur, talan etmez, say-makla bitmeyecek kadar, her türlü iyi mezi-yetlerle, hasletlerle bezenmiş bir çocuk, bir ev-lat ve toplum...

— Buna, olay olarak, TOPLUMDA KAN YENİLEME TABİRİNİ KULLANMIŞ OLACA-ĞIZ... Yepyeni bir kan... Yepyeni bir tohum... Acı tohum saçanlarla savaş ve mücadele edebilmek, kendimizi bulup kendimize gelmektir.. Öze dönük, MİLLÎ VARLIĞIMIZA YÖNELİK, yaratıcı gücümüzü kullanmak emellerini ta-hakkuk etmesini sağlamak... KAYBOLAN VE TEFESSÜH ETMEK ÜZERE OLAN AHLAKI-MIZI, istisnaları tenzih etmek üzere, yeniden kazanabilmektir! Türk'lük Irkımızdır... İsla-miyet Dinimizdir... İslam dini, dinlerin en mantikî en insancıl, en dürüst dinidir... Dini-

miz, beşerin lehine olanı kabul etmiş, aleyhi-ne olanı ise ayıklamıştır. İslamiyet dünyamızı aydınlatan yegane dindir... Direk Allaha gi-den yol İslamdadır... Her türlü fenalıklara, is-lam dininin kapısı kapalıdır... Saymakla fay-daları bitmeyecek olan, yüce dinimiz, bizi her zaman yüceltir hiçbir zaman küçültmez... Bu-rada en önemli olan unsur, AHLAKTIR... Biz, geçirmekte olduğumuz bütün bunalımları, ma-neviyat yoksunluğundan geçirmekte olduğu-muzu, imansız insanların toplumumuzu nasıl yıktığını görmüyor musunuz?.. İnsanla şeytan bir arada olamaz... Her türlü şeytani hareket-ler, seks, kadın, ahlaksızlık, zina, içki, kumar, torpil, rüşvet, hayasız hareketler bizi yıktığı-nın farkında değil miyiz efendiler?... Çocukla-rımızın yanında içki içmek, sigarayı bir tarafa bırakamıyorsak, onu da gizli içemez miyiz?.. Onlar bizi taklit edeceklerdir... Bizi kopya ede-ceklerdir... VİDYOLARIMIZDA OYNATILAN AHLAKSIZ FİLİMLER, ONLARI İLERİDE AHLAKSIZ YAPACAKTIR... Çocuklarımız, ne-yin iyi, neyin zararlı, neyin yararlı olduğunun idraki içinde değildir... Bizi yaratan yüce kuv-vet onların kötü yetişmesinden bizi ileri de so-rumlu tutacaktır ...Ona ne verdinse, onu bi-çersin... Atatürk Türkiyemizin, Cumhuriyet Türkiye'mizin, tek eksikliği, dinimize gerektiği kadar değer vermememizdir... Bütün dinler terbiye müessesesidirler... Aileyi yönlendirir-ler... Topluma yararlı, faydalı insanları; din kazandırır!... En içten gelen duygularla, sa-yın velileri selamlarız... Hayır işleyelim, ha-yırlı, yararlı insanlar olalım...

Saygılarımızla,

T. Atatürk Dergisi

İSTANBUL'UN EN MESUT GÜNÜ

Yazan: Ömer Sami COŞAR

1927 yılı... Temmuzun birinci Cuma günü! Mustafa Kemal Paşa Ankara'dan trenle İzmit'e gelmiş, oradan da Ertuğrul yatı ile denize açılmıştı.

Nihayet İstanbul'a geliyordu.

Hamidiye, Berkisavfet, Peykişevket, Taşoz, Basra, Samsun gemilerinden kurulu bir filo yatı takip ediyordu.

İstanbul'da ise şehrin yarısı sokaklara dokülmüştü. Sahillere koşmuştu. Seyrisefainin hemen bütün vapurları, Gazi'yi karşılamak için sabırsızlanan halka ayrılmıştı. O gün sabah 11 den akşam beşe kadar şehrin iki yakası arasında hiçbir vapur işlemiyordu. Zaten o gün İstanbul'lunun tek bir işi vardı: Atatürk'ü karşılamak, görebilmek...

Şehir baştan başa donatılmıştı. Elektrik kumpanyası bu maksatla birkaç gün içinde muhtelif yerlere 40 binden fazla elektrik lâmbası daha takıveriyordu.

İstanbul şehri, dokuz ay evvel Sarayburnuna diktiği Ata'nın büyük heykeli gerisine de bir zafer takı yerleştirmişti. İlk o olmuştu, Ata'nın heykelini böyle diken. Çektiği hasretin bir neticesiydi belki bu heykel!

TEZAHÜRAT

Ertuğrul yatı, adalar önünden geçerken «yaşa» sesleri ortalığı sarıvermişti, «Sanki adalar bu yana yatıvermişti.» diyordu bir gazeteci. Oradan Fenerbahçe burnuna geliniyordu. Sandal, motor bulan dolmuş, Ertuğrul yatına doğru açılmıştı.

Gazi'yi getiren yat limanda görülür görülmez bütün gemiler düdüklarını öttürmeye başlıyordu. Halkla dolu vapurlar, Ertuğrul'a bakan yana iyice yatıyordu. Mendiller sallanıyor, bir uğultu içinde «yaşa» sesleri seçiliyordu.

Ertuğrul, Sarayburnu önünden geçerek Üsküdar'a dönmüş, sahili takip ederek Çengelköyüne gitmiş ve Rumeli sahilinden de Dolmabahçeye gelmişti. Selimiye'den toplanan atılarken de büyük kurtarıcı sahile inmişti.

Sarayın muayede salonunda da halk temsilcilerini, heyetleri kabul ediyor ve İstanbul'a tekrar döndüğü o anda hissiyatını şu cümlelerde topluyordu:

MUHABBET

«İSTANBUL halkını, İstanbul'daki cemiyetleri ve muhtelif teşekkülleri heyeti aliye-nizde selâmlamakla bahtıyarım. Aziz vatan-daşlarımın bana karşı olan teveccüh ve muhabbetlerinin bugünkü parlak tezahüratından çok mütehasis oldum. Samimî kalbimden teşekkür ederim.

«İstanbul'dan çıktığım günden bu güne kadar sekiz sene geçti. Hicran ve tahassürle geçen dakikaların bile ne kadar uzun geldiği düşünülürse sekiz senelik hasretin, İstanbul'un muhterem ahali için ruhumda ateşlediği iştiyâkin büyüklüğü kolaylıkla takdir olunur.

İki büyük cihanın mültakasında Türk vatanının ziyneti, Türk tarihinin serveti, Türk milletinin gözbebeği İstanbul, bütün vatan-daşların kabinde yeri olan bir şehirdir. Bu şehir, meş'um hadiselerle muzdarip bulunduğu zamanlar, bütün vatandaşların kalplerinde kanayan yaralar açılmıştı.

SEKİZ SENE EVVEL

«SEKİZ sene evvel muztarip ve ağlayan İstanbul'dan kalbim sızlayarak çıktım, teşyi edenim yoktu. Sekiz sene sonra kalbim müsterih olarak, gülen ve daha güelleşen İstanbul'a geldim. Bütün İstanbul'luların ruhuma heyecan veren sıcak ve muhabetkâr aguşıyla karşılandım. Sekiz senede, milletimizin siyasî, sosyal ve medenî inkişaf yolunda gösterdiği kabiliyet ve liyakat derecesi yüksektir. Bu dereceyi hergün daha ziyade yükseltmek için çok dikkatle ve azimle çalışacağız. Vatanın imarı, milletin refahı, daha çok gayret ve mesai talebetmektedir. Hissiyatı ve vicdanî telâkkiyatı, ilim ve fenle tenmiye ve terbiye ederek heyeti içtimaîyemizin hakikî huzur ve sadetine çalışmak ulvî bir noktaî nazardır.

«Bu noktaî nazarı size, aziz İstanbul halkına, sekiz sene evveline kadar içinde yedi evliya kuvvetinde bir heyülâ tasavvur ettirilmek istenilen bir sarayın içinde söylüyorum. Yalnız artık bu saray, zilullahların değil, zil olmayan, hakikat olan milletin sarayıdır. Ve ben burada milletin bir ferdi, bir misafiri olarak bulunmakla bahtıyarım.

ATATÜRK VE TÜRK GENÇLİĞİ

ATA'nın sofrasında meşhur nufku nasıl dinlemiştik

Yazan: Celal BAYAR

Bursa'da Ulucamide namaz kılan yüz kadar insan, aralarında konuşmuşlar; neden İstanbul'da ezan Arapça okunurken Bursa'da Türkçe okunuyor diye dedikodu yaptıktan sonra, işi Evkaf Müdüründen sormağa karar vermişler. Evkaf Müdürü, Valiye gidin, demiş. Cemaat, topluca vilâyete gidiyorlar. Fakat Vali öğle yemeğinde. Hükûmet konağının mermer merdivenlerine çömelip bekliyorlar!..

Mesele polise, Tümene, jandarmaya akse diyor. Tertibat alınıyor; bu arada Ankara'ya da «Bursa'da irtica var!» diye telgraf çekiliyor. Atatürk, otomobile İzmir'e gitmektedir. Haberi yolda alıyor. Yaptığı ve inandığı inkılâpların öz mal sahibi sıfatıyla, tehlikede gördüğü eseri için, hemen Bursa'ya koşuyor. İş bizzat ince liyor; kararını Anadolu Ajansına kısa bir tebliğle bildiriyor: «Bu, din meselesi değil, dil meselesidir!»

O akşam, Çekirge yolundaki köşkte Atatürk'e bir yemek veriliyor. Sofrada on üç, on dört kişi var. O günkü hâdiseden dolayı Atatürk'ün gönlünü almak üzere bu on dört kişiden birisi:

— Efendim, diye söze başladı; Bursa gençliği bu hâdiseyi hemen bastıracaktı. Fakat zabıta ve adliyeye olan güveninden ötürü...

Devam edemedi. Atatürk bir işaretle sözünü kesti:

— Bursa gençliği de ne demek? diye biraz sert, sordu. Memlekete parça parça, yer yer gençlik yoktur, sadece ve toplu olarak Türk gençliği vardır!

Sonra, Türk gençliğinden ne anladığını şöyle tarif etti:

— Türk genci, inkılâpların ve rejimin sahibi ve bekçisidir. Bunların lüzumuna, doğruluğuna herkesten çok inanmıştır; rejimi ve inkılâpları benimsemiştir. Bunları zayıf düşürecek en küçük veya en büyük bir kıpırtı ve bir hareket duydu mu; bu memleketin polisi vardır, adliyesi vardır... demeyecektir. Hemen mü-

dahale edecektir. Elle taşla, sopa ve silâhla... nesi varsa onunla, kendi eserini koruyacaktır.

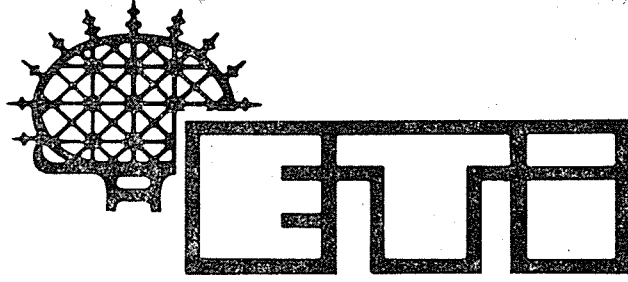
Polis gelecektir; asıl suçluları bırakıp, suçlu diye onu yakalayacaktır. Genç «Polis henüz inkılâp ve cumhuriyetin polisi değildir» diye düşünecek, fakat aslâ yalvarmayacaktır. Mahkeme onu mahkûm edecektir... Yine düşünecek: «demek adliyeyi de ıslah etmek, rejime göre düzenlemek lâzım!..»

Onu hapse atacaktılar. Kanun yolundan itirazlarını yapmakla beraber; bana. İsmet Paşaya, Meclise telgraflar yağdırıp haksız ve suçsuz olduğu için tahliyesine çalışılmasını, kayrılmasını istemeyecek, Diyecek ki: «Ben, inan ve kanaatimin icabını yaptım. Müdahale ve hareketimden haklıyım. Eğer buraya haksız olarak gelmişsem, bu haksızlığı meydana getiren sebep ve âmilleri düzeltmek de benim vazifemdir!...»

Atatürk, gözlerini sofradakilerin yüzlerinde dolaştırdı:

— İşte benim anladığım Türk genci ve Türk gençliği... dedi,

Bisküide güçlü isim

- Edirne'den Artvin'e, Kastamonu'dan Silifke'ye tüm yurttan günde 750.000.000 kez ETI lezzeti damaklarda olduğu için güçlü...
- Paris, Londra, Viyana ve Barselona'da yapılan Uluslararası kalite yarışmalarında kazandığı 12 altın madalyası ile güçlü...

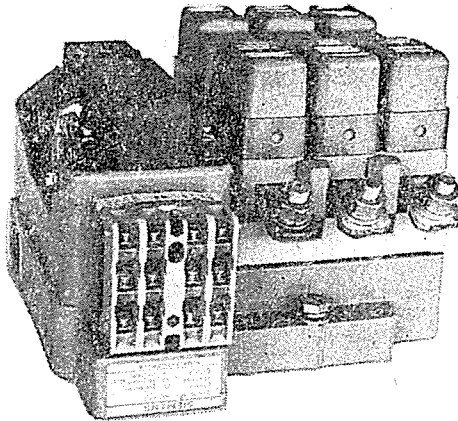
• Ülkemizdeki, bisküi sanayiinde **TSE** Türk Standartlar Enstitüsü'nün onayını almış yegane firma olduğu için güçlü....

• Riyad, Amman, Kuveyt, Dubai, Cidde, Kıbrıs, Paris, Hamburg, Bağdat, Frankfurt mağazalarında ETI mamulleri satıldığı için güçlü...

• Yeni yatırımlar, yeni teknolojisi ve yeni çeşitleriyle 1984'de daha güçlü....

SIEMENS

3 TA Serisi Kontaktörler

3 TA serisi kontaktörler, motor ve benzeri cihazların uzaktan kumandalarında, aydınlatma, elektrikle ısıtma, kondansatör ve diğer elektrik tesislerinin şalt sistemlerinde kullanılır. Termik röleleri takılı kontaktörler ayrıca her türlü elektrik cihazını aşırı yüklenmeye karşı korur.

Nominal işletme akımını açan kontaktörlerin ömrü, 2,5 milyon defa açıp - kapamaya olanak sağlar. Ömrünü dolduran kontaktör elemanları, yedekleriyle kolaylıkla değiştirilebilir.

Bu değişiklik normal şartlarla iki defaya kadar yapılabildiğinden kontaktörlerin mekanik ömürleri 7,5 milyon defa açma - kapamaya elverişlidir.

Her türlü elektrik cihazını aşırı yüklenmeye karşı koruyan termik röleler, 0 ve 1 boy kontaktörlerde doğrudan doğruya kontaktör üzerine, diğer boy kontaktörlerde ise ayrı olarak monte edilir.

ETMAŞ ELEKTRİK TESİSAT ve MÜHENDİSLİK A.Ş.

SIEMENS A.G. Türkiye Umumî Mümessili

İSTANBUL

Meclisi Mebusan Cı J 35
P.K. 213 Fındıklı
Telefon: 45 20 90
Teleks : 22 290

ANKARA

Atatürk Bulvarı 169 Kat 6
Kavaklıdere - Ankara
P.K. 48 - Yenisehir
Telefon: 18 22 05
Teleks : 42 352

İZMİR

1378. Sokak No. 4 Kat. 1
P.K. 481 İzmir
Telefon: 13 86 19
Teleks : 52 376

ADANA

Atatürk Caddesi
Uğurlu Apt. Kat 1
Telefon : 12 962
Teleks : 62 135

BURSA

Tanpınar Cad. 14/1
Yuva Apt.
Telefon : 14 631

SAMSUN

Kılıç Dede Mah.
İsmet Paşa Cad. 132
Uyku Apt. Kat. 5
Telefon : 29 70

Cumhuriyetimizin 62 nci yılında milli iktisadiyatımız ve milletimiz!...

Türkiye piyasalarımıza gene manada olarak objektif olarak baktığımızda, son iki yıl içinde, günden-güne, geçen zaman dilimi içinde, iktisaden çöküntü içinde bulunduğumuzu, çok açık olarak görmekteyiz. Millî ekonomik bünyemiz acz ve zaaf içersindedir... Yatırımlar kifiyetsiz, **Enflasyon Korkunç ve tehlikeli**, bir mahiyet arz etmektedir... Manzara hazinli - hüznünlü işler bozuk, en büyük kuruluşlarımız, en değerli firmalarımız, piyasa şartları dolayısıyla, **İFLASIN EŞİĞİNDE BULUNMAKTADIRLAR...** Kelimenin anlamıyla memleket ve milletin durumu kötüdür...

TÜRKİYE İKTİSADİ TARİHİNİN, en buhranlı en karanlık günlerini yaşamaktadır! Her gün iyiye doğru gideceğimize, kötüye gidiyoruz... Yüzlerce firma kepenklerini indirmiş, iflas etmiştir... 1984-1985 Yılı içerisinde, 282 Fabrika kapanmıştır... **CUMHURİYET VE ATATÜRK TÜRKİYE'MİZİN DURUMU HİÇ TE PARLAK DEĞİLDİR...** Esnafımız derli ve çileli, tüccar sınıflarımız hakeza... Memur işçi ve fakir halk tabakalarımızın durumu perişandır... **TABAN ÇOK HUZURSUZ - KEYFİYET TAVANI DA HUZURSUZ KILMAKTADIR!** İş hayatımız kesinlikle bozuktur... İhracattan elde edilen kâr ve gelir bir hiçtir. Millî huzur tavsamış, herkesin her sınıfın işi bozulmuş. Ülkemiz hasta adama benzemektedir... (**VEREM DENİLEN AFET HORTLAMİŞTİR...**) Türk insanlarımız dengeli beslenememekten sıhhati gün ve gün geçen zaman içerisinde çekilen sıkıntılarla bozulmuştur...

Bu nedenle fakir halk kütlelerimiz çeşitli hastalıklara yakalanmakta ve düşer olmaktadır... Artık son günlerde huzur denilen neseneden eser kalmamış, tavsadıkça hayat tavsamıştır... Her geçen gün iyiye gideriz beklentisiyle büyük zaman kaybedilmiştir... Yatırımlar ağır tempoyla seyretmekte, hükümet ödemlerinde zorluk çekmektedir... Devletimiz ile çalışan ticari firmalar zamanında paralarını almamaktan mütevellit çok müşgöl bir durumdadırlar... **DIŞ BORÇLARIMIZ ÇOK KABARIKTIR...** 2000 Yılında Dünyaya gelecek Çocuklarımız şimdiden borçlu doğacaklardır... Maalesef biz burada, çok kötümser olmamakla beraber, 2000'li yıllara adım-adım yaklaşıırken, istikbalimizi pek parlak görmüyoruz... Bu

Yazan: Süleyman UFUK

gün, yarın, işler düzelecektir diyerek tam bir bocalama devresindeyiz... Ne yapacağız çaresi nedir?.. Ne yapabiliriz?.. Ne olacaktır sonumuz? Her geçen gün kendini aratırmakta, bütün piyasalarımız kan ağlamakta, ayakta durabilecek güçte ortada kalan büyük işletmeler bile paniğe kapılmaktan kendilerini zor tutmaktadırlar...

Hükümet vergilerini ödeyemeyen büyük iş sahiplerinin isimlerini açıklamaktan imtina etmiştir. **BURADA AÇIKÇA GÖRÜLÜYOR Kİ**, işadamlarımız devlet vergilerini zamanında ödemiyor, ödeyemiyor, bu parayı sermaye olarak kullanıldığını galiba herkes biliyor!.. Tevekkülü elden bırakmamalıyız... Böbürlenmeyi de bir tarafa bırakmalıyız... **İŞE BAKMALIYIZ EFENDİLER...** Memleketimizin durumu ortadadır... Gidişatımız kötüdür... Yaklaşan kış mevsimi için, biz şunu söyleyebiliriz; rahatlıkla... **«BİR DAL ODUN KÖMÜR PARASI OLMAYAN YURTTAŞLARIMIZ VAR TÜRKİYE'DE»**, Beyler... Muhterem efendiler... Açık gezenler var... Büyük bir işsizler ordumuz var... **MİLLÎ YATIRIMLARIMIZI ŞİDDETLE HIZLANDIRMALIYIZ...** Bütün malî kaynaklarımızı seferber etmeliyiz.. Acil tedbir ve önlemlerle, yüksek faizi politikasını bir tarafa bırakarak, faizleri en had safhaya indirip, düşürmeliyiz...

Bu meyanda: Hükümetimiz ile iş yapan müteahhit firmaların paralarını zamanında vermeliyiz... Ödemeler dengemiz huzurlu olmalıdır... Merkez Bankamızın kasaları para dolu diyoruz; iş yaptığımız şirketlerin paralarını zamanında ödemiyoruz... Biz bu konumuzda sadece bir millî uyarı ve millî tenkidi amaçlamış bulunuyoruz... Kiralar dondurulmalıdır. Zamlar muayen bir zamana mahsus dondurulmalıdır... İç piyasalarımızın iş adamlarımızın, hükümetimiz varlığıyla yakından alakadar olmalıdır... Ben şirket kurtarmam felsefesi-politikası hiç de insancıl değildir!

Burada şunu da belirtmek isteriz ki, büyük Holdingler parasız ve pulsuz yoksullaşmaya başlıyorlar... Alarm veriyorlar... Basın yetkilileri uyarıyor... Sanayi Ticaret Odalarımız açıklıyor ve uyarıyor ama: dinleyen kim... Ülke insanları açmış, sefilmiş, memleket iktisaden çöküyormuş, yolsuzluklar, hırsızlıklar, a-

dam öldürmeler devam ediyormuş... KİME NE EFENDİM... İnanınız ki, millet olarak iyi yönetilmiyoruz... Kim başa geçti reylerimizi kendisine vermiş isek bizi silindir gibi çiğnedi geçti... Ankara'daki tüm SİYASİ PARTİLERİMİZİ UYARIYORUZ... Memleketimiz ve milletimiz çok zor yaşıyor... Büyük sıkıntılar içerisindeyiz... Borçlarımız gırtlığımıza kadar... Kelimenin tam anlamıyla BİÇAK KEMİĞE DAYANMIŞTIR... Neşeden-eğlenmeden, gülmeden eser yok artık!!! Nasibimizi alamıyoruz!

Türkiye Atatürk Dergisi, ülkemizi büyük Atatürk gibi yönetilmesini istiyor... Eğer bir hükümet muvaffak olamıyor ise; istifa etmesi (!) işi ehline bırakması gayet doğaldır... Sayın TURGUT ÖZAL BEY, muhterem Başbakanımız, ya sorunlarımıza, dertlerimize, işsizliğe, hayat pahalılığına çare arar bulurlar, VEYA İSTİFA EDER GİDERLER... Artık tahammülümüz yoktur... Sokaklarda açlıktan yıkılıveren insanlarımızı hiç mi görmüyorsunuz?..

Memurun, işçinin fakir halk tabakalarımızın, durumlarını hiç mi bilmiyorsunuz? Ankara'daki büyüklerimizi uyarıyoruz... HAYAT ŞARTLARI DOLAYISIYLA... Birçok iffetli ve namuslu kadınıımız kötü yollara düşmektedir.. Adliyede yüzlerce çift boşanmaktadır... Okullarda çocuklarımız, geri zekalıdırlar... Muvaffak olamıyorlar... «DENGELİ BESLENMEKTE MÜTEVVELİT...» Uyuz hastalığı, bit toplumda yeniden ortaya çıktı... VEREM HASTALIĞI BİR AFET HALİNDEDİR... Halkımız kan kusuyor... İşler yürekler acısıdır...

HERGÜN İNTİHAR EDEN İNSANLARIMIZ VAR... Allahtan başka hiçbir varlıktan korkmuyoruz... BOYNUMUZ MİLLETİMİZ İÇİN, KILDAN İNCEDİR...

Sitem etmek, tenkit etmekte en tabii hakkımızdır... Görev başından çekiliniz beyler... Biz sizin köleniz değiliz... GIRTLAGINIZDAN GEÇEN EKMEK PARANIZI BU FAKİR MİLLET ÖDÜYOR... Ankara'da oturmakla işler düzelmez... Biz fakir bir milletiz... Sayın Milletvekillerimiz geceli gündüzlü çalışacaklar, memleketin-milletimizin refah yaşayabilmesi için!! EKONOMİK TEDBİRLER VE ÖNLEMLER YILDIRIM HIZIYLA ALINIP; TATBİK EDİLMELİDİRLER... Sabıra mecal kalmamıştır... Milletimiz bitip, tükenmiştir... Yüksek manada ihtar ediyoruz: Hem hükümetimizi, hem bütün siyasi partilerimizi uyarıyor, vazife davet ediyoruz... Kimse bize darılmasın... MEMLEKETİMİZİN HALİ DE İSTİKBALİ DE GÜN IŞIĞINDA ORTADIR... Kim bu gün benim işim iyidir der... Asgari ücret kaç lira?.. Bir kilo etin fiyatı kaç lira? Milli mantık nerede?.. Milli vicdan nerede?.. Kendimize gelelim, öze dönelim, işlerimizi düzeltelim... Aç kalırsak ta, tok olursa ta beraber olalım... Ağlarsak hepimiz beraber ağlayalım... Ölürsek beraber ölelim... Yükselip kalkınacak isek şayet yine beraber... Atatürk gibi Milliyetçi, Atatürk gibi yönetici olmak mecburiyetindediniz... Allah hükümetimizi muvaffak etsin... En iyi dileklerimizi sunarak, başarılar dileriz..

T. Atatürk Dergisi

Evinizde desen desen, renk renk Halıfleks, güzel, rahat, ekonomik...

Evinizi, güzel, rahat ve ekonomik Halıfleks ile döşetin, kaliteli, sağlam bir yer döşemesiyle yuvanıza konfor ve huzur kazandırın. Ripvelur, ripstandart; düz veya çeşitli desende Halıfleks'i, duvardan duvara, parça veya yolluk olarak alabilirsiniz...

Halıfleks döşetin, yuvanızı renklendirin;
üstelik, fazla para harcamadan...

 halıfleks
hesaplı konfor

GEM

T.C.'NİN 62. YILINDA NEREDEYİZ?...

Sayın Okuyucularımız, Aziz ve Muhterem, Asil ve Büyük Türk Milleti!

TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN 62. YILINDA NEREDEYİZ NE HALDEYİZ... Kendi kendimize bir sual tevcih etmiş olabiliriz. Hemen yanıt veriyoruz. Cumhuriyetimiz kurulduğu 62 yıl olmuştur. Memleketimiz bazı sahalarda yaptığı hamlelerle iktisadi ve Millî Kalkınmasını, Sınai kalkınmasını temin etmiş, inkâr kabul etmez boyutlara ermiştir.

1938 Aziz ve Yüce Atamızın ve faatından sonra yalnız onun kurduğu iktisadi devlet teşekküllerimizle iktifa edilmiştir! Muhakkak ki Türkiye belirli bir seviyeye gelmiştir, yükselmiştir. Türk Demokrasi tarihimize beraber iktisadi ve Millî kalkınmamızı temin için bütün bir ulusça devletçe çaba sarfediyoruz... Cumhuriyet Türkiyemiz iktisaden kalkınıp; ilmen güçlenen diğer uluslardan fersah-fersah gerilerde kalmıştır! Halen Türkiye köylerimizin kısmiumumisi karanlıklar içindedir. Türkiye'de yollarımız istenilen düzeyde değildir. Sağlık problemimiz ve sorunumuz, yürekler acısıdır! Sosyalizasyon, yani Tabiplik devletleştirilememiştir!! Sosyal sigortalar umuma teşkil edilememiştir! Birey olarak aile fertleri sigorta kapsamı dışında kalmaktadır! Millî Eğitim davamız «okuyan Türk gençliğimizin» sorun ve problemleri haledilememiştir!! Liselerden mezun ettiğimiz gençlerimizi Üniversiteye tamamını kabul edemiyoruz!! Üniversiteye sınavsız olarak, bu gençleri kabul etmek mecburiyetindeyiz! Büyük illerimizin haricinde altyapı olarak nitelediridğimiz şehircilik hizmetleri verilememiştir. Memleketin kanayan binbir dert ve yaraları hâl çaresi bekleyen sorunları çözümlenememiştir... Bir zamanlar, siyasi kavgalar, anarşik ortam yaratılmış bu nedenle ülkemiz; İktisaden baltalanmıştır!! Türkiye İktisadi tarihinin bugün için en karanlık günlerini yaşamaktadır! Halen Türk toplumu, ünlü Viktor Hugo'nun romanındaki sefilleri yaşamaktadır!! Türkiye piyasallrımız, iktisadi bir çöküntü içerisinde... Sayılı Holdinglerimizin birçoğu iflas etmiş, bazıları ise iflasın eşindedir. Gün

ve gün birçok işletmeler iflas bayrağını çekmekte, fabrikalarımız kapanmaktadır...! «Enflasyon denilen dişi canavar» Türk toplumunu pençesine almış silindiri gibi ezmektedir! Milletimiz adeta canından bezmiş; atiye karanlık gözlerle bakmaktadır... Türkiye piyasalarımız durgun huzursuz, milletimiz adeta canından bezmiş ve yine çok huzursuzdurlar... Taban ile tavan arasında büyük bir uçurum husule gelmiştir. Millî denge tam bozulmuştur... Millî yatırımlar kifayetsizdir! Sosyal sefalet ülkemizi alenen tehdit etmektedir! Her geçen gün verilen zamlar hayat seviyesini ağır şekilde yükseltmiştir! Halkımız denge beslenememekten mütevellit mikrobik hastalıklara bulaşmaktadır. Yani VEREM! Atatürk'ün ölümünden sonra öyle büyük bir Türk Milliyetçisi, öyle bir milliyetsever şahsiyet lider olarak bulamadığımız için ulusça çok şanssız. Millî Ekonomimiz bozuk, her geçen gün iyile gideceğimize kötüye gidiyoruz. Bugünün Türkiyemizde hayattan eser kalmamıştır. İşçi, memur halk kitlelerimiz mavf ve perişandır!

Esnaf dertli; sanayici dertli, tüccar dertli, milletimiz çileli, ezilmekten gamlı ve kasavetlidir!.. Uyarıyoruz: Millî gidişatımız; «Yeşil ışık yakmaktadır. «Millî çöküntü her sahada hissedilmektedir. Yaklaşan kış mevsimiyle beraber; yiyecek, giyecek, yakacak, ihtiyaca cevap verecek bütün maddeler **fahiş olup, anormal fiyatlarla satılmaktadır!**

Bu gün için tatbik ettiğimiz liberal ekonomik modelde muvaffak, olamadığımız gün ışığında ortadadır!... Hükümet enflasyonu önleyememiştir! İşsizlik çığ gibi büyümektedir! Millî iş hayatımız sekteye uğramıştır... Özel sektörümüz **panik içinde, acz içinde olup, bıkardırılar! Verem afeti ülkeyi tehdit etmektedir! Halkımız ve çocuklarımız dengeli beslenememektedir. Dolayısıyla millî bünye hasta hal. kın büyük bir bölümü sıhhsizdir!! (Beş Kıt'a'ya) insan gönderdiğimiz halde; memlekette iş sahası yoktur. İşsizler ordumuz her geçen gün çığ gibi büyümektedir. «Türkiye'nin iki büyük ana sorunu; işsizlik ve enflasyon sorunumuz; vahimdir! Yüreklr acısıdır(!) Çok tehlikeli**

boyutlara gelmiştir!! Doğu'da askerlerimiz öldürülmektedir!.. Anarşik ortam bu sefalet içinde adeta yaratılmak istenilmektedir!!! Nereye gidiyoruz? Ne yapacağız? Halmiz ne olacaktır diye; kara-kara düşünüyoruz... Geçen defaki sayımızda belirttiğimiz üzere, ekonomik durumumuz çok bozuktur! Gıda maddeleri; ihtiyaca cevap verecek bütün maddeler hem fahiş fiyatlarla satılmaktadır; hem de halis değildir... Yüksek fahiz politikası sökmemiştir. Halkın elindeki «kuru» paraları çekebilmek sermaye piyasasına aktarmak için; özendirici iktisadi politika ülkeyi iktisaden çökertmiştir!!! Yukarıda belirttiğimiz üzere, Türkiye Cumhuriyetimizin 62. Yılında ufacak bir sitem de olsa: Yetkili Şahsiyetleri uyarıyoruz... Piyasalarımız huzura kavuşturulmalıdır. İş adamlarımıza devlet bankalarımız uzun vâdeli, az faizli kredi açmalıdır! Faiz hadleri «döviz kur» fiyatları yeniden ele alınmalıdır ve ayarlanmalıdır. Devlet yatırımları yıldırım hızıyla yoğunlaştırılmalıdır! Türkiye'nin doğu yörelerimize, Millî Sanayimizi kaydırmalıyız... Yatırımlarımızı hızlandırmalıyız! Ülkemizin Doğu'suyla Batı'sı arasındaki iktisadi uçurum geri kalmışlık bertaraf edilmelidir! Millî Kira Kanunu çıkartmak suretiyle kiralar dondurulmalıdır... İcâbederse; devletimiz kira ücretlerini (Genel kira artırımını); bir kaç yıl için durdurulmalıdır...

Memurlarımızın hayat şartlarına tam intibakları sağlanmaktadır... Asgari ücret 24.000 liradan en az 90 bin 100 bin lira olmalıdır... Millî gelir hasılatı ahenkli dağılmalıdır. Nimetler eşit paylaşılmalıdır... Hülâsa edersek: Devlet baba milletimizin çektiği sıkıntıları çok iyi bilmektedir. Kötü gidişata hal çareleri aramalıdır!.. Acil tedbirler; ivedi kararlar verilmelidir! Tok, açın halinden bilmelidir... Milletimizin çilesi dinmelidir! Bizden küçük bir uyarıdır! Devletimize başarılır, Milletimiz muviffakiyetler dileriz. Sabır ve metanet gösterilmelidir... Ülkemizin geleceği; bu günlerden teminat altına alınmalıdır...

Saygılarımızla

(TÜRKİYE ATATÜRK DERGİSİ)

Atatürk'ten bugüne ve bütün günlere...

Yazan: Prof. Dr. Rasim Berkman

Fikirler mânasız, mantıksız safhalarla dolu olursa, o fikirler hastadır. Keza içtimâî hayat, akıl ve mantıkla ilgisi olmayan faydasız ve zararlı bir takım akideler ve an'anelerle dolu olursa felce uğrar. Evvelâ fikr ve içtimaiyet kuvvetlerinin kaynaklarını temizlemekle işe başlamak lâzımdır.

Hürriyet ve istiklâl benim karakterimdir. Ben milletimin ve büyük ecdadımın en kıymetli miraslarından olan istiklâl aşkı ve dolu bir adamım. Bence bir millette şeref, haysiyetin, namusun ve insanlığın vücut ve beka bulabilmesi mutlaka o milletin hürriyet istiklâline sahip olmasıyla kaimdir.

Allahtan müreffeh, müstakil, zengin olmak istiyor. Komşularının refahını gördüğü halde fakir olmak pek ağırdır. İrticakâr fikirler perverde edenler muayyen bir sınıfa istinat edebileceklerini zannediyorlar. Bu kat'i-yen bir vehimdir, bir zandır, terakki yolumuz önüne dikilmek isteyenleri ezip geçeceğiz, tereddüt vadisinde duracak değiliz. Dünya müt-hiş bir cereyanla ilerliyor. Biz bu ahengin haricinde kalabilir miyiz?

Memleketler muhtelif, fakat medeniyet birdir ve bir milletin terakkisi için de bu yegâne medeniyete iştirâk etmesi lâzımdır. Osmanlı İmparatorluğunun sükûtu Garba karşı elde ettiği muzafferiyetlerden çok mağrur olarak kendisini Avrupa milletlerine bağlayan rabıtları kestiği gün bağlamıştır. Bu bir hata idi, bunu tekrar etmeyeceğiz.

Esas kıymeti kendine veren ve mensup olduğu millet ve memleketi ancak şahsiyeti ile kaim gören adamlar, milletlerinin saadetine hizmet etmiş sayılmaz. Ancak kendilerinden sonrakileri düşünebilenler, milletlerini yaşamak ve ilerlemek imkânlarına nail ederler. Kendi gidince terakki ve hareket durur zannetmek bir gaflettir.

Şu küçük tepede bana küçük ve güzel bir mezar yapılabilirdi. Dört yanı kapalı... Üstü kapalı olmasın... Açıklardan esen rüzgârlar bana yurdun her yanından haberler getirir gi-

bi kabrimin üstünde dolaşan. Kapağa bir katabe konsun, üzerine gençliğe hitaben yazılsın. Orası uğrağıdır.. Her geçen her zaman okusun.

Cumhuriyet, sade adıyla bile fert hürriyetini aşılıyan sihirli bir kuvvettir. Görülecektir ki, Cumhuriyet imkânları olan her memleket hürriyet davasında ergeç muvaffak olacaktır. Cumhuriyet kendisine bağlı olanları en ileri zirvelere götüren imkânları verir. İstiklâl ve hürriyetine sahip olan milletler ilerleme yolunda imkânlarla malik demektedirler. O halde Cumhuriyet her sahada ilerlemenin ve en sarıh teminatıdır. Cumhuriyeti bu mânâsiyle ve bu şümülüyle anlamak lâzımdır.

Benim bütün tertiplerimde ve icraatımda kendime hareket düsturu edindiğim bir şey vardır. O da vücuda getirilen teşkilât ve müesseselerin şahısla değil, fakat millet ve memleketin ihtiyaçlarına cevap verecek fikirleri ve tedbirleri taşıması bakımından kıymet bulup itibar görebilir.

Millî hâkimiyet öyle bir nurdur ki, onun karşısında erir, taç ve tahtlar batar, mahv olur. Milletlerin esirliği üzerine kurulmuş müesseseler her tarafta yıkılmaya mahkûmdurlar.

Dünyada hükümetler için meşru yalnız ve tek bir esas vardır. O da meşveretten ibarettir. Hükümet içi esaslı şatr, ilk şart yalnız ve yalnız meşverettir.

eGrçi bize milliyetçi derler. Ama biz öyle milliyetçileriz ki bizimle işbirliği eden bütün milletlere hürmet ve riayet ederiz. Onların milliyetlerinin bütün icaplarını tanırız. Bizim milliyetçiliğimiz herhalde hodbince ve mağrurca bir milliyetçilik değildir.

Politika âleminde birçok oyunlar görülür. Fakat mukaddes bir idealin tecellisi olan Cumhuriyete, asrî harekete karşı cahil ve taassup ve her nevi hüsümet ayağa kalktığı zaman bilhassa terakkisev ve Cumhuriyetçi olanların yeri, hakikî terakkici ve cumhuriyetçi olanların yanındır. Yoksa mürtecilerin ümit ve faaliyet menbaı olan saf değil.

Atamsız geçecek bir Cumhuriyet Bayramı daha!...

Yük. Müh. Servet EKİCİ

Yıllar - yılları kovalıyor sayın okuyucularımız... **AZİZ VE BÜYÜK TÜRK MİLLETİ**... Zaman su gibi akıp gidiyor... Bizim kuşaktan insanlar bir bu fani alemde göçüp gidiyor. Neden bahsediyoruz? Devri **KEMAL ÇOCUKLARINDAN** efendim!! Aramızda yaşayan kaç kişi kaldı onu da kesin olarak bilmiyorum! **KAHRAMANLARIMIZ - DAN BAHSEDİYORUM**... Vatan ve milletimizin namus ve şerefini kurtaran kuşaktan bahsediyorum... Aziz Atatürk'ün en yakın silah arkadaşlarından bahsediyorum. Hep sine Yüce Allah'tan bin kere rahmet diliyoruz... Bilmemesini minnetle şükranla anıyoruz... Hakları var hepimizin üzerinde... Bütün bir ulus olarak onlara çok şey borçluyuz... Önce **KAHRAMANLAR - KAHRAMANINDAN BAHSEDELİM**... Sonra; en yakın silah arkadaşlarını bir anda olsa hatırlayalım... Vatanımızın işgal yıllarıdır... Bütün Türkiye düşman boyunduruğu, düşman çizmesi altında... Milletimiz inin.inim inliyor, bir çare bir kurtarıcı arıyor... Önce hidayet Allah'tan, gayret milletten, **LİDER HALKIN İÇİNDEN SİNESİNDEN BİR EVLAT**... Kimdir?.. Mustafa Kemal... Kim bu adam?.. Çanak-kale Savaşlarının Muzaffer Kumandanı... Bakışları ufukları deliyor geçiyor... Aman yarap bakışları öylesine sert bir kaya ki; hiç bir demir-çelik kıramaz... Gözleri hep nemli-matemli bir kumandan... Uçuyor **SAMSUN'a** doğuyor oradan güneş milletinin kara bahtına... **KUVAY-I MİLLİYE**... Milli İstiklal Harbimiz başlamak üzere... **Karabekir Kazım Paşa Fırkasıyla beraber emrinizdeyim Paşam diyor**... Paşamız Samsun'dan Erzurum'a geçmiş tir... Mareşal Çakmak Paşa İstanbul'dan emrinizdeyim Paşam... Bütün Osmanlı Devleti Kurmay yüksek rutbeli subayları emrinizdeyiz paşa hazretleri... **BÜYÜK DAVAMIZDA YANINDAYIZ**... Bu büyük millet esir edilemez... Kollarına

zincir vurulamaz... **Bütün Anadolu kadınları kanı arabalarıyla Ata'sının yanında cepheye cephane taşımaya koşuyor**... Modern silahlarımız yok... Hiçbir araç gereç yok. **ONA SORUYORLAR,**

Paşam ordumuz yok...

— Kurulur...

Paramız yok?

— Bulunur...

Silahlarımız yok?

— Temin edilir, diyor...

Tek bir ordumuz var 2. Ordumuz silahlarını teslim etmemiş, askerini terhis etmemiş... O Nur yüzlü Kumandan, o imanlı kumandan... **Kazım Karabekir Paşadan dem vuruyoruz dostlar**... Önce bütün milletçe şükran borçlu olduğumuz, o büyük insandan dem vuruyoruz!! Atatürk'ün de borçlu olduğu kumandan dem vuruyoruz!!

— Türkiye Atatürk Dergisi olarak geçen 61. Yıl Cumhuriyet Bayramında onun için, Çakmak paşamız için bir anıt kabir yapılmasını istedik de, hiçbir ses yurttan çıkmadı... İnşallah neyi ima etmek istediğimizi herkes çok iyi anlamıştır... **Emrindeki bütün er-erbaşlarıyla beraber emrinizdeyim Paşam diyen o büyük askerden**... Bir Harp profesörü olan ve harp sahnesinde maresallık rütbesini takan, üç meydan muharebesi kazanan, Atatürk'ün en yakın silah arkadaşı, büyük vatan evladı ve büyük maresalimizden bahsediyoruz...

Sessiz sedasız kara topraklara tevdi ettiğimiz büyük kahramanımızı Eyüp sırtlarına terkedilişinin ne demek olduğunu anlatmaya çalışıyorum... Arif olan anlasın...

— Bir Cumhuriyet Bayramımızı daha, tüm milletçe - tüm devletçe tam bir kıvançla, tam bir huzurla kutluyoruz... Belki çok sevinçliyiz belki de çok tasalıyız! Vatan ve milletimiz sağ olsun... Aradan geçen 47 yıl oluyor ki, o yüce şahsiyeti kaybedeli... Sevinçliyiz onun

onların kurtardığı vatanda hür yaşıyoruz... Sevinç gözyaşlarımız bir Cumhuriyet bayramımıza ve 62. Yılı bizi mevla kavuşturdu... Biraz sitem etmek hakkımızdır sanıyorum... Vefa ile vefasızlığın bir arada yaşadığı bu günlerde herkesin bu yazımızı okuduğunda, inşallah ne demek istediğimizi anlayacağını sanıyorum... Evet muhterem Türk Milleti: Geçen Cumhuriyet Bayramımız da bu iki güzide Türk Subayımız rahmetli Karabekir Paşa'mız ve rahmetli Çakmak Paşa'mız için Anıt Kabir istemiş idik... Bir kere daha tüm Askeri şahsiyetlerimizin ve Sayın Cumhurbaşkanımızın bu konuya eğilmesini diliyoruz... Başımızdaki sivil hükümetin ve Sayın Özal Beyin, Başbakanımızın da nazık ve muhterem alakalarını bekliyoruz...

Öksüzüz tüm milletçe... Yalnızız tüm milletçe... Öyle bir Baba, öyle bir lider bulmak mahşerde bile zor nasip olur... Milli kurtarıcımızın yanı sıra da en önde yanında onunla kader birliği yapmış birçok isim unutuluyor... Senede bir defa ya anılır; veya hiç anılmaz... Yukarıda belirttiğimiz üzere, M. Kemal Paşanın silah arkadaşlarından dem vuruyoruz?.. Avrupa'lı «Sezar'ın hakkını Sezar'a vermek gerektiği fikrinde de; biz neredeyiz?.. Onlara yapılacak küçük bir anıt-kabri çok mu görüyoruz?.. Yine bir Cumhuriyet Bayramımız, yine öksüzlük yine boynumuz bükük, yine Atatürk'süzüz... **VATAN MİLLET VAR. OLSUN**... Yaşasın Cumhuriyetimiz dünyalar boyunca... Kahrolsun düşmanlarımız... Varolsun Kahraman Türk Ordularımız... Mevlâ hepsine rahmet eylesin... Yine şükranlarımızla... Yine minnetle... Bin tefekkürle, vatanımızın ve milletimizin namus ve şerefini kurtaranlarımızı, aziz şehitlerimizi, değerli komutanlarımızı... Onlar ölümsüzdürler... Ölmeyeceklerdirler... diyoruz, **YİNE ANIYORUZ**...

Atatürk ve Diktatörlük konusundaki yorumlar

Yazan: Prof. Bernard Lewis

Hem karakteri icabı, hem de askerlik mesleğinden gelmiş olmanın bir sonucu olarak sert bir otokrat eğilimi taşıyan Mustafa Kemal, bütün bunlara rağmen hukuka ve ahlâk dürüstlüğü ilkesine saygı göstermiş, siyasal ve insan-cıl alanlarda erdem ölçülerinden şaşmamıştır. Mustafa Kemal'in gerçek büyüklüğü, onunla kıyas edilmeyecek kadar küçük, ama ondan çok daha fazla gösteriş meraklısı birtakım liderlerle karşılaştırıldığı zaman, olanca açıklığı ile meydana çıkmaktadır. Mustafa Kemal'in diktatörlüğü halkın, gözetlenme korkusuyla çevresini kolladığı; kapılarının her an polis tarafından çalınacağı kaygısıyla dehşete düştüğü; toplama kamplarının, sonu belli olmayan karanlık ve tehditkâr bir kılıç gibi tepede sallandığı bir diktatörlük değildir. Gerçi devrimci değişiklikler sırasında cumhuriyeti kurmak ve korumak için kuvvet yoluna başvurulmuş ve baskı tedbirlerine gidilmiştir. Ama devrimci değişiklikler kökleşir kökleşmez bu tedbirler kaldırılmış ve 1926 yılındaki idamlardan sonra halkın, can güvenliği ya da özel hürriyetler konusunda hiçbir korkusu kalmamıştı. Rejim aleyhtarı siyasal faaliyetlerin yasaklandığı ve gazetelerin sıkı bir hükümet denetimi altında bulundurulduğu doğrudur. Ama bunların dışında söz hürriyeti oldukça geniş, dergi ve kitap basımı ise nispeten serbestti. Kemalist rejimin taban ve tabana yakın sınıflara mensup tenkidçilerine ses çıkarılmıyor; ama yönetici seçkinler (élite) sınıfından biri rejimi eleştirmeye kalktı mı, - eski bir Osmanlı geleneğine uyularak ya valilik ya da uzak ülkelerdeki büyükelçiliklere gönderilmek suretiyle cezalandırılıyordu. Sert tedbirlere pek seyrek başvuruluyor; bu da çoğu zaman sert bir muhalefete karşı uygulanıyordu.

KARŞILAŞTIRMA

Ortadoğu'da öteki Müslüman ülkelerde daha sonra beliren askerî rejimler, bazı kimselerce, Kemalist rejimle yakından ilgili görül-müş ve bunların Mustafa Kemal'i ve O'nun devrimini örnek aldıkları ileri sürülmüştür. Oysa ki Mustafa Kemal rejimi ile bunlar arasında hemen hemen hiçbir benzerlik yoktur. Atatürk, bir hükümet darbesiyle şıpın işi ik-

tidara gelivermiş genç bir devrimci subay değil; büyük, çalkantılı ve derin bir ulusal buhran içinde, ülkenin kaderine adım adım sahip çıkmaya neredeyse kendini mecbur hissetmiş bir general, bir paşaydı. Yepyeni düşüncelere sahip olmakla birlikte Mustafa Kemal ve arkadaşları, gerek statü ve gerekse alışkanlıklarıyla Osmanlı yönetici seçkinler sınıfına (élite) mensuptular. İmparatorluğun yıkılmasından ve Osmanlı sülâlesinin sürgün edilmesinden sonra bile, ne zorla boyun eğdirmek, ne de popüler olmak için yaltaklanmak gereğini akıllarına bile getirmeden, halktan güven isteme —ve bu güveni alma— yetki ve gücünü göstermişlerdi. Mustafa Kemal ve arkadaşları, böylece, Avrupa diktatörlüklerinin ve onların başka yerlerdeki taklitlerinin yaptığı gibi, demagojinin ve zorbalığın çirkin göz yıldırma metodlarına başvurmadan, babaca (paternalist) bir öncülükle ülkeyi yönetmeyi başarmışlardı.

GERÇEK BÜYÜKLÜK

Atatürk'ün gerçek büyüklüğü, gerçekten büyük olan başarılarında değildir. Onun gerçek büyüklüğü, bu ilermelerin bir yerde yeter, bir yerde de yetmez olduğunu anlamış olmasında; askerî görevin bitmesinden sonra, çok daha başka bir görevin yerine getirilmesi gerektiğini görmüş olmasındadır. Zaferle taçlandığı 1923 yılında, önüne, bir kumandanı yeni zaferler ardında koşmaya, ya da milliyetçi bir önderi yeni ihtiraslara kapılanmaya götürebilecek cazip fırsatlar çıkmıştı. Ama Mustafa Kemal, bütün bunlara sırt çevirmiş ve doğrusu, büyük kahramanlarda az görülen gerçekçilik, serinkanlılık ve itidalle, halkını bu gibi hesapsız serüvenlere karşı uyarmasını bilmişti. Çünkü bundan sonraki ödev, geri kalmış ve uzun savaş yıllarından sonra büsbütün zayıflamış olan anayurdun yeniden kurulması ödeviydi.

MİLLİYETÇİ ve POZİTİVİST OSMANLI

Siyasal görüşleri ölçüsünden Mustafa Kemal, Jön Türk ideolojisinin, —daha doğru bir deyimle, bu ideolojinin milliyetçi, pozitivist ve Batıcı kanadının— mirasçısıdır. Mustafa Kemal'in hayatında iki inanç büyük rol oynamıştır.

Mustafa Kemal ve Arkadaşlarını İdama Mahkûm Eden Divanı Harp KARARI

Kuvayı Milliye adı altında çıkardıkları fitne ve fesadın ve Kanunu Esasi hilâfında ahaliden cebren para toplamak ve asker almak suretiyle dahilî emniyeti bozanların tertipçilerinden oldukları iddiasıyla sanık olan ve padişahın iradesiyle sanık olan ve padişahın iradesiyle askerlik mesleğinden ihraç edilen ve nişanları alınan ve uhdesindeki «fahri yaverlik rütbesi» kaldırılan 3. Ordu Müfettişliğinden mazul Selânikli Ali Rıza oğlu Mustafa Kemal Efendi Yirminci Fırka sabık kumandanı Albaylıktan mütekait İstanbullu Mehmet oğlu Kara Vasıf, sabık Yirminci Kolordu kumandanı miriliva Salacaklı İsmail Fazıl oğlu Ali Fuat, Vaşington Sefiri ve sabık Ankara mebusu Midillili mühtedi Nihat oğlu Rüstem Bey (Bidenski), sabık sıhhiye müdürlerinden Ahmet Bahai oğlu İstanbullu Dr. Adnan Bey, Darülfunun Garp Edebiyatı sabık muallimesi İstanbullu Halide Edip Hanım haklarında icra kılınan muhakeme ve tetkikat neticesinde:

Bazı eşkiyalarla birleşerek padişahın sadık tebaası bir kısım safdilleri çeşitli hile ve dehiselerle kandırıp, senelerden beri eşkiyalık yapan canileri hapishanelerden tahliye etmiş oldukları, bunların Seferberlik ve Harbi Umumî sıralarında birçok kötülükleri irtikâp ve tehcir vesilesiyle müslim ve gayrimüslim binlerce bigünahları yok edip menkul ve gayrimenkul mallarını gasbederek Osmanlıları medenî dünya gözünde fena göstermeye sebep olup kendilerinin zaten öteden beri muhteris emellerine ortak bulunmuş olan münfesih İttihat ve Terakki Cemiyetine mensup olanları da aralarına alıp «Kuvayı Milliye» adı altında bazı teşkilât vücade getirdikten sonra Kanunu Esasi hükümleri dışında cebren asker ve para toplamaya, ahaliden vergiler almaya kıyam eyleyen...

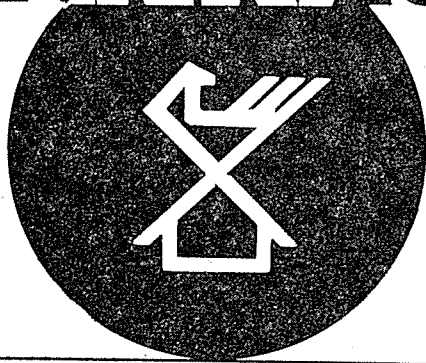
... Şu sırada hükümetin gayet ve nazik olan siyasî vaziyetini bozmaya cüret eyledikleri ve yukarıda adları geçen Mustafa Kemal Efendi, Ali Fuat Paşa, Kara Vasıf, Alfred Rüstem, Doktor Adnan Beylerle, Halide Edip Hanımın

bahsi geçen cinayet ve fecaat silsilesinin tertipçileri ve tahrikçileri oldukları, hattâ bunlardan Ali Fuat Paşa'nın bizzat silâhlı eşkiyaların kumandanlığında bulunmuş olduğu şahitlerin ifadesinden ve kendilerinin neşretmiş oldukları beyanname vesair basılı evrak münderacatından kanat hâsil olduğundan bunların ol vechile mücrimiyetlerine ve Mülkiye Ceza Kanunname-i Hümayunun 45 nci maddesinin: «Müteaddid şahısların bir cinayet veya cunhayı müttehiden ika eder veyahut ef'al-i müteaddideden mürekkep olan bir cinayet veya cunhada bir takım eşhastan her bir cürmün husulü maksadiyle ef'al-i mezbureden birinin veya bir kaçını icra eyleyse eşhas-ı mezkûre hemfiil denilir ve cümlesi fail-i müstakil gibi mücazat olunur,» diye yazılı olan birinci fıkrası delâletiyle mezkûr kanunun 55 inci maddesinin: «Her kim bizzat veya bilvasıta tab'a-i Devlet-i aliye ve sekene-i memaliki mahruseyi zatı hazret-i padişahı veyahut tebaa-i Osmaniye aleyhine müsellehan isyan ettirmek üzere tahrik edip de maksadı olan isyan fiile çıkarsa İDAM OLUNUR» diye yazılı olan dördüncü fıkrası: «Her kim memalik-i mahrusa ahalisini yekdiğeri aleyhinde silâhlandırarak mukateleye tahrik ve izaba veya hut bazı mahallerde gasb-ü gayret ve tahrib-i memleket ve katl-i nüfus efalini ikaa mütecasir olup da kabza-i fesat tamamıyla fiile çıkar veyahut madde-i fesadın icrasına başlamış olursa ol kimse kezalik İDAM OLUNUR» ibaresini nâtık bulunan 56 ncı maddesine uyularak Mustafa Kemal, Ali Fuat, Kara Vasıf, Alfred Rüstem, doktor Adnan ve Halide Edib'in haiz oldukları askerî ve sivil rütbe ve nişanlarla her türlü resmî ünvanlarının kaldırılmasına ve CÜMLESİNİN İDAMLARINA ve halen firar halinde bulunmalarına ve kanun hükmüne uyularak mallarının haczi ile usulü dairesinde idare ettirilmesine gıyaben ve müttefikan karar verildi.

20 Şaban 1338, 1 Mayıs 1336 (1920)

**Güvenli
Gelecek için
Güçlü
Devlet Bankası**

**TÜRKİYE
EMLAK KREDİ
BANKASI**

ATATÜRK NE ZAMAN DOĞDU

MUSTAFA BAYDAR

M. Kemal Derneği, Devrim Kon. Gen. Sek.

Atatürk'ün hayatı üzerinde çalışmaya girişenler daha ilk adımda büyük bir güçlkle karşılaşır: Bu Atatürk'ün doğum tarihidir. Bugüne kadar Atatürk'ün doğum yılı bile kesinlikle çözümlenebilmiş değildir. Örneğin Genel Kurmay Harb Tarihi Başkanlığınca 1939'da 114 sayılı Askerî Mecmua'nın fevkalâde nüshası kaydıyla çıkarılan eserde Atatürk'ün doğum yılı 1880'dir. Türk ve İslâm Ansiklopedilerinde 1881'dir. Atatürk'e Ankara Nüfus Memurluğundan verilmiş olan nüfus tezkeresinde 1881'dir. Lord Kinross'un «Atatürk - Bir Millet'in Doğuşu» adlı eserinde 1881'dir (1). Grand Larousse Encyclopedique'de Mustafa Kemal Paşa maddesini yazan uzman, bir yerde 1880, diğer yerde 1881 görmekten şaşkına dönmüş olacak ki, en sonunda Mustafa Kemal'in doğum tarihi 1880 veya 1881'dir demekten başka çıkar yol bulamamıştır (2).

Ayrıca çeşitli kaynaklarda Atatürk'ün doğum günü olarak da 23 Aralık 1880 (3), 4 Ocak 1881 (4), 13 Mart 1881 (5), ve 19 Mayıs 1881 (6), gibi birbirini tutmayan tarihler yer almaktadır.

KRAL SORMUŞTU...

İstanbul'da Atatürk konusu üzerinde bilimsel araştırmalar yapan «Mustafa Kemal Derneği»nin Büyük Devrim Konseyi vardır.

Bir gün derneğin bir toplantısında Atatürk'ün doğum tarihi söz konusu edildi. Bu konu üzerinde bir hayli durulmasına rağmen kesin bir sonuca varılamadı. Neticede teklifim üzerine Atatürk'ün bir vakfı olarak kurulmuş olan Türk Tarih Kurumu'na başvurulması kararlaştırıldı ve Mustafa Kemal Derneği Büyük Devrim Konseyi Genel Başkanı Fahri Belen imzası ile adı geçen kuruma bir yazı gönderildi.

Bu dilekçemize üç ay sonra kurum cevap olarak Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliğine ait iki belge gönderdi. Bu belgeler şunlardı:

«10 T. sani 1936»

Riyaseticumhur Umumî Kâtipliğine,

İngiltere Maslahatgüzarı Mösyö Morgan, Vekâletimize müracaat ederek Reisicumhuru-muzun yevmi velâdeti münasebetiyle İngiltere Kralı Sekizinci Edvârd tarafından hususi ve samimi bir tebrik telgrafı çekileceğini söylemiş ve Atatürk'ün doğum tarihinin bildirilmesini rica etmiştir.

Keyfiyet arzeder ve İngiltere Büyükelçiliğince talep edilen malûmat tensib buyurulduğu takdirde iş'arına müsadelerinizi rica ederim.

Hariciye Vekili Y. Elçi Türkgeldi.»

Umumî Kâtiplik bu yazıya iki gün sonra aşağıdaki cevabı vermiştir:

«Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliğince Ata'nın doğum tarihi olarak gösterilen 19 Mayıs 1881 gerçeğe uymamaktadır... Türk Tarih Kurumu Atatürk'ün yaşı ile ilgili bilgileri gözden geçirmek zorundadır.»

«Ankara, 12 Senteşrin 1936 Hariciye Vekâletine

10.11.1936 tarihli Protokol 21.081 - 174 sayılı yazıya cevaptır:

Reisicumhur Atatürk'ün 19 Mayıs 1881 tarihinde doğmuş olduklarını arzederim.

Umumî Kâtip»

SOYAK NE DİYOR?

Türk Tarih Kurumu aracılığı ile elde edilen bu bilgiden sonra bu yazışmaların cereyan ettiği yıllarda Atatürk'ün Umumî Kâtipliğini yapmış olan Hasar Rıza Soyak'la konuştum. Bana söylediklerini aynen yazıyorum.

«Ne yazık ki Atatürk'ün doğduğu ay ve gün ailesi tarafından bir tarafa yazılmamıştır. Yalnız bir bahar günü doğduğunu annesinden işittiğini söylerdi. Atatürk bu hususun iyice aydınlanması için beni vazifelendirdi. Onun emriyle Selânik'ten gelen muhacirlerin yerleştirildiği Bursa, Gemlik ve İzmit taraflarında tetkiklerde bulundum. Buralarda daha çok Zübeyde Hanımı tanıyan yaşlı kadınlarla konuştum. Bunların pek çoğu Zübeyde Hanımın

CUMHURİYETİMİZİN 50. YIL MARŞI

Yazan: BEKİR SITKI ERDOĞAN

Müjdeler var yurdumun toprağına taşına,
Erdi Cumhuriyetim elli şeref yaşına,
Bu rüzgârla şahlanmış dalga dalga bayrağım,
Başka bir tuğ yaraşmaz Türk'ün özgür başına
Cumhuriyet, özgürlük, insanca varlık yolu,
Atatürk'ün çizdiği çağdaş uygarlık yolu...
Yılları bir çiğ gibi aşarak hafta hafta,
Koşuyoruz durmadan kadın-erkek bir safta
Elimizde meşale, ilke ilke Atatürk,
Işıklarla donattık ülkeyi her tarafta...
Cumhuriyet, özgürlük, insanca varlık yolu,
Atatürk'ün çizdiği çağdaş uygarlık yolu...
Aynı kandan feyz alır bunca toprak, bunca taş...
Kılıç tutan bilekler, verdi sabanla savaş.
Tekniğin dev nabzında her adım, her dakika,

Çarklarda aynı tempo, yüreklerde aynı marş...
Cumhuriyet, özgürlük, insanca varlık yolu,
Atatürk'ün çizdiği çağdaş uygarlık yolu...
Biz yüreктen bağlıyız elli yıldır bu yola,
«Yurtta barış» ilk hedef, «Cihanda Sulh» parola
Koparamaz hiçbir güç bizi milli birlikten,
Atamızın izinde koşuyoruz kol kola...
Cumhuriyet, özgürlük, insanca varlık yolu,
Yaşasın hür ulusum, soylu gencim benliğim
Yaşasın şanlı ordum, sarsılmaz güvenliğim
Ersin elli yıllarım nice mutlu çağlara,
Örnek olsun cihana devletim, düzenliğim...
Cumhuriyet, özgürlük, insanca varlık yolu,
Atatürk'ün çizdiği çağdaş uygarlık yolu...

bir bahar günü bir erkek çocuk dünyaya getirdiğini söylediler. Hangi ay diye sorduğumda : «Hangi ay mı, kabak kızartılırdı» şeklinde cevap verdiler.

Selânik'te kabak kızartılan ay, Mayıs'tır. Çünkü Selânik'e uzak yerlerden ve hariçten kabak gelmezdi. Yerli kabak da Mayıs ayında yetiştirdi.

Yalnız bu yaşlı kadınlardan birine aynı soruyu sorduğumda şu cevabı vermişti:

«A bilmez olur muyum? Zübeyde Hanımın erkek çocuğu doğduğu zaman gittim. Taş ağaç patlardı.»

Selânik'te kullanılan bu «taş ağaç patları» tâbirinin mânâsı çok soğuktu demektir...

Çoğunluğun sözlerine göre bu doğumun bahar mevsiminde ve aylardan da Mayıs ayında vukubulmuş olabileceğine kanaat getirdim.

Bunun üzerine Atatürk'ün huzuruna çıktım. Kendisine:

«Doğduğunuz ay Mayıs olacak. Zaten Anadoluya doğuşunuz da Mayıs ayında olmuştu. İkinci defa doğuşunuzu birincisi ile birleştirelim» dedim.

Atatürk bu sözüm üzerine hiç sesini çıkarmadı. Sadece kızardı.

...VE «19 MAYIS»

Anlaşıldığına göre Atatürk, bu «19 Mayıs» doğum günü olarak benimsiyor. Nitekim Afet İnan'ın 1959'da yayınlanan «Atatürk hakkındaki hatıralar ve belgeler» adlı kitabından öğreniyoruz ki, yabancı bir ansiklopedi için Atatürk'ün doğum günü soruluyor ve bu hususla ilgili mektup kendisine gönderildiğinde Atatürk biraz düşünüyor ve ardından:

«Bu bir 19 Mayıs günü niye olmasın» diyor.

SEVGİLİ ÇOCUKLAR!

Sevgili öğrencilerimiz, büyük ve asil Türk Gençliği!.

Yazan: Tahsin UFUK

Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşunun 62. yılını idrak etmiş bulunuyoruz. Yaşasın Cumhuriyetimiz. Var olsun asil ve yüce milletimiz... Gönüllerden ve kalplerden hiç silinmeyecektir... Var olsun yüce isimle milli kurtarıcımız Büyük A. TATÜRK... Türk ve insanlık tarihinin en büyük siması, en büyük devlet adamı, en güzide askeri şahsiyeti ve komutanımız G. M. K. Atatürk'tür... O büyük liderimizin ismi Türk Ulusunun kalbinde, nesillerden nesillere devam edecektir... «TÜRK GÖK GUBBESİ ÜSTÜN. DE», sönmeyen bir güneş, ay'ımız, kuyruklu yıldızımız çok haklı olarak dünya medeniyeti önünde gurur kaynağımızdır... Mill' meşalemizdir... Canımız kanımız ruhumuz kanımızdır... Sevgili Türk Gençliği, Sevgili Çocuklar... Her Cumhuriyet Bayramımızı kutlarken öksüzüz... Ve O'nsusuz... İnanız ki, hayat O'nsuz manasız ve şekilsizdir... Vatanın dağı taşı Anadolu'muzun her karış toprağı bu ülkenin göğü makperi de öksüzdür... Onun her karış toprağımızın kurtarılmasında, VATANIMIZIN VE MİLLETİMİZİN NAMUS VE ŞEREFİNİN KURTARILMASINDA HAKKI VE EMEĞİ VARDIR... Alınları vardır... O en karanlık günümüzde, (Samsun'dan Türk Milletinin kara bahtı üzerinde doğan güneştir...) Vatan ve milletimiz düşman boyunduruğu altındayken, bir avuç arkadaşıyla beraber, «Kellesini koltuğuna kefenini yanına alarak», çürük bir gemi olan Bandırma vapuruyla yola çıkmıştır...

Millî İstiklâl tarihimizin başlangıç noktası olan Samsun'a Karadeniz'in azgın dalgaları arasında ha gemi battı batacak, ha düşman denizaltılarınca düşman kuvvetlerine

mahsus harp gemileri tarafından batırılacaktır (!) diye asla çekinmemiştir (!) gözünü bile kırpmamıştır!... Neticede: Türk Milletinin milli ülküsü etrafında kenetlenerek, nâzım olan Kurtuluş Savaşımızın milli plânlarını bu yöremizde, Samsun'da hazırlamıştır (!) Kısacası; M. Kemal paşayı Hazreti Allah, Türklük ve Türk alemi için yaratmıştır... O olmasaydı belki de bugün için bizde olmayacaktık... Yine bir milli bayramımızı kutluyoruz... Sevinçliyiz... Cumhuriyetimiz T.C. 62. yaşını doldurmuştur...

O karanlık günler çok gerilerde kalmıştır... Cumhuriyetimizi kurmak için, bu kutsal vatan topraklarını kurtarmak amacıyla, milyonlarca şehit verdik... Biz bugünkü yaşantımızı rahatımızı onlara borçluyuz... Hürriyetin kıymetini bilelim sevgili çocuklar... Hürriyetsiz bir toplum ölüden farkısızdır... Onun içindir ki her türlü bölücü parçalayıcı, yüce önderimizin yolundan başka hareketlere tevessül etmeyiniz... Cihanda tek kalmış en son Türk Devleti ve Türk Milletiyiz... Atalarımızın kanlarıyla hayatları pahasına kurulmuş bulunan bu devlet Türk gençlerine emanet edilmiştir... Rejimi ve cumhuriyetimizi korumak şerefi sizlere bırakılmıştır... «Gençler Cumhuriyeti biz kurduk, onu yaşatacak ve yüceltecek sizlersiniz...» Cumhuriyet sizden, vijdanı hür, fikri hür gençler ister...

Aziz ve Yüce Atamız: İşte böyle sesleniyor... Modern Türkiye'nin kurucusu ve (MİLLÎ KURTARICIMIZ) büyük Atatürk'ü tanımak çok iyi tanımak için; bize sağladığı faydalara, bıraktığı devrimlere bir göz atamak yeterlidir... Her müşkülümüzde ona sığınacağız... Onun yo-

lundan ve onun fikirlerinden hareket edeceğiz. Başlıbaşına bir dünya görüşü bir reçete ve bir doktrin olan, KEMALİZM... Milli Ülkümüzdür... Milletimiz ile daima bütünleşmek - kentleşmek elele yükselmek; milli şiarımızdır!!! Yurtta Sulh Cihanda Sulh ve Barış Barışın korunulması... «Detant» Milli Ülkümüz Milli ilkemiz Milli Sloganımızdır... Cumhuriyeti hayatımız pahasına kanla şanla irfanla kurduk... Ve böylece devam ettireceğiz... Dünyaları bize verseler, bütün dünyanın hazinelerini ayaklarımızın altına serseler... Yine de O'nun yolunda (!) O'nun izindeyiz...

Tüm Devletçe Milletçe... En büyük Milliyetçi en büyük Türk Atatürk'tür... T.C. Büyük Atatürk'ün ölümsüz milli eseridir... Yine sevinçli yine bahtiyar; yine çok neşeliyiz... Bir Cumhuriyet Bayramımızı kutluyoruz... Onu anıyor, onu yâşıyor... Devrimlerinin büyüklüğü önünde eğiliyoruz... Huzurunda ihtiram ediyoruz... SAYGI DURUŞUNDA BULUNUYORUZ... Bütün şehitlerimizi rahmetle minnetle şükranla anıyoruz... Bütün karanlık ideolojileri ve Türk düşmanlarımızı 62. Yılda bir kere daha lanetliyoruz... ASKERLERİMİZE KURŞUN SIKAN VATAN HAINLERİNİ ebediyen lanetliyoruz... Yaşasın T. Cumhuriyeti... Yaşasın Büyük Milletimiz... VAROLSUN KAHRAMAN VE BÜYÜK ORDULARIMIZ... Allah onları karada ve denizlerde havada daima muzaffer kılsın... «NE MUTLU TÜRKÜM DİYENE» ve ne mutlu dur ki Türk'lük şerefini layıkıyla koruyabilenlere...

Saygılarımızla

T. Atatürk Dergisi

ATATÜRK ve Kral Edward

Yazan: Nejat SANER

Atatürk 4 Ekim 1937 günü beraberinde Dahiliye Vekili Şükrü Kaya, Hariciye Vekili Dr. Tevfik Rüştü Aras ve bazı milletvekilleri olduğu halde saat 14'de Ankara'ya dönmüştü.

Kendisini Başvekâlet Vekili Celâl Bayar Sincanköyde, Vali Nevzat Tandoğan vilâyet hududunda, Başvekil İnönü ise Etimesut'da, Ankara Garında da Büyük Millet Meclisi Reisi Abdülhalik Renda, kumandanlar ve milletvekilleri karşıladılar.

O günden sonra Ankara'da çok hareketli bir devre başlamıştı. Atatürk'ün Ankara'ya varışından sonra, eski Başvekâlet binasında bir Vekiller Heyeti toplantısı oldu. Buna siyasî müsteşarlar da katıldı. Toplantıya Atatürk başkanlık ediyordu.

Atatürk bunu gayet makûl karşılayacak ve bir deniz seyahati yapmasını sağlayacaktı. Bir müddet sonra Refik Saydam, masrafını Atatürk'ün ödediği bir seyahate çıktı. İspanya ve Portekiz'e gitti. Onun yerine Aydın Milletvekili Dr. Hulûsi Alataş getirildi.

Günler geçiyor, Ankara'nın havasında bir ağırlık, bir fırtına kopacak hissi seziliyordu.

Nihayet 25 Ekim 1937 günü, bir resmî tebliğ bütün dünyaya İnönü'nün Başvekâletten kat'i ayrılışını ilân ediyordu. Tebliğ şöyle idi:

«25.10.1937 A. A. Resmî Tebliğ:

Malatya Mebusu İsmet İnönü bu ayın 25 inci günü Başvekâletten istifasını vermiştir. Reisicumhur Atatürk, İzmir Mebusu Celâl Bayar'ı Başvekâlete tâyin ve kabineyi teşkil e-mur etmiştir.

Reisicumhur Atatürk aynı günde arzolu-nan İcra Vekilleri Heyeti, Vekâletler Siyasî Müsteşarlıklarına getirilen zatların tâyinleri-ni de tasdik buyurmuşlardır.

Keyfiyet Türkiye Büyük Millet Meclisi Re-isliğine yazılmıştır.

Hükûmet ve Parti teşkilâtımızın birleşti-rilmesi dolayısıyla, Malatya Mebusu İsmet İnö-nü, Parti Umumi Reisi Vekilliğinden de istifa etmiş, bu vazife de Başvekil Celâl Bayar'a tev-di olunmuştur.»

25 Ekim 1937 günü saat 17'de toplanan Vekiller Heyetine Atatürk reislik etti. Yeni Heyetin çalışmaları ve programı üzerinde gö-

rüşüldü. Toplantı 2,5 saat sürdü.

Gerekli tâyinler yapıldıktan sonra Anka-ra'da siyasî hava da yatışmıştı.

Halk Partisi Meclis Grupunda da bazı de-ğişiklikler yapıldı.

28 Ekim 1937 günü Cumhuriyet Halk Par-tisi Meclis Grubu, Başvekil Celâl Bayar'ın reis-liğinde toplanarak reis vekilliklerine, Trabzon Mebusu Hasan Saka'yı ve Antalya Mebusu Dr. Cemal Tunca'yı seçti.

ÖNEMLİ ZİYARET

İngiltere Kralı Majeste 8 nci Edward, Nahlin yatı ile, iki İngiliz destroyeri refaka-tinde 4 eylül 1936 günü İstanbul'a gelecekti. Atatürk bu özel ziyarete büyük önem vermiş, karşılama ve ayrıntıları ile bizzat meşgul ol-muştur.

İngiltere Kralını, şimdiki Salıpazarı ant-repolarının bulunduğu yerde «Seyrisefain İda-resi» önündeki rıhtımda karşılayacaktık.

Atatürk, çok sık bir lâcivert elbise giymiş olarak, yanında Hariciye Vekili Dr. Tevfik Rüş-tü Aras, Millî Müdafaa Vekili General Kâzım Özalp, Londra Büyükelçimiz Fethi Okyar ve diğer zevat olduğu halde rıhtıma gelmişti.

İngiltere Kralı kendisini almaya gönderi-len Çankaya motörüne binmemiş, Nahlin ya-tının küçük motörü ile yanında İngiltere Bü-yükelçisi Sir Percy Lorraine olduğu halde geli-yordu.

Majeste Kralın üzerinde de lâcivert bir elbise ve başında beyaz bir bahriyeli kasketi vardı. Bu küçük motöre göre rıhtım, pek yük-sek kalmıştı. Mütereddit ve mahcup bakıyor-du ki, Atatürk derhal ilerleyerek elini uzattı ve onu yukarıya çekti.

Atatürk, kendisine tatlı bir ifade ile hoş-geldiniz dedi. Kral gayet mahcup hali ile te-şekkürlerini sundu. Atatürk yanındaki zevatı Kral'a takdim etti. Hep birlikte ilerleyerek Tophane bahçesinde bekleyen açık bir otomo-bile, Kral'ı sağına alarak bindi ve kortej ha-reket etti. Atatürk evvelce kararlaştırılan ge-çiş yolunu değiştirmişti. Tophane - Beşiktaş' tan Akaretler yolu ile Rumeli caddesine ve oradan dönülerek Hâlâskârgazi Caddesi - Har-biye - Taksim - Galatasaray yolu ile eski İn-giltere Büyükelçiliği binasına gidildi.

GÜNEŞ BATIYOR

ATATÜRK'ÜN HASTALANDIKTAN SONRA 2 YILLIK ÖMRÜ KALDIĞINI BİLİYORDUK..

Şükrü KAYA

Haziranın beşiydi (1938) Türkiye Büyük Millet Meclisi vaktinde bütçeyi kabul etmiş onunla ilgili kanunları müzakere ediyordu. Yaz tatiline girmek zamanı da gelmişti. Böyle günlerde Mecliste nasıl sinirli ve sabırsız bir hava estiğini, sualleri cevaplandırmak, meseleleri aydınlatmak mesuliyetinden olanlar bilirler. Ben, o tarihte hükümetin en son mesulü değilsem de en meşgul olan vekillerinden dim. Üzerimde Dahiliyenin ve partinin işlerinden başka Hatay davasının tertip ve takibi vazifesi de vardı. Fazla olarak, başvekilin emriyle Meclis müzakerelerine devam, icabeden cevapları ve izahları vermeğe de memur edildim.

Atatürk 19 Mayıs'ta İstanbul'a gitmiş, Savarona yatında kalyordu. Rahatsızdı. Saraydan telefon etmişler, Atatürk, mümkünse o akşam, (5 Mayıs 1938) değilse, ertesi gün behemahal İstanbul'a gitmekliğim, emir buyuruyorlarmış. Vakit dar, vaziyet sıkışık olmakla beraber, Meclis reisi ve Başvekil derhal dönmek emriyle İstanbul'a gitmekliğimi, emir buyuruyorlarmış. Atatürk beni Dolmabahçe önünde demirli yatın güvertesindeki açık salonda hiçbir ev sahibinde görülmeyen o eşsiz nezaket ve samimiyetle kabul etti. Ben onu, yatak odası dışında hiçbir vakit gecelikle görmemiştım. O gün entari gecelikle idi. Devetüyyü rengindeki pardesüsü de üzerindeydi. Meclisteki kanunlar işi ve Hatay hakkında tafsilat aldıktan sonra «Gel sana kamaramı göstereyim» diye ayağa kalktı. Gözleri yine mavi, zekâlı ve mânâlıydı. Bakışları yine cana yakın ve okşayıcıydı. Fakat çehresi süzük ve solgun, hali üzüntülü ve yorgundu.

Elbisemi değiştirmeğe vakit bulamamıştım. Arkamda Ankara Tiftik Kurumunun dokuttuğu açık lacivert ve yazlık sof ceket vardı. Atatürk dikkatle baktı. «Ne güzel ceket» dedi, o benim elbiselerimi iltifatında bulunurdu. Hattâ kolları biraz kısa gelmekle beraber pek beğendiği bir palto ve pardesümü almış ve giymişti. Arkasındaki de benden aldığı Jeanu pardesü idi. Onun da bana verdiği ve giydiğim elbiseleri vardı.

Ben derhal ceketimi çıkardım. «Buyurun güle güle giyiniz, ben başkasını yaptırırım.» dedim. Üstünden pardesüsünü aldılar. Ceketini giydi ama, ilikliyemedi. Bana baktı. Ben o gözlerde hiddetin şimşeklerini, sevginin ışıklarını, infialin gölgelerini, merhamet ve şefkatin yaşlarını çok görmüştüm.

Fakat o anda bakışlarında gizlemek istediği ve

karlı tesirin hüznü ve elemi asla unutamıyacağım. Sükûnla ve tabii sesiyle «Sen farkına varmadım. Bu karınla bu ceket giyilir mi? Karnımda asid varmış, ne olacak bilmem» dedi. Halbuki onun hekimlerden ayrı ayrı tafsilat aldığını, ansiklopedik ve tıp mecmualarının cirrrose fasıllarını okuduğunu, Dr. Fies-senger'in bu hastalık hakkında yazdığı broşürü okuduğunu biliyorduk. Fakat o da, biz de bilmemezlikten geliyorduk. Atatürk hiçbir vakit, hiçbir kimseye hastalığının vehametinden, ümitsizliğinden, ölmek ihtimalinden bahsetmemiştir. O, ölmekten korktuğunu göstermekten fazla korkardı. «Ölmek istemek bir cesaret değil, ama ölümden korkmak ahmaklıktır.» derdi.

Ben, konuşmasını istemediğini pek iyi bildiğim, hastalığı bahsine girmemek için «O tedavi, perhiz ve istirahatle geçecek bir ârıza imiş, kumaşı getirtilim yeni ölçüde bir ceket yaptırtaım, sonra da daraltılır.» dedim. Baş işaretleriyle muvakkat etti. Ertesi gün Ankara'da arkadaşım Mümtaz Ökmen'e telgraf çektim. Kumaşlar geldi, fakat yaptırmak ve giymek kismet ve nasip değilmiş. O kumaşlar sonra «Üç top Ankara sof» diye Atatürk'ün tereke listesinde çıktı. Neye ve hangi hisse atfedilirse edilsin ben de bir daha o ceketini giymedim ve hâlâ bir yadigar gibi dolapta durur.

Yatın güvertesinde biraz daha konuştuk. Akşam olmak üzere idi. Atatürk kalktı, küpeşeye dayandı. Ben de yanına gittim. Hava sakindi. Boğaziçi vapurları, Marmara'nın yine mavi hârelerini yer yer dalgalandırıyorlar ve arkalarında dantelâlı izler bırakıyorlardı.

Üsküdar'ın ve İhsaniye evlerinin pencereleri hiçbir ressamın hâlâ rengini bulamadığı fakat şairlerimizin hayran olduğu, o efsâneli alevler içindeydi. Atatürk'ün gözlerine de gurubun son ışıkları aksetmiş gibiydi.

Ben hiç görmedim. Galiba kimse de görmemiştir. O teessür veya sevinçten ağlayacağını hissederse bir kaç derin nefes almakla gözyaşlarını kalbine akıtmasını bilirdi.

Denizin, göğün Boğaz'ın ve İstanbul'un bütün renklerini, şekillerini ve güzelliklerini içine sindirmek istiyormuş gibi derin nefesler aldı.

Yüzünün en sakin ve rahat ifadesi, sesinin, en okşayıcı âhengiyle «Güneş batıyor inelim» dedi.

Atatürk'ün ölümünden sonra dünya artık enteresan değildir

Belçikanın eski Ankara Elçisi, Atamız için şöyle demişti:

«Ben Ankaradayken güneşi ufukta değil, Çankayada görürdüm... Asıl güneş Çankaya'daki (Atatürk) denilen güneşti.»

On yedi sene evvel bugün, 10 Kasım 1938 perşembe günü saat 9,05 de milletimizin büyük kurtarıcısı Mustafa Kemal Atatürk ebediyete intikâl etmiş ve bu ölüm, memleketimizde olduğu kadar bütün dünyada da derin yankılar uyardırmıştı.

10 Kasım'ı takip eden günlerde dünya basını Türk milletinin Ebedî Ata'sını saygıyla anmış, büyük matemimizi paylaştan yazılar neşretmişti.

Mustafa Kemal dünya liderleriyle mukayese kabul etmeyen bir halk adamıdır. O şahsiyet ve ruhuyla yenilik, hareket ve inkılâp getiren istiklâl havarisidir. O, yalnız Türklerin değil, esaret altında yaşayan bütün milletlerin Ata'sı ve kurtarıcısı olmuştur.

Bugün O'nun ismini söyliyerek, O'nun resimlerini en gizli yerlerde saklayarak «biz, (Kemal Paşa)nın izinde yürüyoruz» diye kıpırdanan, haykıran esir milletler gerçek kurtuluş yolunu bulmuş olan milletlerdir. Bu devir Mustafa Kemal devri, «İstiklâl» devridir.

Atatürk, yaptıkları, bıraktıkları hakkında, dünyada en çok eser ve makale yazılan büyük, mesut insanlardan biri olmuştur. Bu büyük adamın ziyana, Türkiye ile beraber bütün dünya ağlamıştı. O günlerin insanları Atatürk'e olan hayranlıkların din, milliyet ve ırk farkı gözetmeksizin aşağıdaki cümlelerle belirtmişlerdi.

★ Atatürk, istiklâl hissini taşıyan bütün milletler için ölmez bir semboldür.

Alman Basını

★ Atatürk şahsiyetlerinin kuvvetiyle milletleri dahilen ve haricen değiştiren harp sonları seferi arasında daima hususî bir mevki işgal edecektir. O, yeni Türkiye'nin yaratıcı ve kurucusu olmuştur. Yakın Doğunun şimdiki çehresi, ni bu ada mtesbit etti.

Germania (Alm. Bas.)

★ Atatürk'ün ölümünden dolayı Amerika Hükümeti pek çok üzgündür. Bu kayıp yalnız Türk milletine ve hudutlarına inhisar etmemiştir. Yayıldığı yerler çok geniştir.

Amerika eski Hariciye Vekili Kordel Hall

★ Atatürk'ün bir çok insanların başarmağa maddeten muktedir olmadıkları işleri başar-

makta gösterdiği azim ve cesarete ve elde ettiği başarılarla bütün Amerika hayrandır.

Aemiran Basını

★ Ben Ankarada iken daima güneşe bakardım. Fakat güneşi ufukta değil, Çankayada görürdüm. Çünkü asıl güneş Çankayadaki Atatürk denilen güneşti. Atatürk'ün ölümü yalnız Türkiye için değil, bütün dünya için büyük bir kayıptır.

Belçika eski Ankara Elçisi Dervimon

★ Bu müstesna ve büyük adamın ölümünden sonra dünya, artık eskisi kadar enterasan değildir.

Bulgar Basını

★ Atatürk arkasında istikbalinden emin bir devlet bırakmıştır.

Çek Basını

★ Büyük bir milletin çok sevilen Ata'sının ölümü yalnız Türkiye'de değil, aynı zamanda bizim katımızda ve bütün bir dünyada büyük bir boşluk bırakmaktadır.

Tahung — Pao (Çin Basını)

★ Atatürk tarihi bir iş başarmıştır. O, Müslümanlık dünyasını modern medeniyete yaklaştırdı. Büyük yenilikler yaptı. Kadının sosyal durumunu düzeltti.

Postimees (Estonya basını)

★ Atatürk, şecaat ve kabiliyetin en büyük sembolüdür. O yirminci yüzyılın en büyük gerçeğini yaratan adamdır.

Nasyonal (Danimarka Basını)

★ Atatürk gibi dehâlar ancak görünüşte ölürlür. Öyle insanlar, bir nesil için doğmadıkları gibi, muayyen bir devir için de doğmazlar.

Paris Ajansı

★ Milletimiz en büyük Türkün karşısında kederli bir saygıyla eğilmektedir.

Romen Basını

★ O'nun ölümü bütün dünya için de derinliği ölçülmez bir kayıptır.

Rus Basını

★ Atatürk bir çocuk bırakmadı. Lâkin kendisine daima «Sen benim babamsın, hayatımın sebebisin» diyecek büyük bir millet bıraktı.

Irak Basını

★ «Atatürk şahsiyetlerinin kuvvetiyle milletlerin iç ve dışını değiştiren harp sonrası şefleri arasında daima hususî bir yer tutacaktır.»

(Berlin Germania)

Atatürk ve TBMM

Av. Şihca YAVUZ

Artık Atatürk Haftası ağıt haf-tası, 10 Kasım'da yas günü olmak-tan çıktı. Bir süreden beri 10 Ka-sımlarda Atatürk'ün değişik yan-larını ve yönlerini araştıran ince-lemeler yayınlanıyor. Düzenlenen seminerlerde verilen konferanslar-da, yayınlanan kitaplarda O'nun toplumumuz için değerlendirmeleri, düşünceleri tahlil ediliyor. Geline bu nokta iyi başlangıçtır. Bu du-rumun zaman içinde yoğunlaşp ge-lenekleşeceği inancındayız. Kasım sayılarını Atatürk'e ayıran dergi-lerimiz bu konuda öncülük ediyor-lar. Atatürk sevgisinin de gereği budur. Atatürk ile ilgili her bir ya-yın Atatürk'ün bilinmeyen bir yö-nünü aydınlatmalı, Sosyal bir ko-nudaki görüşünü açıklamalıdır.

Atatürk çağına anlam kazandı-ran bir liderdir. İçinde bulunduğu-muz çağ diriliş, uyanış ve bağım-sızlık çağıdır. Atatürk'de diyebiliriz ki çağın bu özelliklerinden kalın çizgiler vardır. Hatta çağımıza bu özellikleri veren lider Atatürk'tür.

Kurtuluş Savaşımız emperyalist, istilacı devletlere karşı verilmiş bir bağımsızlık savaşıdır. Bu savaş yer-yüzünün öteki mazlum ülkelerine de örnek olmuştur. Kurtuluş Savaşı sonrası Atatürk önderliğinde yapı-lan bir dizi yenilik bir model oluş-turacak kadar zengindir. Bütün bunların halk temsilcilerinden olu-şan TBMM si kararları ile gerçekleş-miş olması Kemalist hreketin özel-liğidir. Denilebilir ki yeryüzünde bağımsızlık savaşını, ihtilâlini dev-rimlerini halk temsilcilerinden olu-şan meclis yapan, başaran tek a-dam Atatürk'tür.

TBMM'nin yeni dönem çalışma-larının başladığı şu günlerde Ata-türk dönemi TBMM sinden söz et-mek o günlerin meclis çalışmaların-dan örnekler vermek, O'nun TBMM'ne verdiği, önemi, değeri incele-menin yararlı olacağı düşüncesin-deyiz.

ATATÜRK VE TBMM

2 Aralık 1922 günü 'TBMM'sine bir önerge veriliyor. Bu önerge; se-çilmek, seçim bölgesinde beş yıl o-

turma zorunluğunu getiriyordu. Amaç yakında yapılacak seçimler so-nunda M. Kemal'i Meclis dışında bırakmaktı. Önerge aleyhinde söz alan M. Kemal o gün şöyle sesleni-yordu:

— «Bu maddenin talep ettiği şar-ta haiz bulunmuyorsam, yani beş sene mütemadiyen bir seçim böl-gesinde yerleşik olamamışsam, o da bu vatana ifa ettiğim hizmetler yü-zündendir. Eğer bu maddenin ta-lep ettiği şartı edinmeye çalışsay-dım, İstanbul'u kazandırmaktan i-baret olan Arıburnu ve Anafarta-lar'daki müdafaamı yapamamak-hım lâzım gelirdi. Eğer ben bir yerde beş sene oturmaya mahkûm olsaydım. Bitlis ve Muş'u aldıktan sonra Diyarbakır istikametinde ya-yılan düşmanın karşısına çıkama-mak-hım lâzım gelirdi. Bu efendile-rin talep ettiği şeraiti ihraz etmek isteseydim, Suriye'yi tahliye eden orduların enkazından Halep'te bir ordu teşkil ederek düşmana karşı müdafaat etmemekliğim, lâzım ge-lirdi. Zannediyorum ki ondan son-ra mesaim cümlemlerin mllumudur. Hiçbir yerde beş sene oturmayacak kadar mesai sarf etmiş bulunuyo-rum.» Mustafa Kemal konuşmasını bitirirken;

«Bütün bunlar sonunda vatan-daşlık hukukundan ıskata maruz kalacağımı asla hatıra getirmez-dim» diyerek, önerge sahiplerine sadece sitem ediyor.

Atatürk inanan bir insandı. Bir dava ve inanç adamıydı. Ulusal ira-deye saygılıydı. O «Türk devletinin yegâne ve hakiki mümessilinin yal-nız ve ancak TBMM olduğunu» ka-bul etmiş, bu inancını 1924 de şö-y-le dile getirmiştir:

«Memleketin mukadderatında ye-gâne selâhiyet ve kudret sahibi o-lan Büyük Millet Meclisi bu mem-leketin nizamı için, dahili ve hâri-ci Emniyet ve masuniyeti için en büyük makamdır. Büyük Millî dert-ler simdiye kadar ancak Büyük Mil-le Meclisinde şifa buldu. Gelecek-te de yalnız orada kati tedbirleri-ni bulabilecektir.»

Görüldüğü gibi Atatürk vatan-daşlık hukukundan ıskata kadar gö-türmek isteyen bir meclise bile say-gısızlık etmemiş, ulusal iradenin te-celligâhına hep saygı duymuştur.

MECLİSİN YAPISI

Atatürk döneminde TBMM bugün için anlatılması ve anlaşılması güç şartlar altında çalışmıştır. Meclis çalışmaları konusunda yapılan de-ğerlendirmeler genelde hep birbiri-ni teyid eder niteliktedir. Yazar Sa-met Ağaoğlu Kuvayı Milliye Ruh-u adlı kitabında o dönem meclisinin, yapısına ilişkin sözleri söylüyor.

«Birinci Büyük Millet Meclisinin devam ettiği müddet içinde hiçbir vekil yoktur ki, bütçesini aylarca müdafaat mecburiyetinde kalsın. Hiçbir vekil yoktur ki vekaletinin işleri üzerinde meclisi tatmin zaru-retini her an hissetmesin. Gevşe-meler, tereddütler, ve asabiyetler, Büyük Millet Meclisinin en sert mu-rakabesi ile karşılanmıştır. Bu sıkı kontrol ve mürakabenin işlem üze-rindeki menfi tesiri az olmamış, müsbet tesiri ise Milli Mücadeleyi zafere götürmek suretiyle tecelli et-miştir.»

«Millet Meclisinin Murakabe ve kontrolü gizli ve açıklaselerde, sert amansız, müsamahasız ve aralıksız bir şekilde devletin bütün işlerine kadar götürülmüştür.»

«Dünyada başka hiçbir meclis gösterilemez ki cephenin bölüklere kadar hesabını sorarak, alınacak tedbirler karşısında direktifler ver-sin». «Millet vekillerinin Millet ve vatan davalarında en küçük mese-lelere kadar tek bir hassasiyet ve ciddiyetle durmaları, mesul ma-kamların her zaman hesap verme-ye hazır bir vaziyette bulunması, icabettiği taktirde en şiddetli ted-birlerin alınmasına merhametsizce ve zaafa uğramadan karar vermek kabiliyeti, mücadeleleri en karanlık dakikalarda muvaffakiyetle götür-mek azminin sarsılmadan devamı. İşte Birinci Büyük Millet Meclisi-nin büyük vasfı budur.»

SPOR

Sağlam Kafa Sağlam

Vücutta Bulunur...

M. K. Atatürk

Türk Spor Tarihi ve Türk Gençliği!...

Türk Spor Dünyamıza, objektif olarak baktığımızda, bütün spor dallarında, kati surette, muvaffak olamadığımızı, «TÜRK BASINIMIZDAN», izliyoruz! En başta, ana spor dalımız olan serbest güreş stilinde bile, diğer milletler sırtımızı yerden-yere vuruyorlar... TÜRK GİBİ KUVVETLİ SÖZÜ, artık tarihte, eski kuşaklarda kaldı... Millî Güreş takımımızın, Yaşar Doğu'lu, Celal Atik'li, ekibi nerede?... Böyle bir millî takım bir daha getirmek mümkün mü?.. Güreşimizi bir tarafa bırakarak, kısaca, diğer spor dallarımıza bir nebzecek göz atalım. FUTBOL MİLLÎ TAKIMIMIZIN DURUMU HEPİMİZCE MALUMDUR... En son bir iki başarılı maç çıkardık! Bu güne kadar, bir dünya kupasına gidemedik... Avrupa kupalarında, bir dereceye giremedik... Daha ilk maçlarında, futbol takımlarımız elenmektedirler... AY YILDIZLI BAYRAĞIMIZI GÖĞSÜNDE TAŞIYANLAR, bu şeref ne demek olduğunu, arkalarında, bir millet topluluğunu temsil ettiklerini saha içinde maalesef unutuyorlar... AMATÖR MİLLÎ TERBİYEDEN ÇIKIPTA; futbolumuz profesyonel olduktan sonra MİLLÎ TAKIMIMIZDA, «Millî Ruh» kalmadığını, yıllardır görmekteyiz!..

Türkiye koşullarına göre, bu kadar yüksek paralarla, transfer edilen futbolcular, saha içinde koşamamakta, futbol oynayamamakta, rezil rüsva olmaktadır!.. Kendi futbol maçlarındaki gibi, Millî Takımda da aynı, nakarat, aynı tempo... Adamlar, bizi saha içinde, rezil edip, bizimle alay ediyorlar... Adeta antreman yapıyorlar bizimle... Mahalle takımımız gibi, bizimle oynuyorlar... Sebep neden?... Biz cevap verelim.

Önce takımlar kendi, genç takımlarından

futbolcu çok az yetiştiriyorlar!!! Ayrıca; bu günümüzün futbolu, süratle dayalı olduğu için, önce gençlerimize atletizm yaptırıp, sonra da futbol terbiyesi verilse olmaz mı diyoruz?... Yani, yüz metreci 500 metreci, en az binbeşyüz metre koşullarda, en iyi dereceye girenler tercih edilmelidirler... Ayrıca: Bir Spor okulumuzdan yetişme, Millî Futbol takımımız olmalıdır... Kulüplerden, sporcu almaya, tenezül bile edilmemelidir... Bunun yanı sıra, böyle yapılmaz ise bile, futbol sezonu bittiğinde, Millî Futbol Takımımız, Dünya Turuna çıkıp, tecrübe kazandırılmalı, beynelmilel maç tecrübesi, futbol görgüsü, bilinçli olarak arttırılmalıdır... Millî Takımımız, herhangi bir maç için, üçbeş günlük kamp değil, en azından, birkaç ay kamp yaparak hazır edilmelidir... Antrenör davasına gelince, ecnebî futbol adamlarından yararlanmak yerine, özümüzden yetişmiş futbol adamlarımız, bizim için yeterlidir...

— Futbol ve güreşimiz yürekler acısıdır... Uzun yıllardır, yerimizde sayıp, bocalıyoruz!.. Diğer, spor dallarımıza gelince: Hemen-hemen hepsi aynıdır... (YÜZÜMÜZÜ FAZLA AĞARTAN), bir spor dalımız yok. Beynelmilel spor temaslarında, «TÜRK BAYRAĞIMIZI GÖNDERE ÇEKTİREN», çok az spor branşımız var... Yine birazcık, Türk serbest, güreş takımımızdır... Yani, kendi sporumuz... Geri kalmışlığımız, spor dallarında da kendini göstermektedir... Küfür eden bir seyirci, ahlâksız ve şımarık sporcular... TÜRK MİLLETİNİ TEMSİL EDEMEZLER... T.C. nin, 62. yılında, herkesi, Atatürk Türkiye'mizde, O büyük şahsiyete; TÜRK MİLLETİNE LAYIK, olmaya davet ediyoruz.

T. Atatürk Dergisi

ATATÜRK'ÜN SON GÜNLERİ

Yazan: Prof. Afet İnan

1938 yılının son ayları... Dolmabahçe'nin denize bakan odalarından birinde Mustafa Kemal bulunmaktadı. Odanın duvarları mavi zemin üzerine sarı yıldızlarla boyanmış, irili ufaklı yıldızlarla kaplıdır.

Odanın ortasında duvara dayalı, ceviz oymalı bir karyola ve komodin, ayak ucunda sezlong, onun karşısında geniş kristal aynalı dolap odanın eşyalarını teşkil etmektedir.

Bu odanın denize bakan pencereleri önünde mavi Hereke kumaşıyla kaplı koltuk ve sandalyeler, köşede yastıklı bir sedir göze çarpmaktadır.

Pembe Salonda

Bir başka köşede yastıklı bir sedir bulunmaktadır.

Sofraya açılan iki kapı arasında bir tuvalet masası ve üzerinde Mustafa Kemal'in silâh arkadaşlarından Nuri Conker'in Atatürk'e hediyesi fosforlu, dört köşe büyücek bir masa saati durmaktadır. Bunun üzerinde de o sıralarda Zekâi Apaydın'ın kendisine armağan ettiği bir tablo... Bu tabloda arka planda karlı bir dağ, önde ağaçlık orman ve bir düzlükte çimenli bir saha görülmektedir.

Sofrada bir radyo bulunmaktadır. Bunun hemen yakınında da gece gündüz nöbet bekleyenlerden biri...

Yatak odasının yanındaki «Pembe Salon» da ise, daima nöbetleşe bekleyen yakın arkadaşlarından biri ya da ikisi beklemektedir.

Bundan sonrasını Prof. İnan şöyle nakletmektedir:

«Son aylarda oraya bir nöbet defteri koydurtmuştum. Mustafa Kemal'in hergünkü sağlık durumu bu deftere kaydedildiği gibi Atatürk'ün yanına girenlerin, ne kadar kaldıkları, belirtilmekteydi. Doktorların tavsiyesine göre kendisini çok konuşmaması gerekiyordu. Daima konuşmak, dinlenmek âdetinde olan bir insan için, bu halin çok sıkıcı olduğuna şüphe yoktu. Ben her gün gazeteleri okuyor, özetlerini kendisine naklediyordum. Bazen hikâye ve seyahatname şeklinde okuduğum kitapları da anlatır, gerisini sonraki saatlere bırakırdım.»

Bariş ve Hatay Meselesi

Mustafa Kemal hastalık günlerinde, günlük olaylar, ayrıca resmi bilgiler kendisine verildikçe, yeni siyasi ve askerî gelişmeler üzerinde düşünce ve görüşlerini ifade eder ve gelecek için milletçe kuv-

vetli olmamızı dilerken dünya barışının sarsıntıda olduğuna işaret ederek endişe duyardı.

Nitekim O'nun göçüşünden sonra İkinci Dünya Savaşı başlamadı mı?

Atatürk'ün son günlerinde kendisini en çok meşgul eden konunun Hatay meselesi olduğuna işaret eden bayan İnan, şöyle dedi:

«Bu sıralarda kendisini en çok meşgul eden ve üzerinde hassasiyetle durduğu siyasi olay, Hatay meselesi idi... Bu işin haledilme şekli kendisine en büyük zevinci vermişti...!!!»

Günler Geçtikçe...

«Günler geçtikçe hastalığı ağırlaşmasına, doktorların kesin istirahat tavsiyelerine rağmen yine genel konularla meşgul olarak devlet işlerinin normal yürümesini takip etmekten geri kalmazlardı.

Bir gün Başbakan Bayar, ikinci beş yıllık iktisadi program için bilgi vermek istedi. Dr. Neşet Ömer (İrdelp) beni bularak:

— Atatürk biraz fazla yoruldu. Yanına girseniz de izahatın bir kısmını başka bir zamana bırakabilmeniz, diye rica etti.

Bu istek üzerine odaya girdiğim zaman, Atatürk yatağında oturuyordu. Celâl Bey de boyuna anlatıyordu. Atatürk bana: «Otur sen de dinle!» dedi. Bir süre sonra, doktorun tavsiyesini yerine getirmek için müdahale etmek istedim. Ama, karşımda sanki hasta Atatürk yoktu... O, tamamen memleket işlerine kafasını vermiş, maddi ıstırabını unutmuş.

— «Biliyorum, doktorlar, yine istirahat tavsiye etmişlerdir» dedikten sonra daha sert, «Memleketin en mühim ve esaslı işlerini konuşuyoruz. Bunlar beni yormuyor. Bilâkis hayat veriyor. Bunları oturda sonuna kadar sen de dinle!» demişti.

Cumhuriyetin 15. Yıldönümü

Dil kurumunun bayramı 25 Eylül 1938 günü kutlanacaktı. O günün gecesinde Atatürk radyoyu dinlemiş, kendisi tarafından orada söylenmek üzere bazı direktifler de vermişti. Bunun gecikmesi sinirlenmesine sebebiyet verdi. O geceyi rahatsız geçirdi. İlk hafif komayı o zaman atlatmıştı. Ertesi sabahki açıklamasında «Demek ölüm böyle olacak» diye uzun bir rüya gördüğünü anlattı. Rüyadaki olay, Selânik'te ihtilâle ait bir komitecilik vak'ası idi. «Salih'e söyle ikimiz de kuyuya düştük. Fakat o kurtuldu» dedi.

CUMHURİYETİMİZİN 62. YILI DOLAYISIYLA MİLLİ ŞİİRLERLE, ATATÜRK

A T A M

Türklüğe yaraşır Tarih yarattın
Sen yaydın her yana en namlı ünü,
En sonra kablere bir acı kattın,
Ayrıldın bizlerden «10» Kasım günü,
Fırlayan bir oktun gerilmiş yayda,
Yurdumuzda bir tek, acunda tekdin,
Nur alırdı senden Güneş de ay da,
Türkün varlığında çarpan yürektin.
Kurt bulandıramaz bu durgun suyu.
Çekmedik, çekemeyiz ne tasa, ne gam.
Uyu! yatağında, rahatça uyu!
Ardında dağ gibi biz varız atam.

Ferit Ragıp TUNCOR

ÇANKAYA

Ey nefti gölgesinde uzanıp bir kaç dalın
Şeref rüyalarına dalan yeşil Çankaya!
Nasıl kanatlarını sakladın o kartalın?
Nasıl yettin yıllarca onu barındırmaya?
O, ki sarsıntısından taşlar düşerdi taşlar,
Nasıl saydın korkmadan göğsünün çarpışını
Nasıl ateş almadı onu görmüş ağaçlar?
İçinde yanan güneş yakmadı mı dışını?
Arzı oynatmak için yeterken bir adımı
Yanar dağlar bulurken kül olmuş her yığın dağ,
O seni yıkmadı mı, o seni yıkmadı mı?
O eşsiz kahraman ki dünya ağırlığında:
On milyon iki kat olmuşken eğilmeden
Onda onbeş milyonun boyu birden uzaldı.
Tanrı, peygamber diye nedir, kimdir ölmeden!
Taptığımız ne varsa hepsi onda şakladı!
Şeref rüyalarına dalan yeşil Çankaya,
Gölgesi baş döndüren bu sırrı anlat bize;
Nasıl yettin yıllarca onu barındırmaya?
Seni böyle ebedi kılan hangi mucize?

Faruk Nafiz ÇAMLİBEL

GAZİYE TARİH

Onu tarihe sorun, yoktur eminim bir eşi
O güneş yüzlü, güneş sözlü, güneşler güneşi!
Sözü halkın dilidir, gözleri hakkın ateşi,
O güneş yüzlü, güneş sözlü, güneşler güneşi!
Yurdu sarmıştı karanlık, onu yırtıp atan O...
Kararan gözleri bir lâhzada hararet katan O...
Kararan gözleri bir lâhzada aydınlatan, O...
O güneş yüzlü, güneş sözlü, güneşler güneşi!
Kararan gözleri nür ordusunun rehberidir.
Milletin rehberidir, memleketin rehberidir,
Onu beklerdi vatan bunca zamandanberidir.
O güneş yüzlü, güneş sözlü, güneşler güneşi!
Ayrılıp Çankayadan Hazreti Gazi geliyor,
Saçının huzmesi zulmetleri ok ok deliyor,
Şehre, kalbimdeki tarihi alıp yükseltiyor;
«Bu güneş yüzlü, güneş gözlü güneşler güneşi!

Yusuf Ziya ORTAÇ

ÇANKAYA

Bu hıyaben ebediyet yoludur,
Gider Allaha kadar burdan ucu...
Karşıdan bakma geçerken, yolcu,
Belki bir dert ile bağrın doludur!
Bu hıyaban avutur cümle yası,
Dinlen altında yeşil bir dalının,
O kızıl saçlı zafer kartalının
Bu kıyabanda kurulmuş yuvası,
Toprağın gölgesi vurmuşken aya
Sildi bir hızla bu kartal kanadı,
Bil ki beyhude gönül bağlamadı,
Evliya uğrağıdır, sanki bu bağ,
Gözünün sürmesi bil toprağını
Her gören der ki bu cennet bağını;
«Bu sular kevser, ağaçlar Tuba.»
Bu hayaban avutur cümle yası.
Dinlen altında yeşil bir dalının;
O kızıl saçlı zafer kartalının;
Bu kıyabanda kurulmuş yuvası!

Faruk Nafiz ÇAMLİBEL

ON KASIM

Yıl otuzsekiz on Kasım Perşembe
Hatırdan çıkmayacak bir sonbahar.
Sarsılıyor İstanbul yedi tepe
Yaman esmiş Dolmabahçede rüzgâr.
Gerçek olamaz, olsa olsa düş,
Dokuzu beş gece Atatürk ölmüş,
Böyle toptan bir yas nerede görülmüş
Beraber ağlıyoruz kurtlar, kuşlar.
Bu memlekete en çok hizmet eden.
Bu aşk ile dağlara gücü yeten

On sekiz milyonun omuzunda giden

Atam Ankara sırtlarında yatar. **Cahit Sıtkı**

AKDENİZE DOĞRU

Eğilmez başımıza taç yaptık hürriyeti.
Zaferle kalbimize yazdık Cumhuriyeti.
Sakarya'dan su içen o çelik süngülerle,
Yuvaları dağılmış yılmaz bir avuç erle,
«Hedef Akdeniz asker!.. diyen parmağa koştuk.
Koştuk aslanlar gibi kükreyip dağdan dağa
Zafer bahçelerinden gül koparmağa koştuk.
Yol gösterdi göklerden bize binlerce yıldız.
Kıpkızıl ufuklardan taşı al bayraklarımız.
Canavarlar dışinden vatani kurtarmağa,
Vahşetlere dikilmiş gözlerimiz dumanlı.
Hürriyete susamış yanık bağrımız kanlı
Çılgınca atılarak şanlı Dumlupınara.
Süngümüzden şan verdik coşkun yıldırımlara.
Sakarya'dan su içen o çelik süngülerle.
Yuvaları dağılmış, yılmaz bir avuç erle
Eğilmez başımıza taç yaptık hürriyeti.
Zaferle kalbimize yazdık Cumhuriyeti...

Ömer Bedrettin UŞAKLI

Bir Hikaye

AŞK BANA GÖRE DEĞİL!

Yazan: Willam Saroyan

Uyandığım zaman ne saati, ne günü, ne de hangi kentte olduğumu biliyordum. Bildiğim, bir otel odasında olduğumdu. Ya çok geç saatleriydi gecenin, ya da küçük bir kasabaydı bu. Kalkayım mı, yoksa böyle üstümde giysilerimle yatmaya devam mı edeyim, kestiremedim. Karanlıktı.

Duygularımda bir değişiklik yoktu, biliyordum.

Aşk dediğin maskaralık, her zaman öyleydi, her zaman öyle olacak. Tek şey o yeryüzünde, gene de maskaralık.

Kuşlardan başkasına göre değil. İnsanoğlunun yaşarken bulduğu bunca saçmalığa göre, bu hayata göre çok yüksek. Dünyayı dolduran, bu giysili, bu çalışkan, bu para kazanmak zorunda olan, bu havayla, suyla yaşayamayan yaratıklara göre değil aşk. Konuşan hayvanlara göre değil.

Uyanınca nerede olduğumu, bu odaya niçin geldiğimi düşündüm, hatırladım. Reno'da, Riverside Oteli'ndeydim; ama boşanmak için gelmemiştim Reno'ya, evli değildim çünkü. O, San Francisco'daydı da, ondan gelmişim buraya.

Ben ağaçlarda, ya da kırlarda yaşayan, bütün işi başka bir bülbül, güvercini, kumruyu, bıldırcını, ardıc kuşunu sevmek, ona şarkılar söylemek olan bir bülbül, güvercin, kumru, bıldırcın, ardıc kuşu, ya da işte öyle havalarda uçan tüylü bir hayvan değilim. Amerikalı'yım ben. Eğlence eğlencedir; ama insana yarayan, sağlığını geliştiren bir eğlence ile aşkın ayrılığını da bilirim, hani, aşk bana, benim gibilere göre değil. Fazla güzel bir şey bizim için. Uçamam, şarkı söyleyemem, üstelik mideme de pek düşkü. nümdür. Hiç değilse günde bir kere, şöyle az kızarmış, kanlı kanlı bir biftek yemeliyim; oysa âşık olunca hiçbir şey koyamıyorum ağzıma.

Hem o kadar incelemem ben, sonra gülünç buluyorum kendimi. Yaratılışında yok bir kere o incelik. Bir bülbüle yakışır belki bu, ama benim için mas. karalık. İçimden gelmese ben de bilirim öyle incelik dümenleri çevirmeyi, bilirim ya, içimden gelince çok kötü, sözcüklerle anlatılacak şey değil. Filmlerdeki uyku bakışlı, yakışıklı delikanlılara gider bu incelik gitmesine, ama San Francisco'ya fazla geliyor biraz.

Reno'daydım, çünkü onun yeniden doğru dü. rüst yemek yemeye başlamasını istiyordum; kendi. min de tabii. Toparlanmalı, iyileşmeliydi; ben de öyle.

Bak, dedim ona San Francisco'da, açlıktan ge. beriyorum. Bu kenti bırakıp başka bir yere gidersem, bana kızmazsın değil mi?

Gitmek mi, dedi. Sen gidersen, ben de giderim.

Yeryüzünde hiçbir şey beni bu kadar sevindire. mez, dedim, ama sen benimle gelersen, gene yemek yiyemeyiz, oysa yemek yememiz gerekiyor. İlikleri. miz boşaldı ikimizin de. Şu halime bak. Üç hafta ön. ceki adamın gölgesi bile değilim.

Çok güzel görünüyorsun bana, dedi.

Yok, güzelliği bırak şimdi, dedim. Yüzüme bakan anlar aç olduğumu. Karnım aç benim. Sen de aç. sın.

Aldırmam ben öyle şeye, dedi. Sen gidersen, ben de gelirim seninle. Sensiz yaşayamam.

Yaşarsın, dedim. Sen asıl etsiz yaşayamazsın ama daha haberin yok.

Ömrünün sonuna kadar hiçbir şey yiyemeyeceği. mi bilsem, gene vızgelir, dedi.

Bak, dedim. Yemek yemen, hem de uyuman ge. rek; benim de.

Bırakmam seni, dedi.

İyi öyleyse, dedim. Birlikte ölüyoruz açlıktan. Sen razıysan buna, ben de razıyım.

Ben razıyım, dedi.

İyi, dedim. Gitmem. Ne yapacağız? Yani, şimdi? Saat on biri biraz geçmişti; sinemadan eve dön. müş, birer sandviç yiyelim demistik, ama bir türlü boğazımızdan geçmedi, çok kuruydu ekmekler! Tur. su yedik, kahve içtik.

Burada oturup plak dinleyelim, dedi.

Gidip bir yerde, bir şeyler içsek, olmaz mı? de. dim.

Burada oturup plak dinlese, olmaz mı? dedi.

Neden olmasın! dedim.

Böylece yatağa girdik.

Bir çift kumru gibi.

Ama üç gün sonra karar verdik, ben başka bir kente gidecektim. Güleştük, o beni bulmaya çalışma. yacağını, arkamdan gelmeyeceğini söyledi, ben de ona mektup yazmayacağımı, telgraf çekmeyeceğimi, telefon etmeyeceğimi söyledim.

Olur, dedi.

Bir şey bulup bir kavga çıkarmalıyız, dedim. Bel. ki bir iki gün sürer, ama mutlaka bir şey bulmalıyız. Kavga edemezsek büsbütün kötüleşecek iş. Çok kor. kunç. Seni seviyorum çünkü.

Ben de seni seviyorum, dedi.

On bir gün kaldık Reno'da. Sonra onun da söy. leyeceğini bildiğini bildiğim şeyi söyledim ona.

Her şey ne güzel, dedim. Böylece kalsın istio. rum. Peki, dedi. Ama kavga etmedik, değil mi?

Hayır, dedim. İstersen edelim azıcık.

Hayır, dedi.

Seninle geçirdiğim günleri unutmayacağım, de. dim. Trenle döndüm Frisco'ya; yol boyunca hep has. taydım. Ama iyileşeceğimi biliyordum; iyileştim de.

Hayli uzun sürdü; iyileştikten sonra gene eskisi gibi olmuştum; üç ay sonra onunla karşılaştığımızda, o da pek iyi görünüyordu; birlikte gidip yemek ye. dik.

Birlikte yediğimiz yemeklerin en büyüğü, en gü. zeliydi bu, çevremizdeki her şey hoşumuza gidiyor. du, her şeyden tat alıyorduk.

Ne kadar hoş, değil mi? dedi.

Ya, çok, çok hoş, dedim.

ATATÜRK'TEN FIKRALAR

NÜKTELER - FIKRALAR - HATIRALAR...

Ahmet Rasim'in hikâyesi idi bu. Yeşilât Derneğinin bir toplantısın. da konferansçı sorar:

— Sevgili dinleyicilerim, bir ešeğin önüne bir kova su, bir kova rakı koysanız hangisini içer?

Hemen biri cevap verir:

— Tabii suyu...

— Neden?

Bir keyif ehli de orada imiş. İkinci cevabı o verir:

— Eşekliğinden!..

Atatürk hikâyeye bayıldı idi. Sık sık tekrar ederdi. Bir akşam Çiftlikte eski küçük köşkün önünde oturuyorduk. Uzakça duran bir işçi çocuğu bizi seyrediyordu. Atatürk:

— Gel çocuğum buraya... dedi.

Çocuk sofraya yanaştı. Atatürk sordu:

— Bir ešeğin önüne bir kova su bir kova da rakı koysalar hangisini içer?

Çocuk önümüzdeki kadehlere bakarak:

— Rakıyı efendim, demesin mi?

Atatürk gülerken:

— Aman «neden olduğunu soramayalım» demişti.

Falih Rıfki ATAY

A K I L

Atatürk, sabah kahvesini içerken yorgun bir sesle mırıldandı:

— Bu gece hiç uyumadım...

— Rahatsız mıydınız Paşam?

— Hayır ...Kadınlarda akıl var mıdır diye düşündüm.

— Pekiyi... Neye karar verdiniz efendim

— Var... Var ama kullanmıyor. lar!

İsmail Hakkı Baltacıoğlu, bir gün merhum Atatürk'ün meclisinde bulunuyordu. Ata içire içire terbiyeciyi sarhoş ettikten sonra sordu:

— Doğru söyle, sen mi daha büyük mım?

İsmail Hakkı meşhur medenî cesaretine kavuşmuştu:

— Ben daha büyüğüm, Paşam, dedi.

Herkes tıss! Mustafa Kemal sükûnunu hiç bozmadı:

— Anladım, dedi; uzunum demek istiyor!..

S İ L İ N !

Gazi yanında Fevzi Paşa ile 2 Eylül 1922 pazar günü ikindi üzere, Uşak'a geldi. Önce, yılanlı Mehmet bey'in evine giderek el ve yüzünü yıkadıktan sonra, kaftancılarının Adil bey'in evine misafir oldu. Yemekleri, mebus Raif Bey'in evinde pişiyordu. Bu evin mavi, beyaz renge boyanmış olduğunu gören Gazi:

— Bu renk ne?

— Düşman yaptı.

— Hemen, silin! dedi.

ADAM KITLIĞI!

Ağaoglu Ahmet, İsmet Paşa'ya, seçtiği vekillerden şikâyet ediyordu. Başvekil, sesi biraz öfkeli:

— Ne yapalım, dedi, adam yok!

Ağaoglu:

— Hayır Paşam, dedi, bunu söylemeyiniz...

— Neden?

— İttihat ve Terakki de «adam yok» dediği zaman pekâlâ Atatürk de vardı, siz de vardınız!

A T E Ş !

1934 yılı gezilerinde Bergamaya geldi. Kışla kapısından girince, o sıra, top talimi yapmakta olan bir subaya:

— Şimdi kapıdan düşman suvarisi giriyor, ne yaparsın?

Teğmen toplara:

— Nişangâh bastır, ateş serbest emrini verirken kendi de, tabancasını çekerek kapıya doğru koştu. Bu olaydan çok hoşlanan Ata:

— Sizin gibi uyanık, cesur asker oldukça buraya düşman değil, kuşlar bile giremez, dedi ve subaya, bir dileği olup, olmadığını sorarak iltifatta bulundu.

İ S İ M

Şairdi, mebastu, yaşlıydı ve dördüncü karısından bir çocuğu daha olmuştu. İçki sofrasında ATA. TÜRK'e sordu:

— Paşar, bir oğlum dünyaya geldi, adını ne koyayım?

Canı sıkılan Atatürk cevap verdi: — Yuha koy?...

Ç E N E

Atatürk bir gün İzmit'ten geçiyordu. İstasyonda gözüne (Çene suyu) ilişmişti. Suyu yudum yudum içti. Sonra sordu:

— Bu suya niçin Çene suyu demişler?

Yanlarında İnönü, rahmetli Fethi Okyar ile Nuri Conker de vardı. Birden duraladım.

Yüzüme yayılan şaşkınlık alâmetleri lâhzada geçti. (O)na Çene dağını, Çene baba efsanesini, Çene babanın çenesini anlattım. — Desene ki, dedi, hepsi masal.

YILBAŞI GECEŚİ

Bir yılbaşı gecesı, Tokatlıyandayız. «Atatürk geliyor!» dediler. Salon birden karıştı ve alkışlar koptu. Baktım; Türk güneşı yanibaşımızda... «Annem beni Kadir gecesı doğurmuş» diye, sevinçten içim içime sığmadı. O, halkın arasında mütevazı bir vatandaş gibi karıştı. Bir vatan kurtaran kahraman, halk ile gülüp eğlendi. «Harmandalı» oynadı. «Halay» çekti. Ne kadar bizdendi.

SAÇINDAN BİR TEL

Dünyanın en büyük adamı olan Atatürk, aynı zamanda dünyanın en nazik adamı da...

Bir gün o altın başın resmini yapan ressam Mihri hanıma Atatürk sormuş:

— Hanımefendi, demiş, sizin bu lütfunuza nasıl mukabele edeyim?

Mihri Hanım zarif bir cevap vermiş:

— Saçınızdan bir tel lütfedin کافی!

Atatürk, o güzel başını genç bakanın önüne eğmiş:

— Buyurunuz, demiş, istediğiniz kadar koparınız!

ASIL KURTARICI KİM?

Tarih dersinde, Atatürk, dersini anlatıp bitiren öğrenciye sordu: «Bir şeyi söylemeyi unuttun! Türk Milletini kim kurtardı» Öğrenci, şu cevabı verdi: «Atamız kurtardı...» Atatürk, bu cevabı kabul etmedi: «Hayır, çocuğum! Türk Milletini kendi kanı kurtardı...»

- 1881 — Mustafa Selânikte doğdu.
- 1893 — Selânik Askerî Rüşdiyesine yazıldı. Öğretmeni kendisine Kemal adını verdi.
- 1899 — Manastır Askerî İdadisini bitirdi. İstanbul Harb Okulu piyade sınıfına yazıldı.
- 1902 — Harb Okulunu bitirdi. Harb Akademisine geçti.
- 1905 — Kurmay yüzbaşı olarak Harb Akademisini bitirdi. Şam'da bulunan Beşinci Ordu emrine verildi.
- 1906 — Şamda bazı arkadaşlarıyla birlikte gizli «Vatan ve Hürriyet Cemiyeti» ni kurdu.
- 1907 — Rütbesi Kolağalığa (Önyüzbaşı) çıktı.
- 1909 — 31 Mart ayaklanması üzerine Hareket Ordusu Kurmay Başkanı olarak İstanbul'a hareket etti.
- 1910 — Mahmut Şevket Paşanın Kurmay Başkanı olarak Arnavutluk hareketlerinde bulundu.
- 1911 — Binbaşılığa yükseldi.
- 1912 — Trablusgarpta Tobruk taarruzunu başarı ile idare etti.
- 1913 — Sofya ataşemiliterliğine tâyin olundu.
- 1914 — Yarbaylığa yükseldi.
- 1915 — Tekirdağ'ında 19 uncu tümeni kurmağa başladı.
- 1915 — Albay oldu.
- 1915 — Anafartalar Grubu Kumandanlığına tâyin edildi.
- 1915 — İdare ettiği taarruzla Anafartalarda düşmanı geri attı.
- 1916 — Tuğgeneralliğe yükseldi.
- 1917 — Yedinci Ordu Kumandanlığına tâyin edildi.
- 1918 — Yıldırım Orduları Grubu Kumandanlığına tâyin edildi.
- 1919 — Erzurumda bulunan 9. Ordu Müfettişliğine tâyin edildi.
- 19 Mayıs 1919 — Samsun'a ayak bastı.
- 8 Temmuz 1919 — Askerlikten istifa etti.
- 23 Temmuz 1919 — Erzurum Kongresine Başkan seçildi.
- 4 Eylül 1919 — Sivas Kongresine Başkan oldu.
- 7 Kasım 1919 — Erzurum Milletvekili seçildi.
- 23 Nisan 1920 — Ankara Türkiye Büyük Millet Meclisini açtı.
- 11 Mayıs 1920 — İstanbul hükûmetince idama mahkûm edildi.
- 5 Ağustos 1921 — Büyük Millet Meclisi tarafından Başkumandanlık vazifesine tâyin edildi.
- 23 Ağustos 1921 — 22 gün ve 22 gece süren Sakarya Meydan Muharebesi oldu.
- 19 Eylül 1921 — Mareşallik rütbesi ile Gazi ünvanı verildi.
- 23 Ağustos 1922 — Kocatepede Büyük Taarruzu idareye başladı.
- 30 Ağustos 1922 — Dumlupınarda Başkumandanlık Meydan savaşını kazandı.
- 9 Eylül 1922 — Düşmanı İzmir'de denize döktü.
- 29 Ocak 1923 — İzmir'de Lâife Hanımla evlendi.
- 9 Ağustos 1923 — Halk Partisini kurdu.
- 29 — Ekim 1923 — İlk defa Cumhurbaşkanlığına seçildi.
- 31 Mart 1938 — Hastalığı hakkında ilk tebliğ yayınlandı.
- 10 Kasım 1938 — Öldü.